LIETUVIŲ DIENOS

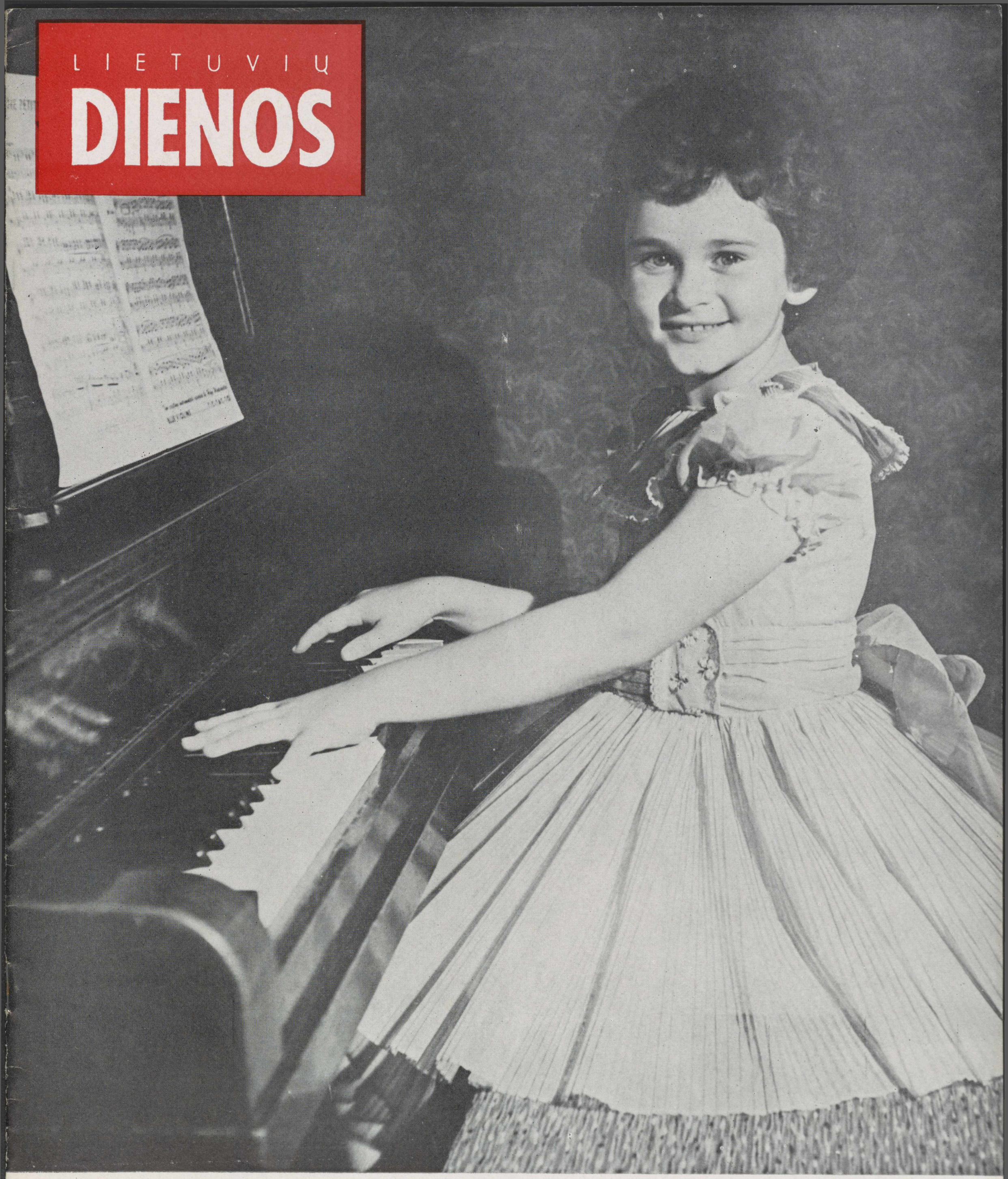

PIANISTĖ SILVIJA KAZLAUSKAITĖ

1962 – MAIRONIO METAI, SPALIO MĖN.

LITHUANIAN DAYS

OCTOBER, 1962

Vyriausias Redaktorius / Editor-in-Chief
Bernardas Brazdžionis
Literatūros Redaktorius / Literature Editor
Juozas Tininis
Foto Redaktorius / Photo Editor
Daumantas Čibas
Anglų kalbos Redaktorius / Senior English Editor
Milton Stark
Anglų kalbos Redaktorius / English Editor
Mrs. Dalilė Polikaitis

Leidėjas / Publisher
Anthony F. Skirius
Administratorius / Circulation Manager
Juozas Andrius

Redakcijos atstovai atskiruose miestuose ir valstybėse / Contributing Editors:

Juozas Bertulis, Chicago, Ill.; Vladas Butėnas, Chicago, Ill.; Vytautas A. Braziulis, Cleveland, Ohio; Jurgis Almis Jūragis, Sydney, Australia; Vladas Mingėla, Detroit, Mich.; Balys Raugas, Philadelphia, Pa.; Cezaris Surdokas, Baltimore, Md.; Edvardas Šulaitis, Chicago, Ill.; Petras W. Urban, Cleveland, Ohio; Vaclovas Verikaitis, Toronto, Ont., Canada; Vytautas Volertas, Riverside, New Jersey.

Nuolatiniai foto bendradarbiai / Photographers:
JAV: Brockton, Mass. — B. Kerbelienė. Brooklyn, N. Y. — V. Augustinas; V. Mazelis; G. Penikas. Chicago, Ill. — A. Gulbinskas, B. Lungys, V. Noreika. Cleveland; Ohio — V. Bacevičius. Los Angeles, Calif. — L. Briedis, Pr. Gasparonis, L. Kančiauskas. Manchester, N. H. — K. Daugėla. New Haven, Conn. — P. Jasiukonis. Omaha, Nebr. — Rev. L. Musteikis. Philadelphia, Pa. — F. Jakaitis, V. Gruzdys. Washington, D. C. — P. Labanauskas; Photo Alda. Waterbury, Conn. — J. Gaidys, V. Vaitkus.
CANADA: Hamilton, Ont. — A. Juraitis. Montreal, P. Q. — L. Stankevičius. Toronto, Ont. — J. Dvilaitis.
AUSTRALIA: E. Butkūnas, P. Sakalauskas; E. Karpavičius.

Straipsniai, autoriaus pasirašyti pavarde, slapyvardžiu ar inicialais nebūtinai reiškia ir redakcijos nuomonę.
The opinion expressed in signed or initialed articles are not necessary those of the Editors.

Žodinę ir visą kitą medžiagą, spausdintą "Lietuvių Dienų" žurnale, LD leidykla pasilaiko teisę panudoti kitais atvejais.

"LIETUVIŲ DIENOS" YRA SUJUNGTOS SU "KALIFORNIJOS LIETUVIU", LEISTU 1946-1949 METAIS.
"LITHUANIAN DAYS" IS COMBINED WITH "CALIFORNIA LITHUANIAN".

Skaitytojų pageidavimu prenumerata atnaujinama automatiskai, nelaukiant atskiro pranešimo. Nutraukdamas prenumeratą, skaitytojas administraciją painformuoja laišku / If subscription is to be discontinued at expiration, notice to that effect should be sent; otherwise it will renewed automatically. This policy accords with the wishes of our subsribers.

Leidžiama kas mėnuo, išskyrus liepos ir rugpiūčio mėn.
Published monthly, except July and August

Atskiro nr. kaina 65 centai **Single copy 65¢**

Prenumerata metams $6.00 bet kuriame pasaulio krašte.
Subscription $6.00 per year in any country of the world.
Garbės prenumerata / Honorary subscription $10.00.

"Second Class Postage Paid At Los Angeles, California".

LIETUVIŲ
DIENOS
LITHUANIAN DAYS MAGAZINE

4364 Sunset Boulevard • Hollywood 29, California • NO 4-2910

SPALIS, 1962 MAIRONIO M.
N. 8 (127), XIII metai

OCTOBER, 1962
Vol. XIII, No. 8 (127)

TURINYS / CONTENTS

Vladas Mingėla, **Devintoji Kanados Lietuvių Diena** 3
M. Musteikis, **Lietuva — Rytų ir Vakarų Europos sankryžoje.** Iš IX studijų savaitės. 4
Lietuviai architektai ir inžinieriai posėdžiauja Detroite. J. Gaižučio foto reportažas. 5
E. Šulaitis, **Lietuviai Čikagos šimtmetyje.** 6
St. Santvaras, **Daiva Mongirdaitė — šviesi mergaitė Atlanto pakrantėj.** 7
Alė Rūta, **Pasaulis yra mano.** Ištrauka iš "Dirv os" premijuoto romano "Kelias į kairę". ... 8
Vilkaviškio septetas. Septynių vilkaviškiečių poetų poezija. 9
Saleziečių lietuviška gimnazija. Dešimtmečio proga pokalbis su įkūrėju ir pirmu direkt... 10
KNYGOS IR AUTORIAI. Recenzijos, literatūros kronika ir kt. 12
. L. Musteikis, **Jaunoji pianistė Silvija.** 13
Maironio namai-Muziejus, iliustruota V. Augustino foto nuotraukomis. 14
Dr. D. Jasaitis, **Iš praeities...** 16
VEIDAI ir VAIZDAI. Iliustruota kronika. .....18 - 19
Žmonės, dienos ir darbai. Smulkioji kronika ir Los Angeles žinios 20

ENGLISH SECTION

Lithuanians never lost hope, from the book "Lithuania—Land of heroes", by L. Valiukas 21
The Lithuanian Fortress Hills, by D. Čibas. 22
Lithuania's Resistance against Nazis and Communists, by J. Tininis. 24
Lithuanian History in Stamps. Part L, by A. Bernotas. 24
Lithuanians Make News 25
Stasys Goštautas, **Pastabos apie lietuvišką architektūrą.** Arch. Muloko laimėjimai. 26

VIRŠELIAI / COVERS

Front Cover - Pirmasis

Silvija Kazkauskaitė, a young Lithuanian pianist, who has already appeared on a Talent Scout TV program in New York and several times in Omaha. She has over 200 musical pieces in her repertoire. Silvija is only eight yars old, lives with her parents in Omaha and this year started to attend the third grade.
(More — see Page 13.)

Silvija Kazlauskaitė, pasižymėjusi lietuvaitė pianistė, kuri kelis kartus jau yra skambinusi New Yorke (Talent Scout TV prmogramoje) ir Omahos televizijos programose. Jos repertuare jau yra per 200 dalykų. Silvija turi tik 8 metus, gyvena kartu su tėvais Omahoje ir šiais metais lanko tretįjį pradžios mokyklos skyrių.
Daugiau — žiūr. šio nr. 13 psl.

Foto K. L. Musteikis

Back Cover - Paskutinis

A unit of the Lithuanian armed forces during the days of Independence in the nation's capital Vilnius. During the month of November in Lithuania observances were held marking the founding of Lith. army to preserve the nation's freedom. At the time of the Russian occupation of Lithuania, the Lithuanian Army was disbanded, the Lithuanian youth were consripted for service inside Russia. Russian military units were encamped on Lithuanian soil.

This is the bask cover picture of the book by L. Valiukas, "Lithuania — Land of Heroes", recently published by Lithuanian Days Publishers. (See Page 24).

Lietuviai kariai prie Vilniaus katedros 1939. Foto nuotrauka nuo L. Valiuko ką tik išėjusios knygos "Lithuania — Land of Heroes" aplanko. Daugiau apie knygą žiūr. šio nr. 24 psl.

Photo V. Augustinas

IX Kanados Lietuvių Dienos Windsore organizacinis komitetas. Iš kairės: (sėdi kun. Viktoras Kaleckis, W. liet. par. klebonas, Eugenija Butavičienė, K. L. B. Windsoro Apyl. pirmininkė, šventės komiteto sekretorė, Mykolas Kizis, Liet. Dienos komiteto pirm., LB valdybos sekret., Elena Žebrauskaitė, Weir menininkė; stovi: Saliamonas Kazlauskas, kom. narys, Vincas Liorentas, Bendr. vald. vicepirm., komiteto narys, Elena Puidienė, kom. narė, evangelikų pamaldų organizatorė, V. Kačinskas, kasininkas, Danutė Kraniauskienė, vald. ir komiteto narė, Romas Dumčius, Liet. Dienos sporto vadovas, Adomas Butavičius, kom. narys, baliaus vadovas. (Yra ir daugiau prie šventės rengimo prisidėjusių, gaila, kad jie nepateko į šią nuotrauką)

Devintoji Kanados Lietuvių Diena

DIDŽIAI PAVYKUSI LIETUVYBĖS DEMONSTRACIJA

VLADAS MINGĖLA, Detroit, Mich.

9-tąją Kanados Lietuvių Dieną (rugs. 1-3 Windsore) reikia laikyti labiausiai pavykusia šventė iš visų iki šiol buvusiųjų, kad ir gerai pavykusių, Kanados lietuvių dienų. Ir daugis užtat suvažiavusių į Windsorą, į kai kieno pavadintą lietuvių kultūros puotą, gėrėdamiesi šiuo šauniu ir prabangiu subuvimu, kalbėjo, nesuvaldydami spontaniškai besiveržiančio džiaugsmingo jausmo — tai pirmoji tokia įspūdinga, turtinga mūsų šventė, ja galime didžiuotis! Pavyko sutraukti tūkstančius lietuvių. O kiek daug jaunimo!

Pirmiausia iškeltina ir pagirtina, kad rengėjai sugebėjo pasamdyti prabangius rūmus, kuriuose lietuviai šeimininkavo kaip namie. Tai Pasakiško grožio ir prabangos pilis, lyg iš stiklo ir deimantų statyta. Pro stiklinių rūmų sienas buvo matyti Kanadą ir JAV skirianti upė ir — naktį — tūkstančiais šviesulių žaromis apšviestas Detroitas su savo iliuminuotais dangoraižiais. Bet tai tik aplinka, arba tik rėmai, kurių viduje vyko didelė ir gyva tautos išsilaisvinimo, lietuvybės išlaikymo, lietuviškos kultūros ugdymo demonstracija. Tai kanadiečių lietuvių mintis ir darbas! O kodėl kanadiečių pavyzdžiu negalėtume pasekti ir mes, JAV-bių lietuviai?

Dainavos choro koncertas buvo neeilinis: lietuviškų operų arijos ir ištraukos maža kam begirdėtos, įdomios liaudies dainų charakterio melodijos buvo visiems prie širdies. Svečiai solistai — J. Vaznelis ir M. Kripkauskienė klausytojus sužavėjo. Meno parodoj vyravo modernistai, ir visuomenei buvo progos pamatyti, kad lietuvis dailininkas prisideda prie naujojo meno ieškojimų ir laimėjimų.

Daug katučių susilaukė G. Breichmanienės vadovaujama tautinių šokių grupė. Pagirtina, kad kalbos buvo trumpos. Šventės nuotaikas pagilino pamaldos katedroje, kur galingai skambėjo Dainavos ansamblio giedamos giesmės.

Tačiau itin reikia pasidžiaugti dideliu 9-sios Kanados Lietuvių Dienos laimėjimu — tai jaunimo laimėjimu! Šįkart ir, turbūt, pirmą sykį Kanados ir JAV-vių lietuvių švenčių istorijoj pavyko sutraukti tiek daug jaunimo; šventėje jaunimas dominavo ir gal neapsiriksime, kad jaunimas sudarė apie 65% visos publikos. Tai rodo, kad lietuviškoji veikla turi gražių ateities perspektyvų augti, stiprėti, laimėti.

IX Studijų Savaitės Vokietijoje dalyvių grupė, nusifotografavusi rugp. 26 d. Priekyje, pirmas iš kairės Valt. Banaitis, viduryje — T. A. Bernatonis, Alina Grinienė, prel. J. Balkūnas.

Participants of the 9th annual Lithuanian "Study Week" in West Germany.

LIETUVA – RYTŲ IR VAKARŲ EUROPOS SANKRYŽOJE

IX Studijų Savaitė V. Vokietijoje — Lietuvių vieningumo apraiška

Rašo MEČYS MUSTEIKIS

Rugpjūčio 21-28 dienomis Vakarų Vokietijoje Koenigsteino miestelyje, netoli Frankfurto, įvyko IX Studijų savaitė. Jos iniciatoriai — Europos Lietuvių Fronto Bičiuliai — pakvietė eilę organizacijų būti bendrais Savaitės rengėjais: Vokietijos ateitininkus (sendraugius ir studentus), vyresniuosius skautus ir skautes ir Liet. Studentų Sąjungą. Savaitei globoti paprašė Vokietijos Lietuvių Bendruomenės valdybą. Šie visi susigrupavimai ir suruošė šiemetinę Studijų savaitę. **Toliau 5 puslapyje**

Visos nuotraukos kun. A. Kezio, SJ

Prof. Antanas Maceina kalba Maironio sukakties iškilmingo minėjimo metu.

Prof. Dr. A. Maceina, in a lecture about Maironis, celebrating his 100th anniversary.

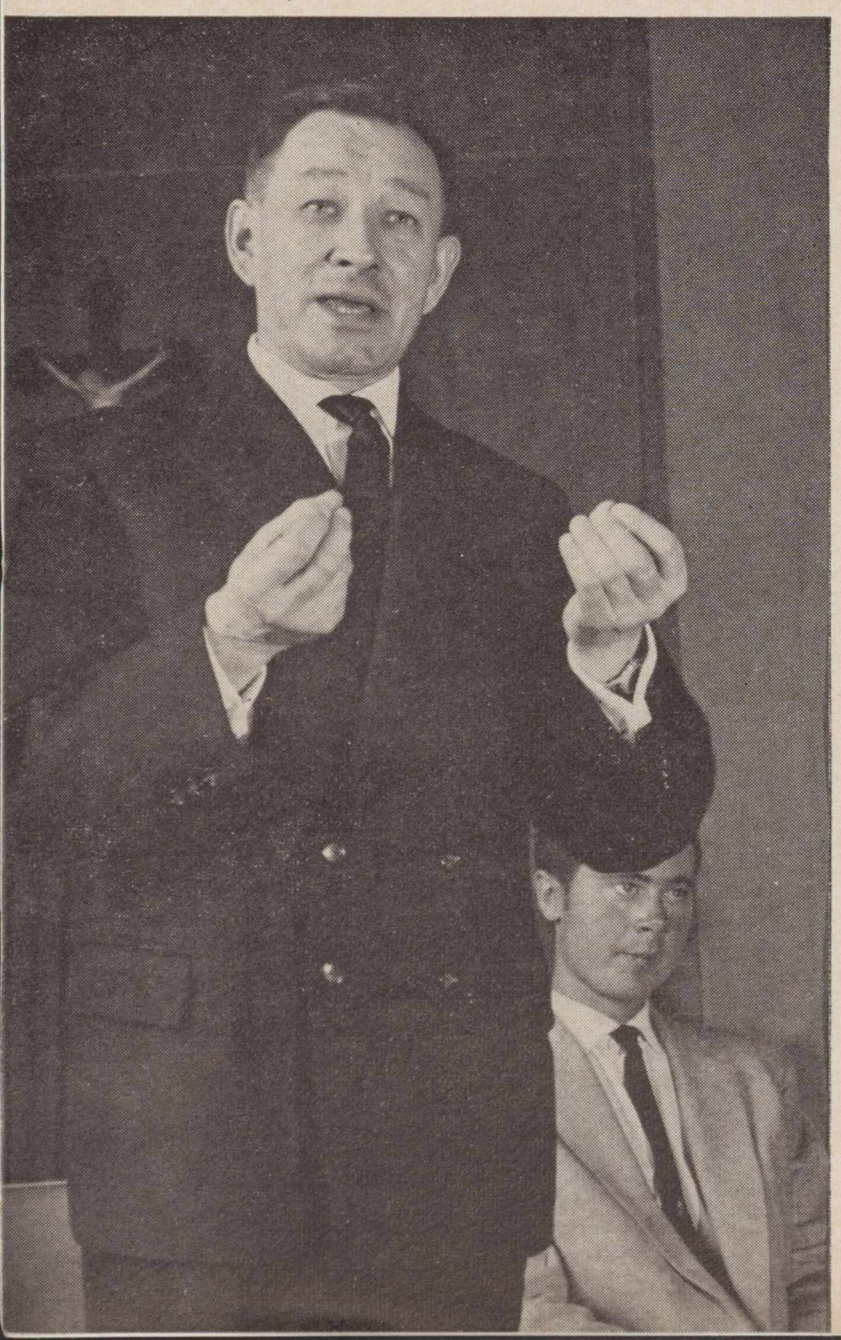

Garbės prezidiumas Maironio sukakties minėjimo metu, visiems dainuojant "Užtrauksme naują giesmę, broliai". Iš kairės: dr. J. Norkaitis, Vokietijos ateitininkų sendr. pirm., stud. R. Sakalauskaitė, Vokietijos SAS atstovė, rašyt. R. Spalis, paskaitininkas, kun. J. Stanaitis, liet. evangelikų atstovas, prel. J. Balkūnas, svečias iš JAV, T. A. Bernatonis, Liet. sielovados dir., Z. Balandytė, skaučių atstovė, prof. dr. Z. Ivinskis, Europos LFB vald. pirm., Nuotraukoje nematyti stud. Br. Čepulevičiaus, skatų atst., kun. Br. Liubino, PLB Vokietijos Krašto vald. pirm., stud. T. Povilavičiaus, Vok. Liet. Stud. Sąjungos vald. pirm.

Honorary guests at the program to commemorate poet Maironis.

Prie Susitikimo Namų, kuriuose vyko studijų savaitė. Iš kairės: M. Skaidrė, Krivickienė, Birutė Forsterytė, Paulina Ivinskienė (su sūnum Kęstučiu), Geležinienė, Kristina Povilaitytė.

A group of young ladies at the Lithuanian "Study Week" in W. Germany.

Visa Savaitė praėjo labai vieningoj, darbingoj ir geroj nuotaikoj. Ir ši Savaitė priskirtina prie geriausiai pavykusių Studijų Savaičių Vokietijoje tiek aukštu paskaitų lygiu, įdomiomis temomis, tiek uolių dalyvių įsijungimu diskusijų metu, jaunimo dalyvavimu, gera organizacija. Joje dalyvavo apie 130 žmonių iš 10 valstybių: Amerikos, Anglijos, Austrijos, Belgijos, Italijos, Olandijos, Prancūzijos, Švedijos, Šveicarijos ir V. Vokietijos.

Studijų moderatorium buvo prof. A. Maceina, techniškais vadovais — Alina Grinienė ir kun. dr. J. Aviža.

Šioje savaitėje išnagrinėta Rytų Europos etnografinis, politinis, religinis ir kultūrinis susidėstymas. Su Rytų Europos likimu tampriai siejasi ir Lietuvos praeitis, dabartis ir ateitis. Šitų klausimų apimtyje plačiai pažvelgta į lietuvių kultūros pobūdį, apraiškas, jos susiklostymą Rytų ir Vakarų kultūrų įtakoj ir pagaliau lietuvių kultūros duoklę Rytams ir Vakarams. Šias temas gvildeno keturi paskaitininkai.

Rugp. 22 d. prof. Z. Ivinskis skaitė paskaitą "Rytų Europos susidarymas"; rugp. 23 d. prof. A. Maceina šią temą plėtė paskaitoje "Kultūrų sanbėga Rytų Europoje"; rugp. 24 d. meno istorikas dr. P. Reklaitis bendrą temą papildė savo paskaita "Rytų ir Vakarų meno tradicijų susitikimas Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės teritorijoje", pailiustruodamas šviesovaizdžiais; rugp. 25 d. dr. K. J. Čeginskas skaitė paskaitą "Lietuvių įnašas į Rytų ir Vakarų kultūras".

Rugp. 27 d. prof. A. Maceina davė antrą labai įdomią paskaitą "Krikščionių vienybės problema". Jis iškėlė didelę II Vatikano visuotinio susirinkimo reikšmę, į kurį su didelėmis viltimis žvelgia visos trys krikščioniškosios konfesijos: katalikai, protestantai ir ortodoksai. Nurodė šių konfesijų tuos tikėjimo principus, kurie sutampa, ir tuos, kurie skiriasi. Iškėlė šių konfesijų vienybės ilgesį, ypač dabar, komunizmo grėsmės akivaizdoje. Po paskaitos vyko labai korektiškos diskusijos tarp potestantų ir katalikų; jos baigtos bendra malda "Tėve mūsų", kurią visi dalyviai garsiai sukalbėjo už krikščionių vienybę.

— — —

Ypatingą vietą šioje Studijų savaitėje užėmė Maironio sukakties minėjimas. Jo programoje rugp. 25 stud. T. Povilavičius skaitė pranešimą "Maironio lyrikos savybės"; rugp. 26 d. iškilmingo akto metu paskaitą "Tautos skundas ir jos viltis Maironio kūryboje" skaitė rašytojas R. Spalis, atvykęs iš Anglijos. Tą pačią dieną vakare buvo suruoštas muzikinis vakaras, skirtas Maironio poezijai. Vakaro metu muzikas V. Banaitis skaitė pranešimą "Maironis lietuvių muzikoje", o solistė M. Panse-Simaniukštytė padainavo Maironio dainų. Tamošaitytė ir Pansytė padeklamavo Maironio eilėraščių.

Šalutinėje Studijų savaitės programoje vakarais buvo perskaityti du pranešimai bendruomeniniais klausimais: "Vokietijos lietuvių bendruomeninės problemos" — E. Simonaičio, ir "Vaikų auklėjimas tremtyje lietuviška dvasia" — J. Stankaičio. Be to, dar vieną pranešimą skaitė V. Banaitis apie gyvenimą pavergtoje Lietuvoje, išryškindamas okupantų rusifikacijos ir išnaudojimo metodus.

Rugpiūčio 24 diena buvo skirta tėvynei. Tą dieną ryte pamaldos buvo laikomos už žuvusius dėl Lietuvos laisvės ir pasilikusius tėvynėje. Vakare V. Natkus tarė dienai skirtą žodį. Alina Grinienė pravedė savo sukurtą ir surežisuotą montažą "Lietuva laisvėje, vergijoje ir tremtyje".

Rugp. 25 d. jaunimas surengė linksmavakarį, į kurį netikėtai atsilankęs prel. J. Balkūnas iš JAV-bių tarė įspūdingą žodį.

Kasdien rytais buvo laikomos pamaldos. Evangelikams jas pravesdavo kun. J. Stanaitis, o katalikų dvasios vadu buvo kun. A. Kalvaitis.

Prie šios Savaitės surengimo prisidėjusios grupės popiečiais turėjo savo pasitarimus, konferencijas. Savaitė baigta Tautos himnu.

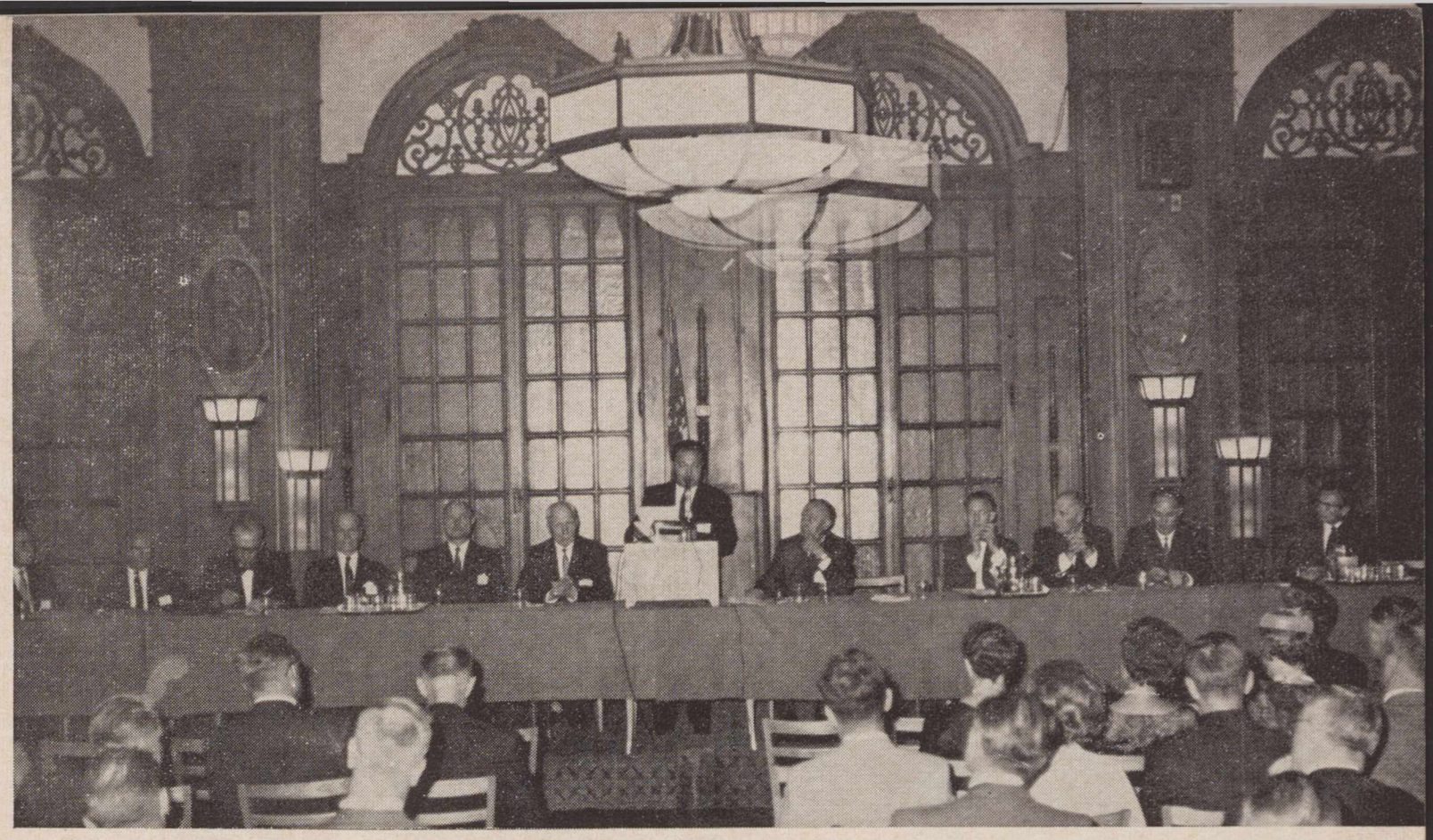

Am. Liet. Inžinierių ir Architektų S-gos suvažiavimo 1962.IX.2 d. Detroite bendras garbės prezidiumo vaizdas (iš kairės): K. Tuskenis, J. Jasiukonis, prof. A .Jurskis, prof. J. Šimoliūnas, gen. J. Černius, prof. St. Dirmantas, V. Biosevas, P. Varis, Vl. Pauža, C. Staniulis, dr. K. Karvelis, J. Duncia. Foto J. Gaižutis

Iškilmingame posėdy paskaitą "Erdvės ir jų užkariavimas" skaitė dr. R. Zoluba. Suvažiavime gvildenta eilė profesinių ir visuomeninių klausimų. Išrinkta nauja centro valdyba.

American Lithuanian Engineers' and Architects' Association's presiding committee during their convention in Detroit, Mich., Sep. 2.

ARCHITEKTAI IR INŽINIERIAI POSĖDŽIAUJA DETROITE

Prie registracijos stalo. Sekr. J. Tuskenytė kalbasi su prof. St. Dirmantu ir inž. J. Jasiukaičiu.

Registration table during the convention.

ALIAS Detroito sk. pirm. K. Tuskenis ir centro vald. sekr. St. Švedas tariasi.

Pirmosios eilės ALIAS suvažiavimo posėdyje: iš kairės — inž. St. Švedas, gen. J. Černius, prof. J. Šimoliūnas, dr. R. Zoluba, Vl. Pauža, inž. P. Varis, inž. Jasiukaitis, prof. Dirmantas. K. Tuskenis, ALIAS Detroito sk. pirm., ir St. Švedas, centro valdybos sekr. tariasi ALIAS suvažiavimo reikalais. Visos foto J. Gaižučio

A group of convention delegates.

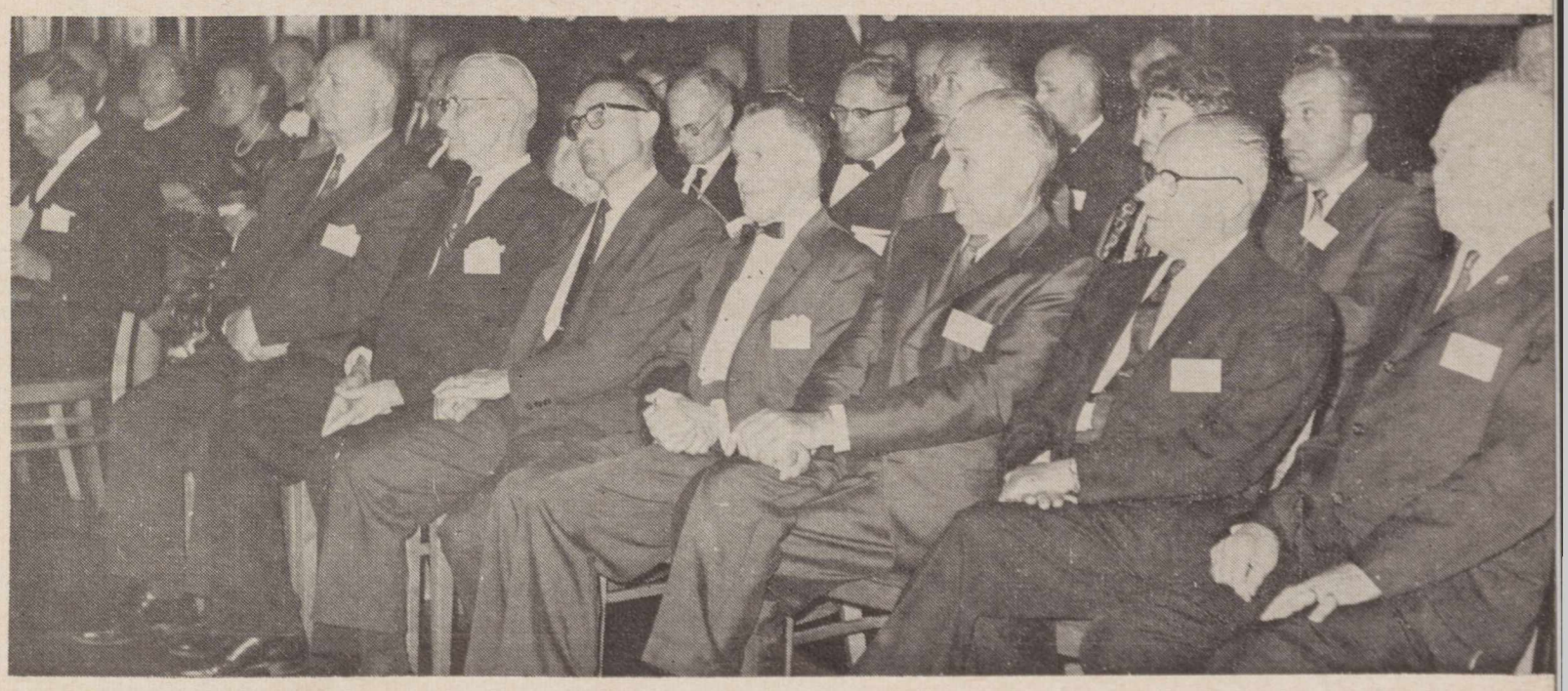

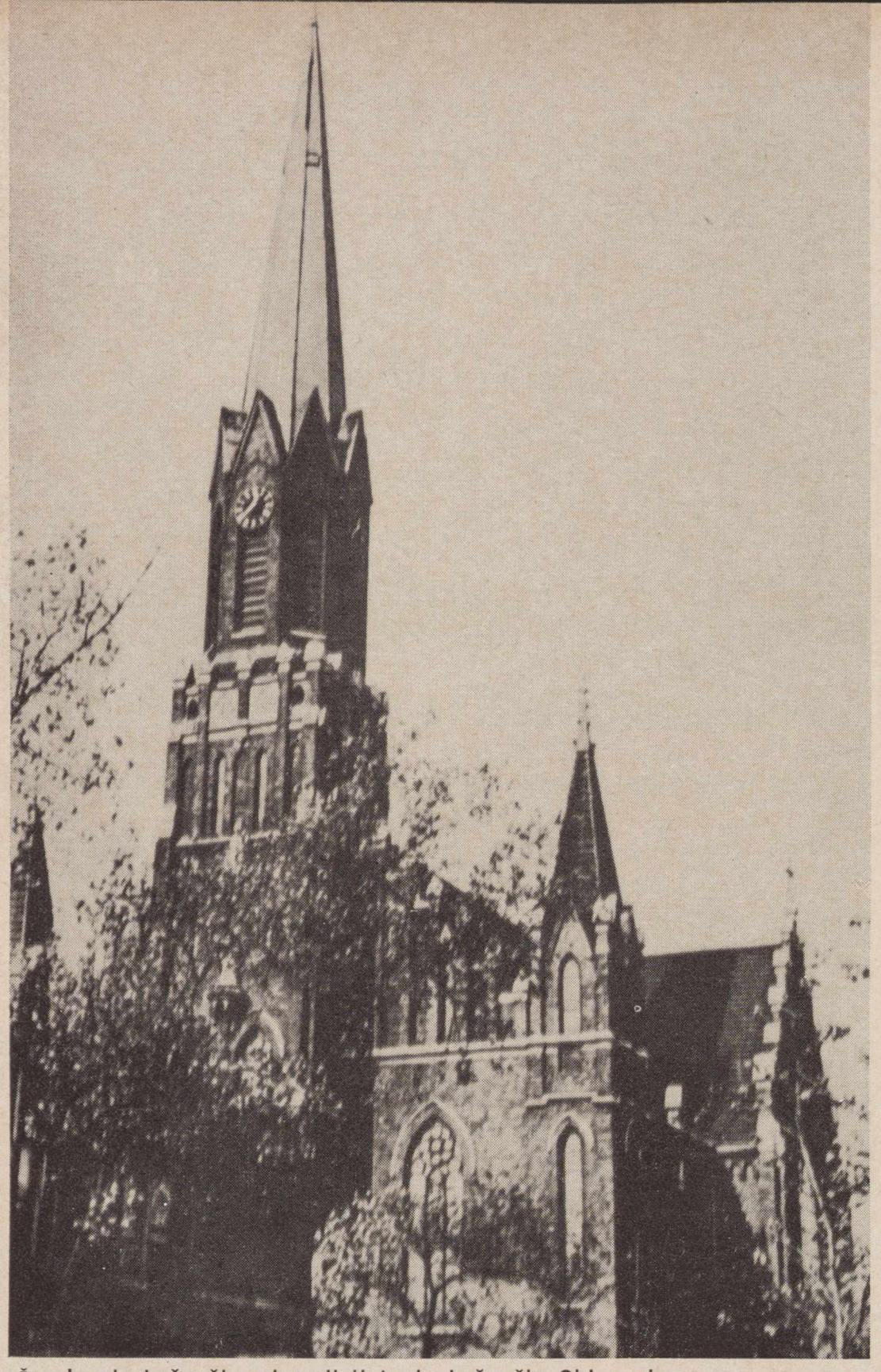

Šv. Jurgio bažnyčia, pirmoji lietuvių bažnyčia Chicagoje.
St. George Church, first Lithuanian church in Chicago.

Lietuviai Chicagos šimtmetyje

Chicagos miestas, kuris yra antras savo didumu Amerikoje, savo amžiumi dar jaunas: jis šiemet minėjo tik 125 metų sukaktį. Ši sukaktis čia buvo prisiminta keliais įvykiais: dideliu paradu rugpiūčio 24 d. ir paroda, vykusia rugp. 25-26 dienomis. Minėjime dalyvavo ir lietuviai, Chicagos gyvenime pradėję plačiau reikštis praėjusio šimtmečio pabaigoje.

Chicagos miestas išaugo iš to paties vardo indėnų kaimelio, čia apsigyvenus grupei baltųjų. "Chicago" žodis yra indėniškas, lietuviškai reiškiąs "stiprus". Chicagos pradžia laikomi 1804 metai, nors oficialiai miesto amžius skaičiuojamas nuo 1837 metų.

Chicagos platesnė kolonizacija prasidėjo po Black Hawk karo (1832), kurio metu žuvo daug indėnų. Nuo tada miestas pradėjo augti ir nežinia, kaip būtų vykęs jo tolimesnis plėtimasis, jeigu nebūtų buvę didžiojo Chicagos gaisro (1871), kurio metu ugnis sunaikino didžiąją miesto dalį. Šis gaisras, kuris, kaip istorija sako, kilęs karvei tvarte apvertus žibintą, per 3 dienas padarė nustolių už daugiau kaip 2 milijonus dolerių, kas tais laikais buvo labai didelė suma. Tačiau suteikta pagalba iš Europos ir kitų Amerikos vietovių miestą neužilgo vėl pastatė ant kojų, ir jis ne tik atgavo pirmykštį savo ūgį, bet tuojau ir pralenkė.

* * *

Didžiausias Chicagos augimas pasireiškė paskutinįjį XIX amžiaus dešimtmetį, tuoj numalšinus Haymarket garsųjį sukilimą. Netrukus po to pradėjo važiuoti emigrantai iš Europos, kurių daugumas rado darbą Chicagos skerdyklose, apie kurių darbininkus Upton Sinclair parašė pagarsėjusį romaną "The Jungle", kur pavaizdavo ir lietuvių šeimos gyvenimą.

* * *

Šiuo metu Chicagoje jau priskaitoma 5 milijonai gyventojų ir jų skaičius auga, sparčiai besiplečiant priemiesčiams. Ypatingai didėja skaičius juodųjų gyventojų, kurie iš miesto stumia baltuosius į priemiesčius. žmones iš kitų vietų Chicaga vilioja darbų gausumu ir neblogomis įsikūrimo sąlygomis, o taip pat ir įvairių pramogų, mokyklų bei kitokių įstaigų gausumu.

* * *

Lietuvių Chicagoje įsikūrimo data yra laikoma 1870 metai. Tais metais čia apsigyvenusios dvi lietuvių — Špokevičių ir Liūtkevičių — šeimos. Nuo to laiko iki Pirmojo Pasaulinio karo (1914) Chicagoje apsigyveno 47,339 lietuviai. Dabar Chicagoje priskaitoma daugiau kaip 100,000lietuvių kilmės žmonių, skaičiuojant kelių kartų lietuvius. Vien tik naujųjų ateivių, populiariai vadinamų "dipukų" čia nutūpė arti 10,000.

* * *

Nesiimsime šiuo kartu ieškoti ir vardinti lietuvių įnašo Chicagos istorijon. Negirdėti, kad lietuvis, kaip New Yorke, būtų buvęs pirmuoju mokytoju, ar pastatęs kurį fabriką, ar kaip bostoniškis šarkis atlaikęs visos Amerikos garbę. Tačiau lietuvių ir lietuviškos kultūros pėdsakai Chicagos istorijoje, jos augime ir gražėjime nėra nežymūs. Tatai galėjai matyti parodoje, kur nuotraukomis pavaizduota lietuvių įnašas — pastatytosios bažnyčios, mokyklos, ligoninės, redakcijos, prekybos įstaigos ir pn. Lietuviai Chicagoje turi nemažą ir nemenką istoriją ir yra gausiausia lietuvių kolonija pasaulyje. Ne be pagrindo ir pati Chicaga vadinama pasaulio lietuvių sostine. Čia įvairiausias ir judriausias dabartinis lietuvių visuomeninis gyvenimas, čia yra vienų žymiausių lietuviškų organizacijų centrai, čia daugiausia išeina lietuviškos spaudos, gyvesnė negu kur kitur lietuviškoji kultūrinė veikla...

* * *

1880 m. Chicagoje pasirodė pirmoji knyga lietuvių kalba — "Historija septynių mokytojų". Šv. Jurgio pašalpinė draugija ir Šv. Kazimiero draugija, įsteigtos 1884 m. buvo pirmosios lietuviškos organizacijos šiame mieste. Pirmasis lietuvių savaitraštis "Lietuva" Chicagoje pradėjo eiti 1892 m. Tais pat metais buvo įsteigta pirmoji lietuvių parapija Chicagoje — Bridgeporto kolonijoje — kuri pavadinta šv. Jurgio vardu. Šiandieną Chicagoje turime 11 lietuvių parapijų. Viena iš naujausiai pastatytų bažnyčių yra Marquette parko kolonijos bažnyčia (proj. arch. J. Muloko), kainavusi pusantro milijono dol.

Pažymėtina, kad 1892 m. taip pat buvo įsteigta ir pirmoji Chicagos lietuvių teatro draugija (steigėjas Jonas Grinius), o po to įvairios grupės, rateliai dygo ir augo vienas po kito.

* * *

Vien paminėjimas dabartinių Chicagos lietuvių draugijų, įstaigų pastatų ir pn. užimtų ištisą knygą. Kultūros darbai ir apraiškos vyksta nuolat ir tik sekdamas čikagiškę lietuvių spaudą artipilnį vaizdą tesusidarysi. Norint visą Chicagos lietuvių gyvenimą pažinti, reikia gyventi Chicagoje.

Oficiliajam sukakties minėjimo parade dalyvavo ir lietuvių grupė. Lietuviai parade pasirodė dviem judamais vežimais — viename važiavo "Miss Lithuania" — Dalia Šulaitytė su palydovėmis, o kitame — "Ateities" tautinių šokėjų grupė, kuri šoko tautinius šokius. Lietuvių reprezentacija parade rūpinosi Lietuvių Bendruomenės Chicagoje apygardos valdyba, o jai kiek daugiau talkininkavo Lietuvos vyčių organizacija.

E. Šulaitis

Lietuvaitės Chicagos sukakties parade — Miss Lithuania — Šulaitytė ir jos palydovės. Foto E. Š.

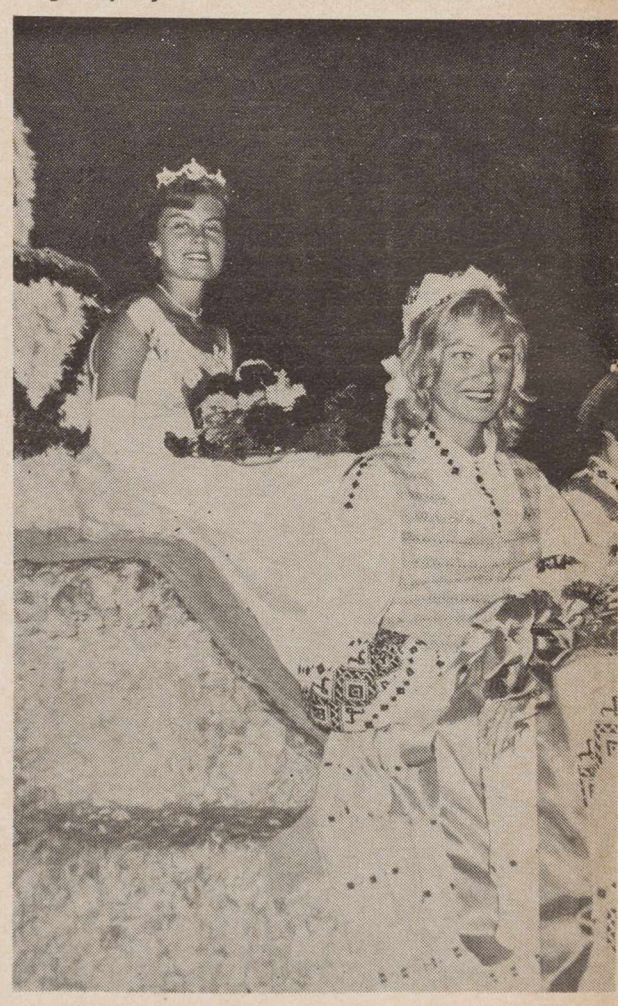

"LIETUVIŲ DIENŲ" LEIDYKLOS GROŽINĖS LITERATŪROS KNYGOS

Bernardas Brazdžionis
VIDUDIENIO SODAI
"Aidų" premiją laimėjęs poezijos rinkinys
Dail. Telesforo Valiaus viršelis
Kaina $4.00

Ignas Šeinius
VYSKUPAS IR VELNIAS
Apysakos
Viršelį piešė A. Korsakaitė
Kaina $3.00

Aleksandras Radžius
PAUKŠČIŲ TAKAS
Eilėraščiai
Viršelio aplankas Pauliaus Jurkaus
Kaina $1.50

Alfonsas Gricius
PAŽADINTI SFINKSAI
Poezija
Kaina $1.50

Elena Tumienė
KARALIAI IR ŠVENTIEJI
Poezijos rinkinys
A. Korsakaitės viršelis ir vinietės
Kaina $2.50

Stasius Būdavas
VARPAI SKAMBA
Apysaka
Kaina $2.50

"LIETUVIŲ DIENŲ" LEIDYKLA
4364 Sunset Boulevard
Hollywood 29, California

DAIVA MONGIRDAITĖ

ŠVIESI MERGAITĖ ATLANTO PAKRANTĖJ

Gerai prisimenu, kai prieš septynetą metų, apsiniaukusį ir drėgną rudens vakarą, su Gustaičiais, komp. Julium Gaideliu ir dar pora Bostono lietuvių ir mudu su Ale nusibeldėm vaišėsna pas mielą p. Mongirdienę (dabar Buivydienę) į Cambridge, Mass., kur dunkso, aukštų medžių parkuose, garsaus Harvardo universiteto rūmai. Draugija buvo narsi, išmislinga ir linksma, o vaišių skobnis, kaip sename Lietuvos dvare...

Tame pobūvy susipažinau Daivą Mongirdaitę, nedidelio ūgio, jauną, dailią ir grakščią mergytę. Tuo metu jinai jau buvo pradėjusi lankyti Bostono universiteto Dailiųjų Menų kolegijos dainavimo ir muzikos klases. Pradedanti daininkė mums kėlė pasigėrėjimą ne tik savo išore, bet ir giedriu, optimistišku ir drąsiu žvilgsniu į ateitį.

Jau tada savo kalbom ir samprotavimais Daiva buvo itin originali ir įdomi asmenybė. Nors mūsų veiduose įskeldama šypsenas ir netikėjimą, ji drąsiai tada pareiškė, kad jos gyvenimo tikslas yra dainos meno aukštumos, kad vyrais ji nesidomi ir n e s i d o m ė s, nes jie, kaip sunkiai pajudinami akmenys, būtų tik kliuviniai jos pasirinktame kely...

Laikas žengė, o gal jis vietoj tūnojo, bet mes bėgom ir tebebėgam per jo dienas ir naktis. Kažkaip nutiko, kad daugiau neteko būti p. Mongirdienės pastogėj, bet Daivos Mongirdaitės paveikslas ir jos tarti pasiryžimai man giliai įsmigo į atmintį.

Praėjo dar pora ar trejetas metų — ir aš tą dainos menui pasiaukojusią vaidilutę pirmą kartą pamačiau scenoj. Tada ji dar nebuvo didelių dainavimo meno aukštybių pasiekusi, bet iš jos pastangų įsijausti į dainuojamą kūrinį, iš jos muzikalumo ir malonaus tembro balso jau buvo galima daryti sprendimą, kad tuščiu patosu ji nesisvaidė, kad ji dirba visu uolumu ir visa vidine jaunystės ugnim...

Ir dar keliems metams nubėgus į praeitį turėjau džiaugsmo dalyvauti jos rečitaly, surengtame tuo metu, kai ji baigė B. U. Dailiųjų Menų kolegiją. Tame rečitaly Daiva pasireiškė, kaip jautri muzikė, subtili kūrinio atlikėja ir gera dainavimo technikė. Rečitaliu netik aš turėjau progos viešai pasidžiaugti, bet tikrai palankiai apie jį rašė ir visa didžioji Bostono spauda. Galima buvo susidaryti įspūdį, kad savo idealo neišdavusi, mergaitė be atvangos kopia į dainavimo ir muzikos aukštumas...

Vėliau jau daug sykių teko girdėti Daivą Mongirdaitę, pasirodančią koncertų scenoj. Iš tikro, ji yra puiki atliekamo kūrinio interpretorė, jautri ir subtili dainininkė, sugebanti giliai įsijausti į atskirų kompozitorių ir atskirų muzikos srovių stilių bei dvasią. Ir jos dainavimo technika nuolat skaidrėja ir tobulėja. Ji turi gana pajėgų lyriniai koloratūrinį sopraną, dailaus tembro ir su išmanymu naudojamą.

Daivos Mongirdaitės didelis turtas — svetimų kalbų fonetikos apvaldymas. Be kalbinių priekaištų ji dainuoja lietuvių, italų, anglų, vokiečių, prancūzų ir net rusų kalbom. Netektų perdaug nustebti, jei išgirstumėm, kad Daiva jau sušvito ir šio ar kito krašto muzikiniame gyvenime. Tačiau tuo tarpu ji dar mūsų tarpe. Ir kas galėtų pasakyti, kad ji mums nereikalinga?..

Tie Daivos žodžiai, kurie aną vakarą gal daugiausia mus linksmino — žodžiai apie vyrus, šiandien jau yra atšaukiami. Savo pakelėj ji sustojo prie vieno "akmens" ir jau neryžta jo aplenkti. Rugsėjo 15 išleidom Daivą į marčias. Nuoširdžiai tikime, kad ir po vestuvių Daiva nepasitrauks iš kovos barų už mūsų tautinę kultūrą ir garbę.

St. S.

SOLISTĖ DAIVA MONGIRDAITĖ

D. Mongirdaitė ir S. Liepas dainuoja "Nesek sau rožės prie kasų" Maironio minėjime, kurį "Darbininkas surengė New Yorke. Foto P. Montvila

Daiva Mongirdaitė (g. 1938) į JAV atvyko 1950 ir Bostone baigusi High School ir Boston University studijavo dramą ir muziką (operą). Bestudijuodama koncertavo po lietuvių kolonijas Hartforde, Philadelphijoj, Chicagoj, Clevelande, Detroite, Montrealy ir, žinoma, Bostone.

1959 m. pirmam "Dirvos" konkurse laimėjo I-mą vietą ir kitais metais gavo Bostono Un-to Bachelor of Fine Arts laipsnį.

1961 m. Jordan Hall įvyko Daivos Mongirdaitės rečitalis, kurį Bostono muzikos kritikai labai gražiai įvertino vietos laikraščiuose.

D. Mongirdatė šią vasarą praleido Los Angeles ir davė du koncertus. Čia ją matome su komp. Budriūnu ir akt. Rūta Kilmonyte.

Alė Rūta

Pasaulis yra mano

Ištrauka iš romano "Kelias į kairę", už kurį Alė Rūta laimėjo pirmojo "Dirvos" romano konkurso premiją ($1000).

Alė Rūta Arbienė gyvena Los Angeles, Calif. Anksčiau ji yra laimėjusi "Draugo" premiją už romaną Trumpa diena, Vėliau išleido keletą romanų.

Kur aš dėsiu tą laiką? O, kvaila, kvaila! Ką aš darysiu tas dvi dienas? Galėjau likti Čikagoj. Galėjau iškombinuoti. Kai mama su tėvu barasi, nenoriai mane ima su savim. Aš žinau, žinau: kad negirdėčiau jų pjaunantis. Galėjau sakyt: mama, draugė kviečia savaitgaliui pas ją. Kokia, kur, ar aš ją pažįstu, kas jos tėvai... Žinama, visi tie klausimai! Būčiau atsakiusi į juos, kaip reikia atsakyti. Ar pirmą kartą? Ir būčiau sukombinavusi savaitgalį! Boy! Tėvo nėra, mamos nėra...

A, gerai ir čia! Bet bėgsiu į viršų...

Pro rakto skylutę sužinau, kad mama miega. Tėvelis, mačiau, nuėjo į savo klėtelę. Jau, tur būt, rašo. Seneliai — nesvarbu! Mama. Tos reikia pasisaugot. Ar aš jos bijau? Ha! Bet nesinori klausyti pamokslų. Be to, ištrauks tau triūbelę iš rankų...

—Gaile, užmiestinė! Ar padūkai? Kiek kaštuoja!

Žinau, ką ji sakys. Žinau, kaip šauks ir išmetinės. Aš to ne-paken-čiu.

Taigi, ji miega. Didžioji kliūtis— knarkia.

Nebėgu, o tylomis nulipu laiptais. Koridoriuje dar apsidairau... Nieko. Seneliai, tur būt, pas vištas.

—Helo, operator?

O, kaip atsikalbėjau! Iš širdies. Su Lora, su Dick, su Irma ir paskui su jos draugu; juos mėginau sutaikinti. Paskambinau ir John. Gal su juo eisiu į mokyklos šokius. O tam velniukui — ne. Sakau, kad ne.

Tiesiasi pirštai vėl į telefoną, tiesiasi...

Ne. Gaile, ne!

Giliai atsikvėpiu. Isikandu nykštį, kad skaudėtų, kad neužsimirščiau. Nykštys ištrūksta iš tarp dantų, ranka siekia, pakelia triūbelę..

—Operator?

—Helo?

Trinkt ir padedu. Ne, Gaile, ne, ne! Jo kaltė, jis užpykdė, jis demonstratyviai išėjo, už seven up neužmokėjęs... Jis kvailas, šykštus, bailys, niekšas... Jis... U! Sudraskyčiau jį! Ne. Skambinsiu? Jam? Na. Ar aš kvaila? Kas jis toks? Ir kas aš? Ant keliu klaupsiu? Ne. Tik dėl jo ir čia atvažiavau, dėl jo kvailumo! Toks oras! Pilni parkai porų... Būtume vaikščioję, važinėję už miesto... Būčiau sukombinavusi pasilikti Čikagoj. Man sukombinuoti — vieni niekai. Ne. Tegu laukia, neskambinsiu. Parodysiu, kad man jis nerūpi. Ba! Kokia aš kvaila! Dėl berniuko galvą sukti?

O ranka vėl į telefoną.. Paskambinu. Jam? Ne! Lorai vėl. Ir Jimmy. Jis man — ne berniukas, tik draugas. A, kaip gera pasiplepėti! Mama, tikiuosi, dar miega...

O-o! Kažkas lipa laiptais. Tai mamos šliurės. Pažįstu iš čiukšėjimo. Dės dangaus gerovės! Reikia suktis, reikia gelbėtis...

Giliai įsisėdu į senelės atloštą kėdę, sukeliu kojas ant stalelio ir "įsigilinu" į lietuvišką knygą... Truputį neramu.

O-o! Jau galiu spėti iš mamos veido. Ji girdėjo...

—Na, panele?

—Ką? — Ibedu vėl akis į knygą, kažką skaitau, kažką labai įdomaus.

—Telefonas, a? — Mamos lūpos perkreiptos. — Ar žinai, kad užmiestinė? Su Čikaga,a? Su farmeriais juk nekalbėjai!

"Užmiestinė — big deal!" — Noriu sušukti. Taip piktai! Bet nė nekrusteliu. Tyliu.

—Ar tu, mergše, pinigus uždirbi, a? Ar tu žinai, kiek tai kaštuoja?

—Senelių telefonas! Ir aš tik porą šaukimų... — Neiškenčiu neatsispyrus. Meluoju, nei nerausdama.

—Senelių! Bet mes mokam. Nes seneliai tiktai kaimynams skambina. Ir jie žino mėnesio reguliarų mokestį. Bet vis privaryta dešimtimis dolerių su Čikaga! Vis su Čikaga!

—Ir tu skambini, ir tėvelis... — Dar teisinuosi.

—Taip, taip! Tėvelis, aš...

—Ir kartais dėdė, kai atvažiuoja... —Ateina gera mintis. Gera! Nes mama susidomi.

—Gediminas?

—žinoma, ką tu manai? Čia jis jaučiasi kaip namie.

Mama atsisėda ant suoliuko ir užkelia koją ant kojos.

Dabar kalbėsimės. Saldus motinos ir dukters pasikalbėjimas... žinau. Aš taip gerai žinau savo seno tėvelio mintis; taip gerai pažįstu seną moterėlę, kuri vadinasi mano mama. Dabar ji kalbės valandą. Klausinės ir mokys. Kamantinės, prikaišios, duos palyginimus... Ir mokys! Pasakos, kaip ji buvo gera mamai, paklusni, kaip gerai mokėsi. Kalbės apie Lietuvą.

—Gaile, ar tu šią savaitę ką lietuviškai skaitei?

—O, skaičiau. Daug! Lietuviškai?

—Taip, lietuviškai. Ar perskaitei visą knygą?

Aš tyliu. Išmušta iš kelio, sumaišyta. Kodėl mama taip greit apie telefoną užmiršo? Kam ta knyga? Ja, ja! žinau. Šiur! Ji neužmiršta patikrinti. Kas savaitę turiu perskaityti po vieną lietuvišką knygą ir jai papasakoti. O ji ar skaito? Nemačiau. Iš viso, mamos nematau skaitant.

—Nebijok, mamyte, perskaitysiu tėvelio visas knygas, — sakau linksmai. —Tėvo? Iš viso, viena teišleista. Ir nelietuviškai.

Aš viduje šypsaus. Tikrai, nėra daug ko skaityt. Nemėgstu knygų. Bet ir tos tėvo vienintelės neskaičiau.

—žiūrėk, kad lietuviškų pasakų knygą perskaitytum! Tą naują, iš Lietuvos. Patikrinsiu.

Aha, tuo ir baigsis dėl knygų skaitymo. Patikrinsiu. Mano laimė, kadji užmiršta, kurias skaičiau. Dažnai atpasakoju seniau skaitytą, ir viskas gerai.

—Gerai, perskaitysiu. — Atsakau, norėdama šią kalbą užbaigti.

—Sakai, Gediminas daug skambina?

—O, ja!

—Ir į Čikagą?

—I Čikagą. — Atsakau drąsiai, nors tik vienąkart dėdė su Čikaga kalbėjo, ir tada mama buvo jam leidusi.

Ne, ji ne taip greit palenkiama. Senutė mano mama. Ji pakeičia kitą koją ant kojos ir kreivai nusišypso. Aš greitai bėgioju mintimis kaip gintis.

—Ne, mergaite, neversk ant kitų kaltės. Dėdė retai čia psisuka. Tu su Čikaga privarai sąskaitą!

—Aš? Mama! Tu vis mane kaltini! Vis užsipuoli! Visi tik ir žinot: Gailė tą padarė, Gailė tą...

Aš keliu balsą ir tankinu žodžius. Kartais mamą tai suerzina, ir ji numoja ranka. Bet šiandien ji, atrodo, pailsėjus.

—Palauk, mergše, aš tave taip suimsiu... Taip suimsiu!

Jos kumštis pakyla virš veido, ir aš imu trauktis į vidų. Jau pralaimiu, jau pralaimiu...

Dabar ji pailsėjus. Dabar ji turi laiko. Gali ir pažymių knygelės paprašyt , neseniai ją gavau, bet visi užmiršo termino pabaigą, ir aš užkišau tą knygelę giliausiai... Ji gali dabar paprašyt mano knygų ir užrašų. Jie tikrindavę ten, Europoj... Ar tvarkinga... Ha! Ji gali senelės paprašyt paskutinių telefono sąskaitų, peržiūrėt, kiek buvo šaukimų į Čikagą...

Mano mintys greitai bėgioja.

—O ja? Sakai, mama, kad dėdė retai...

Dabar staigiai atsimenu. Kartą buvo labai karšta. Mama kibo beveik į kasas. Tada prasitariau apie tėvelį. Pasakiau, ką jis kalbėjo senelei apie mamą. Ji susidomėjo. Ji ėmė klausinėti. Mano kaltes pamiršo.

Nustatau veidą rimtesnį. Jaučiuosi drąsiau. Yra vilties... Man visada atsiranda kelių išsisukti.

—Sakai, retai čia atvažiuoja...

—žinoma, retai! Tai tu viena priskambini mums dešimtimis dolerių! Tai tu su tais savo bernais bekalbėdama! Aš tau kailį...

—Mama! Nevisada tu dėdę čia matai! Ir girdi...

Užbaigiu paslaptingai. Man šauna mintis. O boy, kokia mintis!

—Ką tai reiškia, nevisada matau ir girdžiu?

Ji atsilošia į sieną ir prisimerkus žiūri į mane. Plaukų garbanos gražiai supa baltą veidą, bet ji man dabar negraži. Akys žiba piktai, lūpos perkreiptos. Mano mama labai negraži, kai pikta.

—Anąkart dėdė ilgai kalbėjosi su tėveliu...

—Tikrai? Ar neišgalvoji?

—Kaip Dievą myliu, mama!

—Na, neprisiekinėk. Nuodėmė. Bet sakyk toliau.

—Sakau, kalbėjosi. Apie tave.

—Apie mane? Gediminas?

—Taigi. Dėdė Gediminas pasakojo tėveliui apie tavo praeitį. Jie manęs nematė. Buvau užlindusi už krūmo...

—Na, gerai. Sakyk toliau.

Mama palinko į mane. Aš mačiau: jos rankos ėmė virpėti. Jaudinosi. Dabar aš jau stipri. Turiu mamą saujoj, kaip Tucis pelę... Net man juokas. Ir neskubu sakyti. Atsikvėpiu. Išsiimu iš kišenės kramtomą gumą; vieną pasiūlau mamai. Ačiū, ne. Ji neima. Matau, kaip jos pirštai truputį virpa...

—Ir ką dėdė sakė apie mano praeitį?

—O, aš ne viską supratau! Minėjo kažkokias pavardes. Ir vis tvirtino, kad tikrai. Sako, kad tu buvai tada jauna ir kvaila. Sako, kad kažkoks vyra nušovė merginą ir kad paskui pats... Sako, kad tu daug verkei...

Aš truputį išsigąstu. Mama visa paraudusi, ir ne tik rankos, o net jos smakras dreba. Gal aš persistengiau? Gal nereikėjo... Bet—nieko! Tai mano kerštas dėl sugadinto savaitgalio. Reikėjo jai užsispirti, kad čia važiuočiau! Aš nekenčiu to... to kvailio! Bet nekenčiu ir mamos, kam nuo jo mane atskyrė.

—Ką daugiau dėdė sakė? — Mama ištaria tyliai.

Dabar man beveik jos gaila. Bet — tai kas? Aš turiu savo problemų. Tegu...

—Nieko labai daug. I galą dėdė Gediminas sakė, kad tai ne viskas, kad gal kada nrs jis papasakosiąs... Bet jis manęs, kad tėvelis jau žino. Manęs, kad tu jam papasakojusi.

—Ar dėdė neprašė tėvelio pinigų?

—Ne, — papurtau galvą, nors galvoju lyg ką atsiminti norėdama, ne, a-a.

Dabar aš matau, kad čia daugiau, negu mano pokštas. Tiesa, kad aš tai nugirdau. Kažkokia pavardė. Tada "jis merginą ir pats... Ar to nežinojai?.." Man atėjo į galvą šį mano sunkų momentą. Ir gelbėjo! Boy! Mamos veidas dėmėtas. Ji kramto lūpas. Ji visa dreba. Ne, čia daugiau, kaip parastas juokas. Arba aš gal per daug nuo savęs pridėjau... Nė nežinojau, kad mamai tie žodžiai tokie svarbūs...

—Kai tik dėdė kada atvažiuos, sakyk jam, kad noriu tuoj su juo pasikalbėti!

Mama taip staigiai atsistoja ir išnyksta iš prieškambario! Nei šliurės nesučeža, nei jos drabužiai, kaip paprastai, neišsiskleidžia. Ji visada skuba. Bet dabar — taip staigiai ir taip nepastebimai! Kaip vėjas. Pasisuko ir nėra.

Ir... O-o! Dabar žinau. Dėdė gaus. Dabar ne tik iš mamos nagų ištrukau, bet ir džiaugsmo turėsiu! Kai dėdė atvažiuos. Šiur, aš tuoj mamai pranešiu, kai jis tik pasirodys! Ir užsislėpus klausysiuos. Bus scena. žinau, kad bus puiki scena!

Vargšas dėdė! Aš jį mėgstu. Jis iš visų smarkiausias ir gudriausias. Tai kas, kad Kalėdoms nieko iš jo negaunu. Bet su juo smagu pasiplepėt. Mes su juo panašūs. Jis nori daug good time, aš noriu daug good time. Aš jam nekliudau, jis man nekliudo. Bet, o boy, kaip jis gaus iš mamos! Dabar tikrai žinau, kad negerai, ką jis prasitarė tėveliui. Ir žinau: negerai, kad aš dėdę išdaviau. Bet — tai kas? Jis per smarkus. Per daug jam sekasi. Atrodo, viskas dėdei taip lengvai pavyksta. Tegu jis čia karštos košės paragaus! Čia arba Čikagoj, kur mama jį pirmąkart sutiks. Mama neužmirš! Kas jai nepatinka, ji ilgiau neužmiršta, negu kas patinka.

VILKAVIŠKIO SEPTETAS

Vladas Vijeikis
Vinietė iš V. Ališo poezijos rinkinio "Pietų Kryžius".

Šį LD puslapį skiriame poetams, išaugusiems Vilkaviškio gimnazijoje, kurios sukakties minėjimas neseniai surengtas Chicagoje. Vilkaviškio gimnazijoje Nepriklausomybės metais išaugusių poetų tarpe matome stambių mūsų naujosios literatūros vardų. Iš čia spausdinamų Orintaitė ir Vaičiulaitis yra daugiau pasireiškę beletristikoje, bet ir ēeilraščiais jie turi ko ir moka gražiai pasakyti. (Apie vilkaviškiečius rašytojus įdomiai parašė A. Vaičiulaitis "Drauge").

ANTANAS VAIČIULAITIS

Eisiu ir paklausiu...

Eisiu ir paklausiu
Marių ir kalnų:
Kurgi mylimiausia
Iš linksmų dienų?

Kalne mėlynasis,
Ko taip nuliūdai –
Ar negirksi žąsys
Debesuos aukštai?

Ar neklykia gervės,
Modamos sparnais –
Jos man dalią perves
Kloniais ir kalnais.

O, jūs plačios marios,
Ko jums ošt niūriai:
Štai dangus kaip varis,
Žėri vakarai.

Vandenys liūliuoja
Išskėstas bures,
Ir žuvelė kuoja
Narsto po marias.

Neprabyla rūstūs
Ir aukšti kalnai.
Tik vilnis sudūžta
Žuvus amžinai.

PETRONELĖ ORINTAITĖ

Moteris

Gyvenimo giesmė – melodija švelni –
Mylėt, kentėt ir mirt – tau mirksniai vien
Pavasaris svaigus, o laimė–apgauli, /tiktai!
Ir kelio kryžkelėj – jau sielvartą matai...

–Sakyk, Ofelija, ar laimė mylimai?
Ir tu, švelni Magrieta, Fausto suviliota?
Jauna Veronika skandinosi kadais...
Bet niekad – niekados mylėt ji nenustotų!
– – – – – –
Ir kas tave supras, mįslinga moterie –
Dainuodama verki, pro ašaras juokiesi!
Mylėt, kentėt ir mirt – akimirksniai keli,
O žūsti tu viena, nors laimė būna dviese...

VENANCIJUS ALIŠAS

Mano ilgesys

Tu vis tolyn tolyn – viršūnėm Kubatono –
Aplenkdamas skardžius ir šaltas bedugnes.
Į kur lengvi sparnai prieš debesį raudoną
Per naktį tave neš?

Per eukaliptų girią plačios upės teka.
Prie marių balti miestai žiūri į marias.
Tu per klonius, tu per girias randi sau taką,
Nors niekas jo neras.

Eini. O aš lieku. Ir amžinąją mįslę
Nešiojuosi širdy ir daug dainų graudžių.
O mano ilgesys – dar vieną šviesų krislą
Pavogti iš žvaigždžių.

PETRAS KARUŽA

Apie daiktus ir žmones

Metropoly ten ponai apie krizį
Susėdę pakalba, atminę balių vakarykštį.
O kaime kiekvienam pastato kryžių
Atėjęs antstolis kaip Dievo rykštė.

Dar vakar nušlavė savanorį Klaipėdos,
Šiandien kaimynas karvę palydėjo.
Ir klykė moterys – gyvenimą suėdė,
Paleido ubagais, paleido vėjais.

Kai ten Kaune kokia nors Niemčinova
Padaro trisdešimt ir vieną pirueta –
Naujakuriui parduoda paskutinę lovą
Ir išmeta kaip daiktą sudėvėtą.

Apie ponios šunį

Ponia turėjo šunį mažą.
Mažą šunį Liuliu.
Kasdien šukavo jį ir prausė
Eau de Cologne gėlių.

Šunelis vaišinos prie stalo
Tarp gerbiamų svečių.
Jam lenkės ponai, glostė damos
Ir kalbino – čiu-čiu.

Veltui kas vakars senas vyras
Šnabždėjo vis – myliu.
Ponia į savo buduarą
Imdavo tik Liuliu.

KAZYS BRADŪNAS

Iš "Morėnų ugnys"

Dievdirbis

Brėžias medyje veido bruožai
Formų grubių –
Aš tą medį griebiu
Tartum gimtąjį krantą
Vidury vandenų.

Ir mano pirštai medėja
Gluosnio karna,
Ir šaukia prieš geliantį vėją
Suskirdus burna.

Šaukia medyje Rūpintojėlis
Forma grubia,
Šaukia žemėje jo šešėlis –
Šaukia skausmas žmogaus širdyje.

Urna

Raudonam puodo moly
Eglutės, paukštis ir balta gėlė.

Supylėm kankinio pelenus
Į tą paprastą indą,

Uždengėm juoda žeme,
Kad nieko nebijotų
Eglutės, paukštis ir balta gėlė.

BALYS AUGINAS

Rytas

Saulė dideles linksmas akis atmerkia,
Lyg nubudęs linksmas kūdikis lopšy,
Ir giedriu žvilgsniu į mano skurdžią pirkią
Žvelgia. O naktis sutirpsta pamaži – – –
Rytas – užmiegotais skruostais piemenėlis–
Tingiai gena lankon būrį debesų – – –
Ir po mano langu čeža gelsvas smėlis –
Aidi tylūs žingsniai kojų jo basų – – –

Ir girdžiu kaip pro vartus dainuodamas jis
Eina ir ant kelio groja alksnio lumzdeliu.
O rūkai nuo pievų, lyg apsnūdę žąsys,
Klusniai seka paskui dulkėtu keliu – – –

JULIJA ŠVABAITĖ

Tėvynės žodžiai

Brangūs tėvynės žodžiai
Išdžiuvo smėlėtose lūpose
Mylinčio žemę...
Mano liūdnasis brolis,
Mano visų vienišiausias
Ant karštų akmenų
Paguldė galvą.

Mano pirmasis sūnus
Melsvas akis užmerkė,
Ir jo plaukų šviesumas
Išsiliejo į skaisčią žydrumą –
Išsiliejo į šiaurę...

Tik aš viena palikau,
Tik viena, išsiilgus
Berželio skaudžių šakų
Sulos – ašarų upės...

Saleziečių leidinių paroda. Per 10 metų jie atspaudė apie 30 knygų.
Exhibition of literature, published by the Silesian Fathers.

SALEZIEČIŲ LIETUVIŠKA GIMNAZIJA

Lietuvių Saleziečių auklėjimo įstaigos Castelnuovo Don Bosco dešimtmečiui paminėti

Š. m. gegužės 8 d. sukako 10 metų nuo CASTELNUOVO DON BOSCO Saleziečių gimnazijos Italijoje įsteigimo. Kai betkokiai lietuviškai iniciatyvai tremties sąlygose gresia nuolatinis pavojus suirti, tai dešimt metų lietuviškos mokyklos išsilaikymo jau nemenka sukaktis, verta lietuviškos spaudos paminėjimo.

Ta proga kreipėmės į pirmąjį mokyklos direktorių ir įsteigėją kun. prof. Juozą Zeliauską, kurs mielai sutiko atsakyti į keletą jam duotų klausimų. Mokyklos vadovybė parūpino keletą nuotraukų, kurios gražiai papildo atsakymus. LD red.

Kokia proga ir kokiais tikslais įkurta Castelnuovo Don Bosco gimnazija?

Gimnaziją įkurti paskatino gyvas reikalas globoti lietuviškąjį tremties jaunimą.

Atsitiko, kad 1950/52 m. bėgyje kažkaip netikėtai buvo likusi tuščia nors ir nedidelė, bet gana jauki Castelnuovo Don Bosco saleziečių įstaiga. Jos direktoriui išvykus į misijas, įstaigą perimti centro vyresnieji pasiuntė mane (centre tada redagavau "Saleziečių Balsą").

Peržengus slenkstį, krito į akis saleziečių įstaigoms neįprastas vaizdas: pastatai apleisti, visko stokojantys, šen ten dar nuo karo metu išdaužyti langai; kieme, kur prieš metus kitus judraus jaunimo bėgiota, — iki juosmens priaugę piktžolių.

Miestelio gyventojai nusiskundė, kad pastatai stovi be naudos, tapę nejaukūs, vakarais esą net baugūs be saleziečių įstaigoms įprasto jaunatviško krykštavimo. Gi apleisto, kunigo Bosko globos reikalingo jaunimo pokariniam pasauly tiek daug...

Visų tų kalbų ir nusiskundimų besiklausant tuščių pastatų vienumoj nei iš šio, nei iš to stojosi prieš akis mūsų lietuviškieji reikalai. Ir štai netikėta mintis: prašyti centro vyresniuosius leisti mums, lietuviams, čia auklėti ir mokyti lietuviškąjį tremties jaunimą...

Saleziečių centre tuo metu vyr. Rektoriaus vietininku buvo gerai lietuvius pažįstąs ir širdingas bičiulis kun. Renatas Ziggiotti. Iš-

Kun. St. Petraitis, įstaigos direktorius kalba dešimtmečio minėjime.
Rev. S. Petraitis, principal of the Silesian Fathers' institution, Catelnuovo Don Bosco.

Kun. dr. J. Zeliauskas, įstaigos iniciatorius ir pirmasis direktorius..
Rev. Dr. J. Zeliauskas, initiator and first principal of the Lithuanian Silesian Don Bosco school.

Lietuvos žemėlapyje vaikams įdomu surasti, kur buvo tėvelių namai.
Students, acquainting themselves with the map of Lithuania.

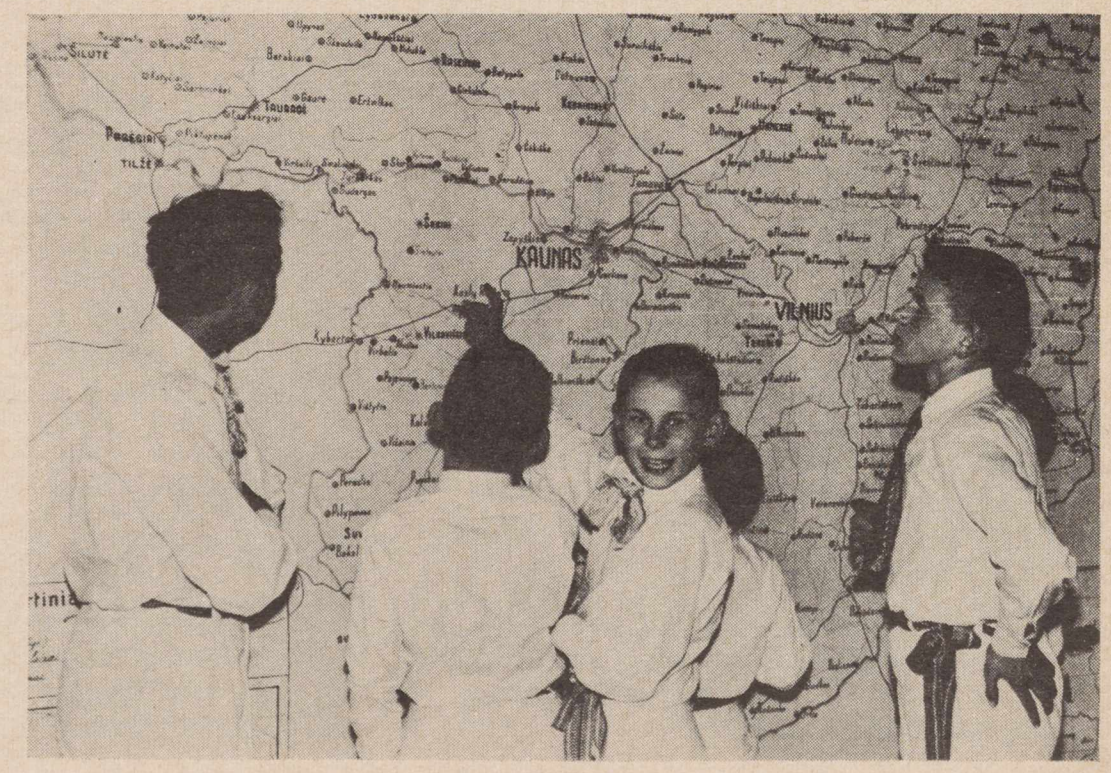

Saleziečių 1954 pasistatydinti vasarnamiai Alpių kalnuose. Išlaidas aukomis padengė Amerikos lietuviai. Mokiniai su auklėtojais ir svečiais.
Summer homes of the Silesian Fathers in the Alps, Italy.

Lietuvių Saleziečių įstaigos fasadas Castelnuovo Don Bosco, Italijoje.
The Lith. Silesian Father's institution in Castelnuovo Don Bosco, Italy.

Auklėtiniai su džiaugsmu sutinka kiekvieną jų įstaigai teikiamą auką.
Students rejoicing with packages sent to their school.

Visų pirma saleziečiai turi galvoj **religinio ir tautinio auklėjimo** misiją. Viskas įstaigoj yra tam tikslui skirta: ir pamokos, ir pramogos, ir malda, ir individualus bei bendruomeninis gyvenimas. Jaunuoliai, patekę įstaigon, nors nė žodžio nemokėtų lietuviškai ir būtų augę svetimoj aplinkoj, netrukus išmoksta lietuvių kalbos ir net nepasijusdami įsijungia į pačią lietuvybę. Tokie lietuviukai pilna žodžio prasme grąžinami savo tautai, neretai ir šeimai.

Įstaigoje veikia 5-kių klasių lietuviška gimnazija. Taigi, lygiagrečiai rūpinamasi ir jaunuolio mokslu. Vadovybė ir mokytojai daro visa, kad jaunimas kiek galint daugiau išsimokslintų.

Labiau linkusiems į amatus duodama galimybė išmokti praktiško užsiėmimo. Istaigoje veikia nedidelė **ofsetinė spaustuvė** su visomis savo specialybėmis: fotokompozicija, fotografija, fotolitu su ofseto spauda, rišykla. Prisideda teoretinės spaudos mokslo žinios.

Per visą gyvavimo laiką Castelnuovo Don Bosco spaustuvė išleido apie 30 įvairaus formato ir svorio spaudos darbų — knygų, daugiausia jaunimui. Tai įstaigos auklėtinių darbo vaisiai.

Jau kelinti metai, kaip įstaiga praturtėjo dar viena vertinga galimybe: viename iš gražiausių Alpių slėnių, pačios Šveicarijos pašonėje, pasistatydinta **vasarvietė** — jaukūs

Nukelta į 16 psl.

Dalis dešimtmečio minėjimo dalyvių ir mokinių. Jiems įdomiau fotografas, negu tai, kas vyksta scenoje.
A part of spectators and students during the 10th anniversary program.

klausęs prašymo, jis pripažino lietuviškos įstaigos steigimo mintį paties Domininko Savio įkvėptą...

Pirmuosius auklėtinius įstaigai davė Anglijoje lietuvišku jaunimu besirūpinąs kun. Justinas Steponaitis.

Kokie tikslai? Saleziečiai iš pašaukimo yra skirti jaunuomenę globoti ir auklėti. Net ir misijose to savo pašaukimo jie neišsižada: prie suaugusių jie eina per jaunimą.

Iki paskutiniojo karo saleziečių buvo spėta gana plačiai išplėsti savo veiklą Lietuvoje — savo įstaigas jie turėjo Vytėnuose, Kaune, Saldutišky, Raseiniuos, vėliau ir Vilniuje.

Kraštą užpuolusi nelaimė okupacija išdraikė jaukų Tėvynės lizdą, suardė tautinę, religinę bei šiaip visuomeninę veiklą ir sunaikino saleziečių centrus. Dvasiškija ir toliau įnirtingai naikinama. Būtina ją ruošti laisvajame pasaulyje, jei nenorim, kad rytoj pristigtų labiausiai reikalingų dvasios vadų. Gal net labiau už kitus bus reikalingi apleistos jaunuomenės auklėtojai. Vienas iš svarbiųjų šios įstaigos tikslų ir yra lietuviškos dvasiškijos prieauglis.

Čia buriasi ir patys užsieny gyvenantieji lietuviai saleziečiai.

Kaip vykdomas įstaigoje ir už įstaigos saleziečių darbas?

KNYGOS *IR* AUTORIAI

TURINIU PRIE GYVENIMO, MINTIM PRIE ŠIRDIES

Kotryna Grigaitytė, iki šiol išleidusi keletą lyrikos rinkinių, skaitytojui buvo žinoma kaip subtili poetė. Užtat kai kam galėjo būti staigmena, kai šią vasarą pasirodė jos prozos knyga "Veidu prie žemės". Šios knygos turinį sudaro trylika ilgesnių ar trumpesnių apsakymų.

Sekusiam literatūrą iš arčiau Grigaitytės beletristika ne naujiena, nes perijodikoje ji lygiagrečiai reiškėsi proza ir poezija. Į šį rinkinį autorė sudėjo tik dalį savo beletristikos, rūpestingai atrinkdama ir, atrodo, pataisydama.

Savo pasakojimams turinį Grigaitytė ima iš realaus gyvenimo, sukuria gyvus ir įtikimus charakterius, kuriuos piešia su dideliu įsijautimu ir meile. Ji meta žvilgsnį į žmogaus sielos gelmes ir iš jų iškelia įvairias problemas, kurios įprasmina gyvenimą, daro jį įdomų. Intriga, įvairios situacijos yra tie rėmai, ant kurių ji stato novelės rūmą — patrauklų, dominantį. Situacijos psichologiškai pagrįstos. Užtat skaitytojas nejaučia novelėse dirbtinumo; priešingai, įvykiai, posūkiai, sprendimai liejasi natūraliai, lyg girdėtum savo pažįstamo ar pažįstamos istoriją.

K. Grigaitytė savo novelėse nežarsto žodžių be reikalo. Ji laikosi žodžių taupumo principo, kaip ir poezijoje. Jos žodis čia skambus, parinktas, gražiai įrikiuotas į sakinį, atitinkąs mintį ir paskirtį. Dėl šios ypatybės jos novelės lengvai skaitomos, nenuobodžios, elegantiškos.

Sugebėjimas pinti fabulą, kurti įdomias situacijas ir ryškius personažus, psichologinis įžvalgumas ir natūralus pasakojimas yra tie dalykai, kurių reikalaujama iš gero rašytojo beletristo; viso to netrūksta K. Grigaitytei. Pažymėtina, kad Grigaitytės pasakojimai kelia daugelį opių gyvenimiškų problemų, kurių vienoks ar kitoks išsprendimas teikia rimties ir susimąstymo. Jos vaizduojami asmenys — žmonės iš kūno ir kraujo, su jausmais ir kartais net labai stipriai jų valdomi, bet pareiga, ištikimybė yra virš visko, dėlto jie nelieka klaidose, o atpirkimas kartais nusitęsia per visą gyvenimą. Idealistinis momentas yra pats brangiausias K. Grigaitytės raštų pažymys, toks retas šiandien surizgusioje visuomenėje ir ypač vadinamoje moderniojoje literatūroje. Iš novelės "Veidu prie žemės" galėtų pasimokyti tarybiniai beletristai, kaip literatūroje turi būti traktuojamas žmogus, kuri jie taip šlovina žodžiais, bet kurį teršia savo darbais. Ir žmogus ir meilė, ir pareiga, ir ištikimybė — visi šie žodžiai Grigraitytės novelėse rašomi didžiąja raide. Autorė į visa tai žiūri prasme Kūrėjo, kuris rašomas irgi didžiąja. **(t. b.)**

KOTRYNA GRIGAITYTĖ

Kotryna Grigaitytė, **Veidu prie žemės.** Novelės. Išleido Lietuviškos Knygos Klubas, Chicago, Ill., 1962. 204 psl. Knygos aplanką piešė P. J u r k u s. Kaina $2.50

1000 DOLERIŲ L. RAŠYTOJŲ DRAUGIJOS 1962 M. PREMIJAI,— kreipiasi Pulgis Andriušis į Australijos organizacijas. Kas paskirs?

Australijos savaitrašty, redaguojamam poeto Vinco Kazoko, "Mūsų Pastogė" , nr. 33, rugp. 22 d., spausdinamas vedamasis, pasirašytas plg andr., iš kurio numanomas Pulgio Andriušo vardas ir žodis.

".. Kiekvienas seimas susirenka svarstymams, ginčams, rezoliucijoms ir kitoms bendrybėms. Jos visada vienodos, tad ir nepasilieka šeimininkų atmintyje. Pavyzdžiui, kiekviename suvažiavime priimamos rezoliucijos dėl lietuvybės išlaikymo (tokios rezoliucijos priimamos ir Kanadoj ir Amerikoj ir Venecueloj ir Vokietijoj). Tačiau per sekantį suvažiavimą negi įmanoma pranešti,kiek lietuvybės išlaikymo procentų buvo įvykdyta! Taip lygiai atsitinka ir daugeliui kitų nutarimų. Atskaitiniuose pranešimuose pasitenkinama pačiomis pilkiausiomis bendrybėmis.

Niekas nesako, jog tos rezoliucijos nereikalingos. Seimas yra tokia mašina, kurios tiesioginis tikslas gaminti nutarimus... Valstybių perlamentai, pasišnekėję, pasiginčiję, priėmę nutarimą, su policijos ir kariuomenės parama žiūri, kad tas nutarimas būtų (neklausk!) vykdomas.

Ar mes, išeiviai, neturėdami savos ginkluotos jėgos, negalime priimti tokių nutarimų, kuriuos iki kito suvažiavimo 100% įvykdytum. Galim!

Pavyzdžiui, be visų kitų bendrųjų rezoliucijų mes priimam vieną tiktai Australijos lietuviams skirtą. **Sakysime, 1962 m. Adelaidės suvažiavimas nutaria paskirti 1000 dolerių** (tai būtų svarais mažiau negu pusė) **už geriausią 1963 m. parašytą lietuvišką knygą ir paveda Lietuvių Rašytojų Draugijai tą premiją įteikti autoriui kaip mūsų padėką kūrybiniam žygiui.** Štai šis suvažiavimas jau ir įstrigtų visopasaulio kultūringų lietuvių atmintin."

Australijos lietuviai rašytojai (tiesiogiai sakant, Pulgis Andriušis) jau yra nusinėšę dvi L. Rašytojų Draugijos premijas. Ar nebūtų gražu, kad Australijos lietuviai suorganizuotų P. A. siūlomą premijos sumą, parodydami, kad jie moka ne tik imti, bet ir duoti?

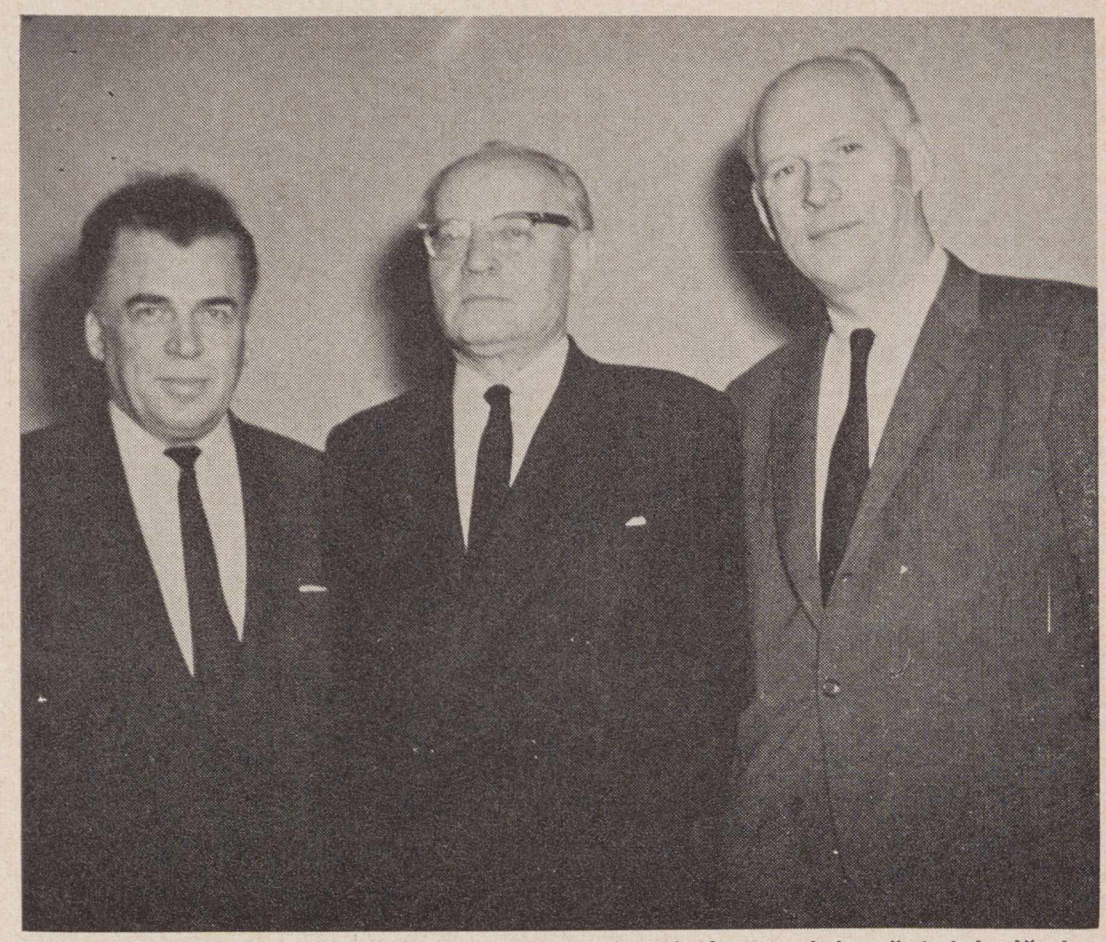

"Dirvos" pirmojo romano konkurso jury komisijos nariai rašytojai: iš dešinės — Stasys Santvaras, pirm., Faustas Kirša ir Antanas Gustaitis. (Nuotraukoje nėra dar dviejų narių — dail. V. Vizgirdos ir J. Kapočiaus).

The Jury committee of the first literary contest of a novel, sponsored by the Lithuanian weekly "Dirva".
Konkursui buvo atsiųsta 10 romanų. Premija teko Alei Rūtai už romaną "Kelias į kairę", (žiūr. 8 psl.)

OKUPANTAS IZOLIUOJA KRAŠTĄ NUO MŪSŲ IR NUO LAISVOJO PASAULIO

L. Valstiečių Liaudininkų S-gos rajoniniam suvažiavimui, įvykusiam liepos 14-15 d.d. žurnalistas atsiuntė temperamentingai parašytą ir paradoksais išmargintą raštą, kurį atspaudė "Sėja", nr. 3, 1962.

Dedame J. Cicėno rašto ištrauką, kur taikliai suformuluotas atsakymas okupantui dėl pasitraukusių iš krašto žmonių, artėjant antrajai komunistų okupacijai. Okupantas savo kontroliuojamoje (kad ir lietuviškoje) spaudoje pasitraukusius vadina emigrantais ir kaltina, esą, jie izoliuojąsis nuo krašto. J. Cicėnas trumpai ir tiesiai pasako kas, ką ir kur izoliuoja nuo krašto.

Ne emigracija izoliuojasi nuo krašto, bet okupantas izoliuoja kraštą: neįsileidžia tremties knygų, spaudos, apkrauna muitais siuntinius, cenzūruoja ir sulaiko laiškus, neleidžia laisvai lankytis pas gimines ir t.t. ir t.t.

Tremtis nori ir kiek gali palaiko ryšius su okupuotos tėvynės visuomene, bet kuo greičiausia atmeta kolaboraciją su režimu. Okupantas visais būdais siekia, kad atskirų kraštų emigracijos nukristų į tokią nebūtį, kurioje yra atsidūrusi daugiamilijoninė rusų emigracija. Tarp rusų ir mūsų nėra panašumo:

—Mes nepalikome krašto nugalėti pilietiniame kare, mus išvijo svetimas priešas, mūs kova nukreipta ne į savo tėvynainius, bet prieš Maskvos imperializmą, mes nesame kokia "baltoji" emigracija, mes su retom išimtim išpažįstame demokratijos dėsnius ir mūsų tikslai demokratiški.

Netiesa, kad norime grįžti į kraštą ir jį valdyti. Mes norime, kad tauta pati valdytųsi ir ji, o ne kas kitas iš šalies spręstų likimą.

NAUJOS KNYGOS

Atsiųsta paminėti

Dr. Vanda Daugirdaitė-Sruogienė, **Lietuvos Kultūros Istorijos Bruožai.** Paskaitos, skaitytos Pedagoginiame Lituanistikos Institue 1960-61 m. m. (Rankraščio teisėmis). Išleido Pedagoginis Lituanistikos Institutas, 1962. Varpininkų Filisterių Dr-jos lėšomis. 109 psl., didelio formato spausta hektografu.

Pedagoginis Lituanistikos Institutas. Reguliaminas. Čikaga, 1962. Pedagoginio Lituanistikos Instituto Globos Komiteto leidinys. 12 psl., mažo formato.

Lietuvių Veteranų Sąjungos Ramovės Pirmas Dešimtmetis. 1950—1960. Red. A. Reklaitis. 353 psl., didelio formato, spausta ofsetu, su labai daug iliustracijų, dokumentų, rankraščių, protokolų, apyskaitų ir kitokios archyvinės medžiagos. Tai panašu į amerikiečių vadinamą "iškarpų knygą". Išleido Liet. Vet. S-ga Ramovė, Chicagoje, 1962 Maironio metais. Spaudė ViVi sp.

Blezdingėlės prie Torrenso. Lietuvių įsikūrimas Pietų Australijoj 1947-1962. Redagavo Pulgis Andriušis ir Vladas Radzevičius. Išleido J. J. Bachunas, 1962. Sodus, Mich., USA. Kaina $2. Didelio formato, gausiai iliustruota. Spausta Vilties spaustuvėje ofsetu, Cleveland, Ohio.

Juozas Kralikauskas, **Titnago ugnis.** "Draugo" romano konkurse premijuotas romanas. 205 psl. Lietuviškos Knygos Klubo leidinys, 1962. Viršelio aplanką piešė dail. T. V a l i u s. Kaina 2,50.

Alf. Vambutas, **Trys sakalai.** Pasakos ir padavimai. 1957 m. Lietuvių Mokytojų Sąjungos premijuotas rankraštis jaunimo skaitymams. 186 psl. Viršelį piešė ir iliustravo dail. V. Stančikaitė. Išleido Lietuviškos knygos klubas. Kaina $2.00

Vladas Nagius Nagevičius. Generolo gydytojo Vlado Nagiaus Nagevičiaus gyvenimo ir darbų apžvalga. Red. B. Matulionis. Išleido Veronika Nagevičienė. Kalbos patarėjas A. Giedraitis. Viršelį ir vinietes piešė dail. V. Raulinaitis. 374 psl. Kietais viršeliais. Kaina$6.00.

Knygą galima gauti: Mrs. Veronika Nagius, 2281 Woodmere Dr., Cleveland 6, Ohio.

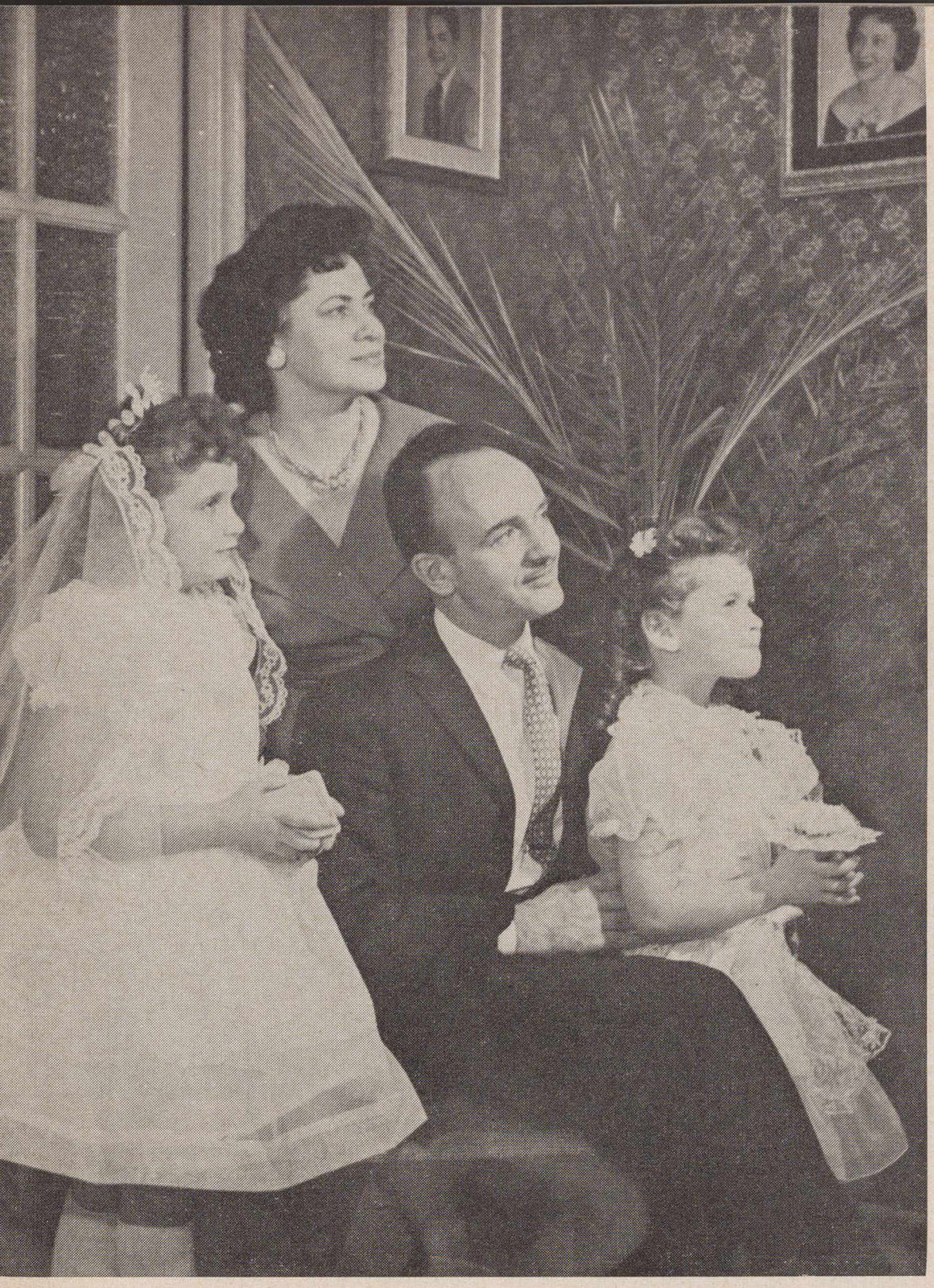

Valerija ir Pranas Kazlauskai Omahoje su dukrelėmis Violeta (kairėje) ir Silvija. (Nuotraukoje trūksta sūnaus Vytauto). Foto K. L. Musteikis

Mr. and Mrs. Pr. Kazlauskas and their daughters Violeta, left, and Silvija in Omaha, Nebr.

JAUNOJI PIANISTĖ SILVIJA

K. L. MUSTEIKIS, Omaha, Nebr.

Rugsėjo 4 d. vakare Jim Backus vedamoje "Talent Scouts" televizijos programoje iš New Yorko pasirodė aštuonerių metų pianistė Silvija Kazlauskaitė, paskambindama Jack Fina "Bumble Boogie". Jaunoji pianistė buvo labai šiltai priimta. New Yorko televizijos programon ji buvo pakviesta po to, kai keletą kartų skambino Omahos TV ir kitose programose. Grįžusi iš New Yorko, rugsėjo 20 ji vėl dalyvavo Omahoje TV Talent Show Case programoje.

*

Silvija yra gerai žinoma Omahos lietuviams ir amerikiečiams. Ji pirmavo lietuvių surengtose scenos programose. Būdama 7 metų amžiaus (1961 m.), ji Omahos dienraščio "World Herald" surengtose jaunių varžybose laimėjo champion vardą. Puikiai pasirodė Creighton Prep užbaigimo iškilmėse, nustebindama amerikiečius ir pasidarydama mėgiama Omahos gyventojų pianiste.

Piano pamokas Silvija pradėjo vos penktuosius metus baigusi. Pirmasis mokytojas buvo jos tėvelis, tuo pačiu laiku įvedęs ir į gaidų skaitymą. Vėliau jai buvo surastas mokytojas. Šiandieną, po dviejų metų, Silvijos repertuare yra per 200 piano skambinamų dalykų. Tik tėvelio rūpesčiai dar nepasibaigę: reikia pritaikyti piano pedalams specialius paaukštinimus, nes pianistės kojos dar per trumpos...

Šiais metais Silvija pradėjo lankyti Šv. Antano par. ses. Kazimierie-čių vedamos mokyklos trečiąjį skyrių ir rudeniop ruošis prie Pirmos Šv. Komunijos.

Jos sesutė Violeta, 10 metų, taip pat yra muzikali ir mokosi piano skambinti. Jos brolis Vytas yra gavęs Navy mokykloje mokytis stipendiją. Jos mamytė Valerija turi grožio saloną, o tėvelis Pranas dirba paveikslų rėmavimo įmonėje. V. ir P. Kazlauskai yra visuomeninkai ir kultūrinių reikalų rėmėjai.

*

Talentas yra Dievo dovaną, kurią Silvija yra gavusi didelę ir gražią. Linkime, kad augdama ji jį tobulintų ir, pasiekusi meno aukštumas, teiktų garbės savo tėveliams ir savo tėvų žemei Lietuvai. Sėkmės, Silvija!

SEPTYNIOS KŪRYBOS IR POILSIO DIENOS

MĖLYNŲJŲ KALNŲ ATOŠVAISTOSE

Kūrybos ir poilsio dienos

Mėlynųjų kalnų atošvaistoje, prie Georgian Bay ežero, Wasagos stovykloje Kanadoje rugpiūčio 5-12 dienomis vyko Lietuvių Fronto Bičiulių savaitė, kurios metu šimtinė dalyvių turėjo progos pailsėti ir pasiklausyti eilės gerai paruoštų paskaitų.

Paskaitos ir paroda

Savaitė pradėta prof. Brazaičio paskaita apie Maironį. Programą atliko Toronto jaunieji, vadovaujami kun. Pacevičiaus, kurie stovyklavo toje pačioje vasarvietėje. Taip pat buvo atidaryta keturių dailininkų — Pautieniaus, Valiaus, Petravičiaus ir Smalinskienės — darbų paroda, sulaukusi apie 1000 žiūrovų.

Savaitės bėgyje paskaitas skaitė dr. J. Grinius, rašytojas J. Kralikauskas, dr. J. Sungaila, Vyt. Vaitekūnas, G. Balčiūnas, dr. A. Musteikis, dr. A. Klimas, dr. A. Damušis, dr. J. Vaišnora, J. Kojelis ir kt. Paskaitos susilaukė daug įdomių diskusijų. Daugiausia buvo kalbėta visuomeniniais klausimais, tačiau nemaža tarta apie menininką tremtyje ir lietuvio intelektualo ateitį Amerikoje. Bene įdomiausios šia tema diskusijos užtrūko gerą pusdienį. Studijų moderatorius buvo dr. J. Grinius.

Partizano vakaras

Jau įėjo į tradiciją stovykloje paminėti Lietuvos partizanus. Pamaldas laikė stovyklos kapelionas kun. P.Užubalis, pasakydamas prasmingą pamokslą, o vakare įvyko susikaupimo valanda. Poetišką įvadinį žodį tarė dr. V. Majauskas, po jo kalbos K. Inčiūros Tėviškę padeklamavo stud. Majauskaitė. Čia taip pat prabilo Lietuvos konsulas Kanadoj dr. J. Zmuidzinas.

Po procesijos su žvakutėmis prie simbolinio partizano kapo partizano aukos prasmę išryškino dr. A. Damušis. Tylioj nakties glūdumoj žvakučių procesija ir maldos ne vienam išspaudė ašarą, pamąsčius apie kitų aukas ir mūsų stengimąsi pabėgti kad ir nuo mažutės kasdieninės pareigos.

Stovyklą uždarant buvo suruoštas meno vakaras, kuriame dainavo sol. V. Žemelytė ir sol. V. Verikaitis. Humoristinių eilių pluoštą paskaitė Al. Baronas. Visi menininkai buvo priimti šiltai. Svečių buvo apie pustrečio šimto.

Darbai ir pramogos

Stovyklą organizuojant daug darbo įdėjo kanadiečiai Vyt. Aušrota, Vyt. Krikščiūnas, J. Andrulis ir detroitietis dr. Vyt. Majauskas.

Puiki gamta, giedras visą savaitę oras sudarė nemaža malonumo svečiams iš Amerikos ir kitų vietų. Kadangi visą laiką tuo metu vyko paroda, tai dalyviai turėjo progos įsigilinti į modernųjį meną. (Du paveikslai išleisti dovanų ir juos laimėjo Montvila iš New Yorko ir J. Prakapas iš Toronto).

Vakarais buvo išleidžiamas laikraštis, vadinamas "Irklo kotu", kuris atpasakodavo visą stovyklos gyvenimą ir paskaitas iš linksmosios pusės. Jį redagavo dr. K. Ambrozaitis, Al. Baronas ir Alb. Valentinas.

Paskaitose dalyvių skaičius siekė virš šimto; pramogose — dvigubai daugiau. Daugelis pritarė, kad toks kolektyvinis poilsis nėra vien tik tuščias laiko leidimas, bet padeda atsigauti ne tik kūnu, bet ir dvasia.

K. Viesulas

METAI BAIGIASI.

NEUŽMIRŠKITE ATSILYGINTI

'LIETUVIŲ DIENŲ'

PRENUMERATOS SKOLĄ.

Pakeitę adresą, tuojau praneškite, kad nesusitrukdytų žurnalo siuntimas.

Lietuvių Fronto Bičiuliai ir svečiai lietuvio partizano pagerbimo metu. Kalba dr. A. Damušis. Iš spalvotos K. Ambrozaičio nuotraukos

Friends of the Lithuanian Front and their guests during a commemoration program of Lithuanian guerrillas. Foto K. A.

MAIRONIS

Piešė dail. Adomas Varnas
Portrait by Adomas Varnas

MAIRONIO MUZIEJUS

Muziejinių atminimų, vietovių ar namų, surištų su lietuvių rašytojais, išskyrus Poškos Baublį, vysk Baranausko klėtelę, per trumpą nepriklausomo gyvenimo laikotarpį nesuspėjome suorganizuoti. Kaune buvęs legendinis Adomo Mickevičiaus namelis be to vardo daugiau nieko neturėjo. Dėl Kudirkos namų tik pasisielodavom, kad kažkada kažkas prie jų prikaleęs mėsos parduotuvės iškabą. Nežinia, ar kur buvo prikaltos lentelės, kad, štai, tuose namuose gimė Daukantas, tuose Valančius, o tuose Vaižgantas ar Krėvė...

Nei Jakštas, nei Vaižgantas, svetimuos pakampiuos prisiglaudę, savo žemiškais palaikais bei palikimais nesirūpino, ir vos tik jiems mirus, jų gyvenvietės tuojau buvo išblaškytos ir užimtos kitų. Gerai dar, kad Vaižganto darbo kambario "apyvoka" pasirūpino Universiteto biblioteka, laikinai keletą daiktelių priglaudusi skaitykloje. Jakšto butas buvo išskirstytas, berods, be jokio fotografinio užfiksavimo, o netrukus patalpos paverstos versloviete. Maironis bene vienintelis senosios kartos mūsų rašytojų buvęs "namų savininkas", pasirūpino, kad jo atminimas nebūtų, anot tos patrlės, vėjų išgaudytas, ir net testamente paminėjo muziejaus įsteigimo, raštų leidimo ir honoraro, susidariusio iš tų leidimų paskirtį, būtent, — "pamiklėliui" pastatyti.

Raštai leisti, "paminklėlis" nepastatytas, išskyrus biustą Karo Muziejaus sodely, kurį su kitais tautos vyrais buvo pastatydinusi Muziejaus vadovybė.

Išgyvenęs daugiau kaip 20 metų senuose, istoriniuose namuose, Kauno senamiesty, Muziejaus gatvėj, Nr. 5, paskutiniaisiais metais Maironis baigė statydintis Aleksote naujus namus, kuriuose tačiau gyventi dainiui nebeteko. Pagal velionies valią, Maironio Muziejus turėjo būti suorganizuotas jo namuose. Tačiau, po ilgesnių svarstymų ir delsimo, remiantis tuo, kad naujieji namai neturi nieko "maironiško" ir kad didelė poeto gyvenimo dalis praleista senajame name ne tik vardu, bet ir atminimais neišdildomai yra tapę "Maironio namais", kuriuos jis net savo poemoje "jamžino", Muziejus pradėtas organizuoti ir įkurtas senuosiuose Maironio namuose.

Jau patys tie namai yra architektūrinis paminklas. Jie turi seną istoriją. Namai beveik vienaamžiai su Pažaislio vienuolynu, statydinti D. L. Kunigaikštystės kanclerio Kristupo Paco XVII a. gale. Pacas juos buvęs užrašęs Pažaislio vienuolynui, bet vėliau nežinia kaip namai perėjo grafų Chrapovickių nuosavybėn.

Namai dviejų aukštų, baroko stiliaus, su įvažiavimu per vidurį į didelį kiemą su fontanu ir kitais išraitymais. (Platesnį aprašymą žiūr. Liet. Enciklopedijos XVII t.)

Per laiką namai remontuoti ir šiek tiek keisti. Įvažiavimas į kiemą panaikintas, išdžiuvo ir nebetryško, kaip tame vokiečių poeto Hans Carossos eilėrašty, nė fontanas... 1831 m. valdžia juos sekvestravo ir įrengė teismą. Galop pateko tūlam žydui. Iš jo 1909 metais prof. J. Mačiulis-Maironis ir nupirko, kaip teigiama, pinigų pasiskolinęs iš savo seserų. (Sesuo Marcelė Mačiulytė pagal M. testamentą juose ir gyveno iki mirties).

Atremontavęs, Maironis apsigyveno dešinėje II-jo aukšto pusėje, apatinį aukštą pavedęs L. . Moterų draugijai ir kt. kat. organizacijoms. Pats tvarkė kieme esantį sodelį, sodino krūmus, medelius ir juos prižiūrėjo. Dažnai taip čia užsimiršdavęs besodininkaudamas, kad tik nosine bespėjęs nusivalyti rankas skubėdavo į vakarines pamaldas...

Namų fronte buvo iškaltas vardas MAIRONIS.

Pirm. Pasaulinio karo metais, šeimininkui pasitraukus, namai vėl labai nukentėjo. Užėmę vokiečiai niokojo baldus, blaškė ir degino M. bibliotekos knygas, išmėtė M. turėtus liet. dailininkų paveikslus. Grįžęs M. vėl turėjo viską atnaujinti, bet paveikslų neberado, turtingo knygyno nebeatstatė. (Iš likusio nedidelio pasaul. klasikų raštų skaičiaus neteisinga būtų kalbėti apskritai apie Maironio nedidelį knygyną ir, juoba, iš to daryti tam tikras išvadas.)

Maironio Muziejaus, pradėto 1935 m., išlaikymu rūpinosi Švietimo Ministerija. Bet kad susitaupytų išlaidos, iš karto Muziejaus patalpose įkurdintas ir Tautosakos Archyvas, kuris šalia savo tiesioginio darbo turėjo ir Maironio Muziejaus tvarkymo paskirtį. Atstatytas Maironio butas, grąžinta dalis baldų ir daiktų, kurie priklauso prie buto apstatymo, padirbdinta pora vitrinų rankraščiams ir šiaip daiktams išstatyti, padėta svečių knyga...

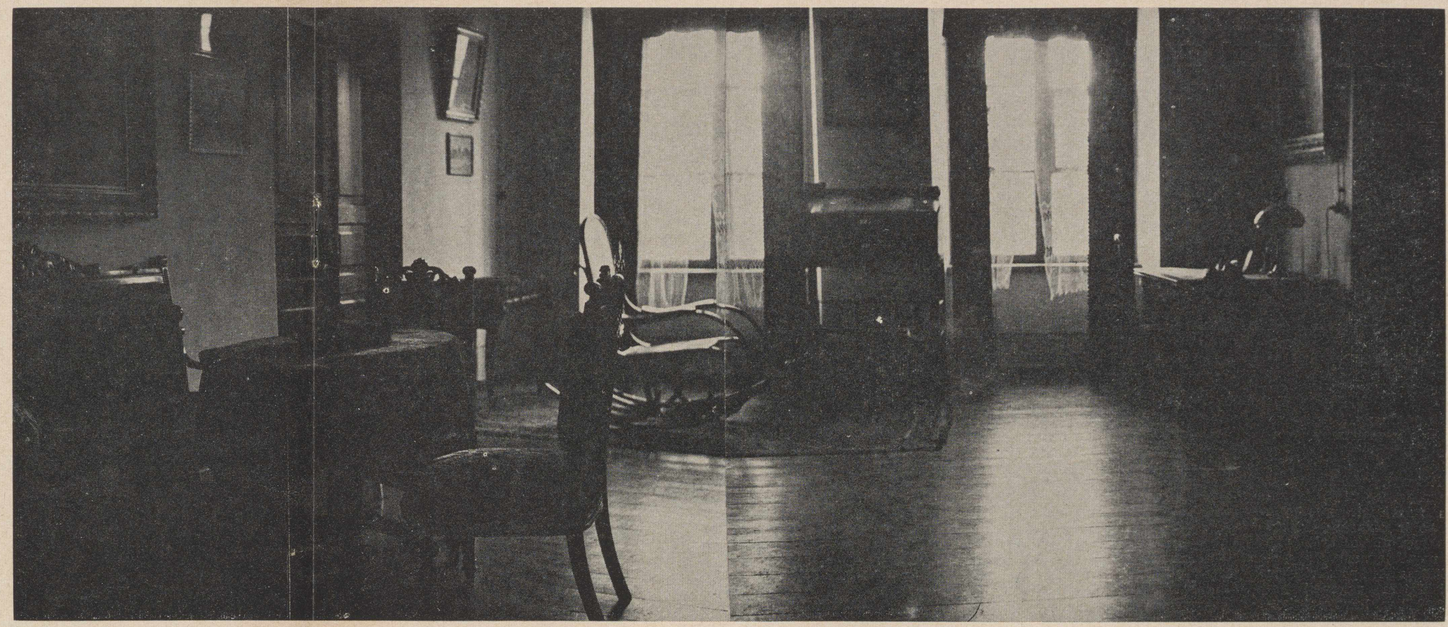

Foto V. Augustinas

Maironio darbo kambarys. Dešinėje kampe rašomasis stalas; priešais aukštas staliukas rašyti stovint. Čia Maironis rašydavo laiškus, paskaitas ir kt. reikalų raštus. Virš io stalo matyti M. sesers portretas. Suņamojoje ėkdėje ilsintis Maironis mėgdavo skaityti. Prie kampinio rašomojo stalo dešiniame durys į prieškambarį, kuriame kabėjo didžiulis žalgirio mūšio paveikslas. Kairėje sienoje durys į saloną, kur buvo pianinas ir kur M. mėgdavo pabūvoti su svečiais menininkais. Kampe atlenkiamas žalias staliukas kortomis žaisti. Sienose daugelis paveikslų. Kadangi čia matyti tik pusė kambario, fotografas "nepagavo" dešinėje pusėje didžiulo Vytauto Didžiojo paveikslo. Tame pat kambary buvo ir Roemerienės pieštas M. portretas, vienas kitas Mackevičiaus, Šimonio ir kitų dailininkų darbai. Maironis paveikslus pirkdavęs saviems dailininkams paremti.

Maironis' working room in his house; here Maironis' Museum was founded.

MAIRONIO NAMAI

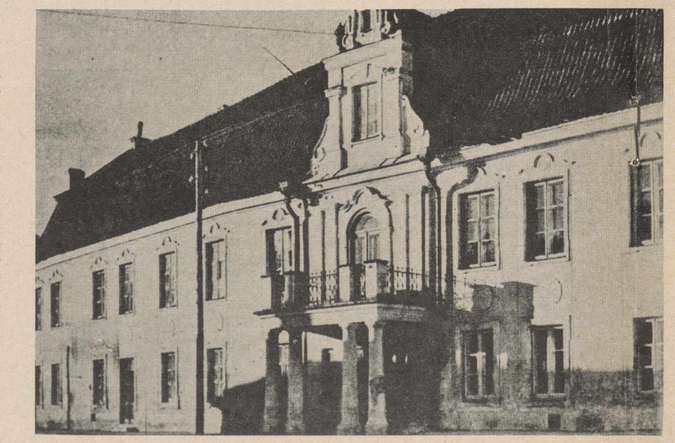

Viso Maironio butas turėjo 7 kambarius ir virtuvę. Muziejų pradėjus, iš jų aptvarkyti buvo trys: prieškambaris, darbo kambarys ir salionas. Tik paskutiniaisiais metais ir Maironis pats užėmė visą butą, gi anksčiau jo dalį išnuomodavo. Maironio nuomininkais yra buvę Smetona su šeima, kun. Krupavičius, prof. Voldemaras, prof. Tamošaitis ir kt. Maironiui šeimininkavo sesuo Marcelė, kurios butukas buvo šalia didžiojo valgomojo-salės, dekoruotos arch. T. Daugirdo. Rengiant Muziejų, kiti kambariai atremontuoti, naujai išdažyti, nesistengiant palikti Maironio turėto buto spalvų charakterio, nors tokio gal ir nebuvo galima "atgaivinti", kadangi nei pats Maironis paskutiniaisiais metais prie buto dažymo darbų nesikišdavęs, spalvų nenurodydavęs; remontuojama dažniausiai būdavo atostogų metu, kartu su kunigu seminarija, kai Maironis vasarodavo.

Tautosakos Archyvui išsikėlus, Maironio Muziejus paliko be priežiūros. 1939 m. Švietimo Ministerija paskyrė vedėją (Bernardą Brazdžionį), kuris rūpintųsi Muziejaus

Nukelta į 17 psl.

Dalis didžiojo Maironio buto kambario valgomojo-salės, kur tilpo iki 200 žmonių ir buvo naudojama posėdžiams bei vaišėms. Sienos dekoruotas arch. T. Daugirdo. Tai bene pirmas bandymas sienų dekoravimui panaudoti liaudies raštų motyvus. Be Vyties, kuris matyti viršum durų (į sesers Marcelės butą), palubėje viršum langų ir durų buvo eilė Lietuvos herbų — Žemaičių meška ir kt. Kampe matyti Maironio biusto kopija, Muziejaus užsakyta.

Paliai sieną matyti vienas iš stiklu dengtų stalų, kuriuose buvo išstatyti įvairūs Maironio daiktai, rankraščiai, knygos...

One room of Maironis' house, were Maironis Museum was located.

Foto V. Augustinas

IŠ PRAEITIES...

"DIDELĖ POLITINĖ KLAIDA..."

Rašo *Dr. Domas Jasaitis*, Tampa, Fla.

Sovietiški okupantai norėdami nulietuvinti mūsų šalį, įniršusiai, mūsųjų kvislingų padedami, griauna tautinius ir religinius paminklus. Jie, bijodami liaudies įniršimo, slaptai išsprogdino gražiame kalne budėjusius Tris Kryžius. Sovietiniai šarvuočiai, užkabinę grandines, nuplėšė statulas nuo Vilniaus Katedros frontinio stogo. Jie įvykdė šventvagystę uždarydami tą šventovę. Nuo neatmenamų laikų ten buvo kurstoma šventoji bočių ugnis. Tautai apsikrikštijus, toje vietoje buvo pastatyta bažnyčia. Ją keliais atvejais sunaikino gaisras, bet ji kiekvieną kartą vis gražesnė iš pelenų išsinerdavo. Ilgainiui ji tapo vienu iš gražiųjų ir puošniųjų pastatų Rytų Europoje. Šv. Stanislovo Katedra Vilniuje buvo ir mūsų panteonas. Ten ilsėjosi Vytauto Didžiojo ir šv. Kazimiero palaikai. Bet tariamai kultūringiems barbarams nieko švento nėra. Todėl iš daugelio Lietuvos miestų ir miestelių pamečiui dingo ir dingsta 1900 m. paminkliniai kryžiai, o taip pat valstybinės nepriklausomybės pirmajam dešimtmečiui paminėti ir Vytautui Didžiajam pagerbti paminklai. 1948-1950 m. buvo nugriauta Nežinomojo Kareivio paminklas ir Laisvės Statula.

Neseniai atvykęs į JAV inž. Miklovas pranešė, kad okupantai norėjo ir Vilnių pavadinti Černiakovskiu, nes, mat, jisai "išvadavęs" Vilnių. Tokį nuvardinimo darbą jie plačiai įvykdė Mažojoje Lietuvoje ir Rytų Prūsuose. Tą daro ir dabar, pav., Mariampolė tapo "Kapsuku". Nemažas skaičius aikščių, gatvių, pavadinta bolševikų vadų, generolų, budelių čekistų vardais.

Toksai užsimojimas, matyti, yra planingas ir giliai įleidęs šaknis komunistuose, kurie yra apsukrūs istorinių datų ir geografinių vardų falsifikatoriai.

Vienas tokių pavyzdžių galėtų būti ir mano pasikalbėjimas su dr. L. Koganu, Liaudies sveikatos komisaru pirmojoje bolševikų okupacinėje vyriausybėje.

1940 m. liepos mėn. pradžioje dr. L. Koganas telefonavo man į Šiaulius ir kvietė atvykti į Kauną pasitarti sveikatos reikalų tvarkymu. Porą valandų prašnekėjome jo bute apie būsimas reformas sveikatingumo srityje. Pavargome. Susijaudinome besiginčydami. Nutarėme išeiti pasivaikščioti ir pakvėpuoti grynu oru. Neskubėdami žingsniavome Donelaičio gatve ir įėjome į Karo Muzėjaus sodnelį. Atsisėdome ant suolelio šalia paminklo Nežinomam Kareiviui. Kiek tolėliau buvo matyti Laisvės Statula. Už jos — išsirikiavę ir budintys mūsų tautinio atgimimo pranašų ir didžiųjų knygnešių biustai. Užnugaryje dungsojo Vytauto Didžiojo Muzėjaus Gedimino stulpai. Sodnelis buvo pilnas įvairių spalvų žydinčių rožių. Praskrendantis vėjelis atbanguodavo jų žiedų malonų kvapą.

Sodnelis buvo apytuštis. žmonių tebuvo čia vienas, ten antras. Dvelkė kažkokia ramybė, nors visa šalis skendėjo grėsmingos panikos debesyje, nes jau ėjo ketvirta okupacijos savaitė ir jau daugelyje gyvenimo sričių šmėkščiojo raudonojo chaoso ugnelės...

Mudviejų kalba nebuvo sklandi ir rodė vis dažnesnių užsikirtimų ar nuslysdavo iš medicinos į kitas gyvenimo sritis.

—Ar žinai, daktare, kad komisarų taryba prieš kelias dienas padėjo gėlių vainiką prie Nežinomo Kareivio kapo? — klausiančiai pasakė dr. Koganas.

—Taip, žinau. Radijas pranešė ir skaičiau laikraščiuose. Bet taip ir reikėjo, nes kiekviena nauja vyriausybė, pradėdama pareigas eiti, turėtų tokį simbolinį mostą įvykdyti, atsakiau aš.

—Taip... netaip... Komisarų taryba diskutavo tą klausimą keturias valandas. Jis yra politinis, bet ne formalinis.

—Kokia čia gali būti politika, jei nauja vyriausybė, uždėdama gėlių vainiką, pagerbia Nežinomą Kareivį ir tuo pačiu visus žuvusius kovose už Lietuvos Nepriklausomybę, — tariau aš.

—Panašiai, kap jūs, daktare, kalbėjo dauguma komisarų, ypačiai profesorius Vincas Krėvė Mickevičius, — truputį susinervinęs pridėjo dr. Koganas. — Reikalas nėra toksai paprastas, jei įsigilinti iki dugno. Tik prileiskime, kad čion palaidoti palaikai lietuvio kareivio, žuvusio kovoje prieš Raudonąją Gvardiją 1918-1919 m. Jei tasai prileidimas pasirodytų teisingas, o logiškai svarstant jis galimas, tai netik neleistina uždėti gėlių vainiką, bet ir toksai paminklas negali būti pakenčiamas. Gal tasai žuvęs karys nukovė vieną ar kelius raudongvardiečius, kurie žygiavo išlaisvinti Lietuvą iš buržuazinės vergijos. Aš manau, kad raudongvardiečių žudikas negali būti iškilmingai palaidotas ir pagerbiamas... Ir labai apgailėtina, kad komisarų tarybos dauguma nesugebėjo dialektiškai tos problemos apsvarstyti ir išspręsti. Man atrodo, kad vainiko uždėjimas yra didelė politinė klaida. Ji nebus padaryta ateityje. Prof. Krėvės ir kitų su juo balsavusių elgsena parodė jų nepakankamą politinį susipratimą ir nesugebėjimą įvertinti susidariusios Lietuvoje politinės situacijos, — karčiai pasakė dr. Koganas.

Man ir dr. Koganui pasidarė aišku, kad nėra prasmės toliau kalbėti tuo klausimu, nes, tai darant, būtų vykęs griežtas nuomonių susidūrimas, kurio mudu abu, bent tuo laiku, norėjome išvengti. Mūsų kalba nuslinko į neutralias vėžes.

Tasai trumpas, spontaninis pasikalbėjimas prie Nežinomo Kareivio paminklo papėdės rodo, kad sovietiniai okupantai turėjo suplanuotą nusistatymą sunaikinti mūsų tautos pastatytus paminklus, nes jie žinojo, kad tie paminklai yra tautinio susipratimo ir savigarbos padariniai, kad jie byloja už nepriklausomą Lietuvą ir jos pastangas būti amžinai laisva.

Saulė jau buvo besislepianti už žaliojo Kalno. Dvelkė saulėlydžio vėsa. Mudu atsikėlę vėl žingsniavome Donelaičio gatve. Prie Maironio gatvės išsiskyrėme.

Liepos 11 d. (1940 m.) aš buvau suimtas ir įkalintas. Man išėjus į laisvę sveikatos ministeriu jau buvo dr. Girdzijauskas.

Visai netikėtai sutikau dar vieną kartą dr. Koganą. Tai įvyko birželio 22 d. (1941 m.) Maskvoje "Lietuvos Postpredstvos" (Postojonoe predstavitelstvo Litovskoj Sovietskoj Respubliki prie Soviete Narodnych Komisarov S. S. Respubliki, buv. Nepriklausomos Lietuvos Atstovybės) patalpose. Tai buvo Antrojo Pasaulinio karo pirmos dienos vėlus vakaras. "Postpredstvoj" knibždėjo daug pažįstamų ir daug daugiau nepažįstamų veidų. Visi buvo nervingi, susirūpinę, pasimetę.

Dr. Koganas pasisveikino ir po trumpų nereikšmingų sakinių nervingai paspaudė man ranką ir išskubėjo savo keliais. Aplink buvo nejauki nuotaika. Aš susirūpinęs galvojau, kaip galima greičiau grįžti į Lietuvą, atsidūrusią karo viesulo audrose.

Įvairius, didelius sunkumus nugalėjus, ir grėsmingus pavojus išgyvenus, man pavyko pasiekti gimtąjį kraštą.

Dr. Kogano likimas man nežinomas.

Saleziečių gimnazija...

Atkelta iš 11 psl.

pastatai jaunimui atostogoms praleisti. Ta pati vasarvietė salezie-čiams yra priemonė ir bendram labui patarnauti, ruošiant čia visų kraštų lietuviško jaunimo vasaros stovyklas.

Iš kokių šaltinių ši saleziečių įstaiga ekonomiškai išsilaiko?

Steigiantis, saleziečių centre aiškiai buvo pasakyta, kad materialiai išsilaikyti įstaigai negalės padėti, turėdami įsipareigojimų misijose ir

* * *

pačioje Italijos varguomenėje. Taip pat jokios vilties nebuvo susilaukti paramos iš Italijos valdžios, kuri niekuomet nėra turėjusi savo programoje uždavinių — remti kokias nors svetimtaučių įstaigas. Kaip įstaigai nuo pat įsikūrimo buvo patikėta tvarkyti lietuviams salezie-čiams, taip vispusiškai ją išlaikyti — viso pasaulio lietuviams. Tad ir buvo kreiptasi per spaudą ir asmeniškai į plačią lietuvišką visuomenę — informuota apie pradėtąjį darbą, prašyta paramos. Ir susilaukta. Visuomenės aukomis ir dosnumo dėka ir mokomasis personalas ir jaunimas buvo aprūpintas maistu, drabužiu, mokslo bei amato reikmenimis. Ne vienas berniukas, iš materialinės pusės žiūrint, įstaigoj gal daugiau susilaukė, negu būtų galėjęs turėti pas tėvus ar globėjus.

Čia kaip tik ir norėtųsi išreikšti padėką lietuvių saleziečių, ypač įstaigos vadovybės ir jaunimo, padėką visų kraštų geraširdžiams lietuviams, kurie pavieniui ar būreliais iki šios dienos rėmė ir remia šį religinį ir tautinį lietuvišką židinį. Geradarių rankose ir jo ateities gyvavimas ir veikla.

Paskutinis klausimas. Lengva suprasti, kad kurdamiesi Italijos užkampy, toli nuo didesnių lietuvybės centrų, be iš anksto užtikrintų kandidatų ir be rėmėjų, turėjot ir nemaža sunkumų. Tad kas Jus ir Jūsų bendradarbius labiausiai drąsino nenuleisti rankų pradėtam darbe?

Visų pirma nesutiksiu, kad Castelnuovo Don Bsco yra užkampis. Jau net pats Castenuovo Don Bosco vardas sako, kad čia yra gimęs šv. Jonas Bosco, saleziečių ir Marijos Krikščionių Pagalbos Dukterų vienuolijų įsteigėjas. Tos vienuolijos, paplitusios po visą pasaulį,ir Castelnuovo Don Bosco vardą išgarsino. Tiesa, lietuviams, kurie kažkodėl mažiau domisi šventaisiais Castelnuovo Don Bosco galėjo likti užkampiu. Dėl šių ar kitų motyvų sunkumų buvo nemaža. Bet mus drąsino rinktinių, visiems sluoksniams priklausančių tautiečių idealizmas ir dosnumas. Mus drąsino Lietuvos Bažnyčios ganytojų moralinė parama. Mums padėjo tėvai, patikėję savo sūnus ir leidę toje dvasioje mokytis ir auklėtis. Pagaliau mus drąsino ir mums padėjo tos senos išeivės lietuvės, kurios savo namuose gyvendamos, buvo pasirinkusios pastogę ar "beismentą", kad galėtų pati butą išnuomoti ir taip didesne auka paremti mūsų pastangas.

Mūsų tauta didesnių pavojų momentais visuomet būdavo išgelbstima savęs išsižadėti mokančių idealistų. Tokių, ačiū Dievui, lietuvių tautai amžiais netrūko. Tikriausiai ir ateity jų netruks. Jais remiasi ne tik mūsų, bet ir kiekvienos lietuviškos iniciatyvos pasisekimas.

"Liet. Dienų" Leidykla dar gavo nedidelį skaičių

Vytės Nemunėlio

MEŠKIUKAS RUDNOSIUKAS

Dail. V. Stančikaitės-Abraitienės
spalvotos iliustracijos

Kaina $2.

DARBININKAS

Lietuvių katalikų laikraštis,

išeinąs du kartus savaitėje.

Duoda išsamias pasaulinių įvykių ir lietuvių visuomeninės veiklos apžvalgas.

Laikosi tvirto ir griežto nusistatymo kovoje už Lietuvos laisvę.

REDAKCIJĄ SUDARO
Juozas Brazaitis,
kun. Vikt. Dabušis, Paulius Jurkus,
Simas Sužiedėlis.

Leidžia lietuviai pranciškonai.

ADRESAS
910 Willoughby Ave., Brooklyn 21, N. Y.

Metams tik $6.
Naujiems skaitytojams pirmais metais — $5.

Susipažinimui dvi savaites siunčiamas nemokamai.

MAIRONIO MUZIEJUS

Atkelta iš 15 psl.

tvarkymu, jo ugdymu ir Maironio muziejinės medžiagos rinkimu. Parengtas Muziejaus tvarkymo ir darbo planas. Nustatyta Muziejaus pobūdis; jis buvo dvigubas: paminklinis (atstatyti ir išlaikyti butas, kaip jame poetas gyveno) ir archyvinis (rinkti ir kataloguoti, tvarkyti visą medžiagą, liečiančią Maironio asmenį, jo gyvenimą, kūrybą).

Muziejus įsigijo daug naujos medžiagos, atsiminimų apie Maironį, jo raštų senų laidų. Atstatant butą, daug gelbėjo Marcelė Mačiulytė daiktais ir nurodymais, atsiminimais — prof. P. Penkauskas, kan. Mykolas Vaitkus ir kt.

Muziejus buvo atidarytas lankytojams. Lankė mokyklų ekskursijos ir privatūs asmenys.

Deja, paskutinieji, sovietinių bazių įvedimo, metai, kaip daugeliui kitų kultūrinių, taip ir šiam darbui uždėjo sunkią leteną, — trukdė nuotaikos, trūko lėšų, kol užplūdusi komunistinė okupacija Muziejaus kūrimo darbą visai nutraukė. Iš Švietimo Ministerijos Muziejus perėjo Švietimo Komisariatan, kuris netrukus "nebeturėjo" iš ko mokėti vedėjui algos, patį vedėją tačiau palikdamas už muziejaus tvarkymą atsakingą. Tuo būdu Muziejus, formaliai neuždarytas, išbuvo iki 1941 metų pavasario, kada jį perėmė Vilniaus Mokslų Akademija.

Pasikeitus okupacijoms, muziejus vėl "atgaivintas". Dabar jis turėjo būti nebe vien Maironio, o apskritai literatūros Muziejus ir vadinosi Maironio Literatūros Muziejus, kur buvo renkami visų rašytojų raštai, tarp kurių nemaža pateko pabėgusių su komunistais "tarybinių" rašytojų raštų ir šiaip medžiagos. Nauji įvykiai, nauja vokiečių okupacinė santvarka kultūriniam darbui nebuvo palanki. Bet buvo veikiama tai, kas galima.

Muziejus liko Mokslų Akademijos žinioj, maironica buvo renkama ir papildoma, bet šalia to buvo perkeltas iš Universiteto Vaižganto "muziejaus" dalis ir telkiama kitų rašytojų medžiaga. Gausiai padidėjo fotografinis, laiškų, rankraščių archyvas. Surinkta, lietuvių kalbos mokytojams ir mokiniams padedant, nemažai atsiminimų apie Maironį iš jo apylinkės (Raseinių ap.) senųjų žmonių pasakojimų, papildytas Maironio raštų rinkinys, gauta M. laiškų iš Petrapilio laikų ir kt. Visa tai ėjo, kaip ir kitų rašytojų medžiaga, į archyvą. O Maironio Muziejų sudarė jo atstatytas butas toks, koks jis gyvųjų liudininkų nurodymais buvo gyvam Maironiui esant. Butas su baldais, (išskyrus pianiną, kuris buvęs parduotas, ir kilimus, kurie irgi nebuvo įmanoma sugrąžinti), su paveikslais (originalais, pieštais lietuvių dailinkų, ir kopijomis), su skulptūromis (Strazdo, Maironio bareljefai), su visa apyvoka, iki poeto pusryčių servizo, kurį paskolino M. sesuo Marcelė.

Vitrinose po stiklu šalia rankraščių žiūrovo dėmesį patraukė charakteringieji dainiaus 'pensne' akiniai, jo senoji plunksna ir naujas auksinis Amerikos lietuvių dovanotas "parkeris" su įrašu. Šalia jų insignijos ir garbės ženklai, tarp kurių ir... lietuviškas Gedimino ordinas, deja, ne pirmo laipsnio... Viršum rašomo stalo kabojo laurų vainikas, kurį dovanojo ne atgimusios Lietuvos sūnūs, bet Latvijoj per vieną Maironio pagerbimą, surengtą Mrs. Jasėno iniciatyva. Nelinksma tai šiandieną prisiminti ir priminti.. Bet kas žino, kas bėra palikę ir iš to, kas sudarė tą Atgimimo Dainiaus ir Pranašo Muziejaus pradžią, kuri būtų išaugusi į gražų tautos pagarbos ir atminimo paminklą. Šiandieną pavergtoje Lietuvoje taip viskas naikinama arba falsifikuojama. Nežinia, kas išliks ir iš to tautinio literatūrinio pradėto statyti Maironio paminklo.

B. B.

Lituanistikos senienos

Tęsinys iš rugsėjo mėn. LD

#719. Puškin, A. S. Puškin v litovskom perevode. S. kratkimi primečanijami i predisloviem E. A. Voltera. 1904. 48 psl.

Išvertė Pranciškus Vaičaitis.

(Atspaudas iš Sb. otd. russk. jaz. i slov. Imp. AN, LXXVII No. 2).

Katalogo Nr. 353

#388 Jungfer V. Litauen. Antlitz eines Volkes. Versuch einer Kultursoziologie. 2. Auflage. 1948. 341 p. pl. bds f 30.—

#390 Jurkūnas-Scheynius, I. Litausk kultur. 1917. 87 p., ill. pap. f16.50

#488 LIETUVOS UNIVERSITETAS 1922. II. 16 — 1927. II 16, pirmųjų penkerių metų veikimo apyskaita (The University of Lithuania, Feb. 16, 1922 — Feb. 16, 1927) Apyskaitai medžiagą surinko visų Universiteto fakultetų sekretoriai: K. Pakštas, K. Kurnatauskas, P. Augustaitis, V. Biržiška, F. Butkevičius, P. Raudonikis, K. Vasiliauskas. Angliską tekstą vertė K. Šliūpas. Kaunas 1927. 371 p., ptr., ill. f 75.—

Bus daugiau

KAS TIK TURI GERĄ SKONĮ,

VISKĄ PERKA PAS LIEPONĮ.

LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI

Furniture Center, Inc.

Vietinių ir importuotų baldų prekyba.

Baldai siunčiami į visą Ameriką ir už jos ribų.

MARQUETTE PARKE

6211-6219 So. Western Ave. PRospect 8-5875

BRIDGEPORTE — ved. Ed. Rudaitis

3207 So. Halsted St. VIctory 2-4226

Chris T. Tasulis Jr., O. D.

Adult and Child Eye Care

General Orthoptics
Contact Lenses

8414 Eight Avenue
Corner of 84th & Crenshaw
INGLEWOOD 4, CALIF.

PLeasant 3-2533

HELEN'S HOUSE OF BEAUTY

New Address:
HELEN MOCKUS
5265 Fountain Ave.
HOLLYWOOD California

New Telephone: NOrmandy 5-3351

CLEM'S MARKETS

● Puikios lenkiškos dešros, šviežiai namuos gamintos.

● Importuoti lenkiški kumpiai ir kitos iš Lenkijos prekės: alus, vynas, silkės, grybai, įv. sriubos.

● Įvairiausi mėsos ir maisto produktai.

Galima užsisakyti mažesniais arba didesniais kiekiais specialiai pagamintų lietuviškų dešrų piknikams, bankietams, vakarienėms.

Clem's Markets jau keletas metų patarnauja Los Angeles ir apylinkės lietuviams.

3002 W. Florence ● PL. 95058
7529 S. Normandie ● PL. 3-9676

Clem Taberski, savininkas

ALFRED'S JEWELRY

Savininkas Alfredas Manovas
Naujoje krautuvėje

rasite gerą pasirinkimą visų rūšių — rankinių, sieninių ir kt. — laikrodžių, žinomiausių firmų, kaip HAMILTON IR ZODIAK.

Importuoti deimantiniai žiedai ir įvairūs auksiniai bei sidabriniai dalykai, tinkami švenčių dovanoms.

Naujas adresas:

2713 W. Manchester Avenue
INGLEWOOD, Calif. PL 9-8037

ANTANAS F. SKIRIUS

REAL ESTATE — TAX SERVICE

INSURANCE

Kreipkitės telefonu NO 4-2919

arba įstaigoje

4366 Sunset Blvd., Hollywood 29. Calif.

KVIEČIAME PRADĖTI TAUPYTI PAS MUS!

5 1/4% MOKAME UŽ BONŲ TAUPMENAS

Indėliai apdrausti iki $10,000 per federalinės valdžios agentūrą.

KAS DU MĖNESIUS DUODAMOS VIS NAUJOS DOVANOS TAUPYTOJAMS.

ST. ANTHONY SAVINGS & LOAN ASSN.

1447 So. 49th Court
Cicero 50, Illinois

JUOZAS F. GRIBAUSKAS
sekretorius
Tel. BIshop 2-1397

P. V. RAULINAITIS

Real Estate-Insurance-Tax Returns

Notaro darbai; namų ir automobilių apdraudos; mokesčių apskaičiavimas; tarpininkavimas namus perkant ir parduodant; dokumentų vertimas.

NO 2-5433, Los Angeles 27, Calif.

Res.: 1972 N. Commonwealth Ave.

Linkėjimai

taupytojams ir skolintojams

CRANE SAVINGS & LOAN ASS'N

B. R. PIETKIEWICH,

President

2555 W. 47th St., Chicago 32, Ill

Atvykus į Kaliforniją, kviečiame

BEACON MOTOR HOTEL

Close to
Beach, Westwood, Beverly Hills & Hollywood

3020 Wilshire Blvd. Santa Monica, California

A very nice Motor Hotel. All rooms have tub and shower baths and vented heat. Television and radio in every room free.
Five minutes from Pacific Ocean beaches. 30 minutes from Down town Los Angeles. Restaurant adjoining Hotel.
Reduced Winter rates and Weekly-Monthly Available (Oct. 1 to May 1)

EXbruck 4-9144 EX 4-2986

Mr. & Mrs. Luksis-Owners & Mgrs

Kasselio liet. gimnazijos buvę mokiniai ir mokytojai, dalyvavę šios gimnazijos suvažiavime rugs. 1 d. Lietuvos vyčių salėje Chicagoje. I-je eilėje sėdi (iš kairės): E. Šulaitis, L. Drazdytė-Antanėlienė, J. Pronskutė-Skališienė, I. Ralkevičiūtė-Stankūnienė, St. Skurvydas, pirmasis gimn. direkt., E. Natkevičienė, A. Jonauskienė-Orvidienė, dr. B. Gaižiūnas, O. Jelmokaitė-Baukienė, J. Lintakas. Foto V. Noreika

Former teachers and students of the Lithuanian high school in Kassel, W. Germany, during their convention on Sept. 1st in Chicago, Ill.

Los Angeles LB apyl. valdybos nariai su kai kuriais programos atlikėjais Lietuvių Dienoje rugs. 9. Sėdi (iš kairės): dail. J. Paukštienė, viešnia iš Chicagos, atvykusi į savo darbų dailės parodą, A. Skirius, LB ap. pirm., O. Razutienė, jaunimo reik. vedėja; stovi: K. Lukšis, apyl. vicepirm., Brazdžionis, LD red., taręs parodos atidarymo žodį, Sol. St. Baras, kuriam už puikų dainavimą publika sukėlė ovacijas, D. Karaliūtė, LB ap. sekr., dr. J. Jurkūnas, LB ap. kultūros ir šviet. reik. ved., V. Mitkutė, programos pranešėja, J. Ąžuolaitis, LB vald. narys, B. Stančikas, iždininkas.

Lithuanian Community committee of Los Angeles with several program participants after concert on Lithuanian Day, Sept. 9th in Los Angeles.

VEIDAI IR VAIZDAI

(ILIUSTRUOTA KRONIKA)

Dail. J. Paukštienės parodoje Los Angeles LB apyl. Lietuvių Dieną rugs. 9 d. Tarp lankytojų vidury matyti LB pirm. A. Skirius, į dešinę — dail. J. Paukštienė, rašytoja Alė Rūta, LD red. Brazdžionis, J. Tininis ir kt.

Paroda turėjo didelį pasisekimą, parduota 19 paveikslų (žiūr. kroniką).

Artist J. Paukštienė, during the exhibition of her paintings in Los Angeles, Sept. 9th, sponsors and guests. Foto L. Kančauskas

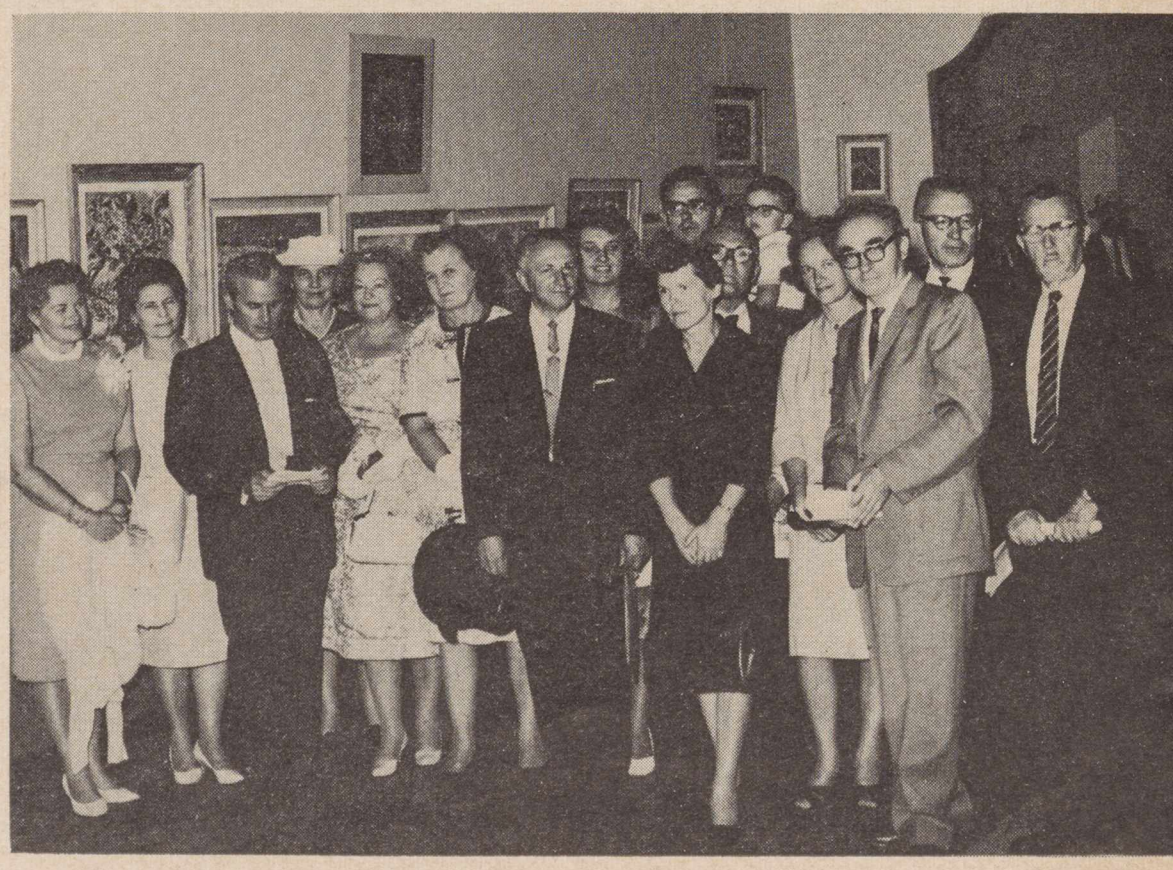

Stovi: Liet. Pas. sekr. poetas P. Babickas ir O. Ožinskienė. Dr. Peters Z. Olinš (sėdi), Latvijos Nepapr. Pasiuntinys irIg. MinisterisLotynų Amerikai, 40 metų atstovavęs Latviją, mirė Rio de Janeire š. m. rugp. 27 d.

Velionis buvo istorijos daktaras, energingas kovotojas dėl Latvijos ir kitų pavergtų kraštų laisvės. Savo knygoje, išl. 1928 Rygoje, "The Teutonic Knights in Latvia", rašo: "Had Mindaugas succeded in accomplishing these plans, Latvia would probably become a part of Lithuania... (under Vytautas) the most powerful State of Eastern Europe. Had Lithuania followed a consistent national policy, she would have been able at that time to put an end to the German domination in Livonia and Prussia, and to form together with her kinsfolk, the Letts and Prussians, a strong national unity".

Grupė Venecuelos lietuvių I-me Pas. Janųjų Krikščionių Demokratų kongrese caracas mieste. Iš kairės (sėdi): J. Klovienė, A. Vasiūnienė; stovi: kun. A. Perkumas, SDB, J. Savadzkas, J. Kukanauza, Or. I. Trinkūnaitė, arch. L. Pabedinskas, Z. Garšva, dr. J. Klovaitė, V. Baronas, S. Eidrigevičius.

LIETUVIŲ DELEGACIJA — arch. L. Pabedinskas ir inž A. Venskus I-jo Pasaul. Jaun. Krikščionių Demokratų kongrese posėdžių metu.

The Lithuanian delegation at the World Young Christian Democrats' Convention in Caracas, Venezuela.

A group of Lithuanians of Venezuela during W. Y. Ch. D. Convention.

Pasauliniam Jaunųjų Krikščionių Demokratų kongrese Caracas, Venezuela, dalyvavo 37 tautinių grupių atstovai ir 51 tautų stebėtojai. Lietuvius atstovavo Vidurio Europos Krikščionių Demokratų Unijos Jaunųjų sekcijos ir Europos liet. jaunųjų krikščionių demokratų pirm. inž. Adolfas Venskus iš Paryžiaus ir krikščioniškosios demokratijos studijų klubų atstovas arch. Leonas Pabedinskas iš Chicagos.

Lietuvių ir Čekoslovakų pasiūlymu, kongrese priimta rezoliucija, smerkianti Kremliaus naujos rūšies kolonijalizmą Vid. ir Rytų Europoje, ir reikalaujanti to regiono pavergtosioms tautoms grąžinti laisvę ir nepriklausomybę, sudarant sąlygas joms pačioms savo likimą spręsti.

Sudaryta tarptautinė trijų regionų — Europos, Pietų Amerikos ir Afrikos — jaunųjų krikščionių demokratų organizacija.

Kapeliono kun. A. Perkumo, SDB ir nuoširdaus Venecuelos LB pirm. Zigmo Domeikos globojamiems ir padedamiems, lietuviams atstovams buvo gera proga sueiti į artimesnius ryšius su Venecuelos lietuviais ir sudaryti ten LKDS organizacijos užuomazgą. Jau pačiame kongrese dalyvavo graži venecueliečių lietuvių svečių-stebėtojų grupė. (P. V-kas).

Dalis lietuvių, dalyvavusių kongrese "Kirche in Not", Koenigsteine. Iš k. kun. dr. J. Aviža, Vliko Vykd. Tar. narys J. Kairys, kun. Br. Liubinas ir Vliko Vykd. pirmininko pavaduotojas dr. P. Karvelis.

LD skaitytojai kunigai šiaur. Kalifornijoje (iš k.): kun. Ch. Malakauskis, Crescent City, kun. M. Sandanavičius, Los Gatos, kun. V. Manelis, Davis, kun. dr. V. Pavalkis, San Jose, kun. T. Palis, San Lorenco.

Būrelis lietuvių, dalyvavusių kun. dr. Jono Bičiūno iškilmingame priėmime į Šv. Petro bazilikos kapitulą. Iš kairės: kun. dr. V. Balčiūnas, kun. dr. P. Jatuls, rašytojas kun. J. Kuzmickis, kun. dr. J. Bičiūnas, V. Gailiuvienė, V. Lozoraitienė, kun. dr. T. Narbutas, Vilkaitė, prof. dr. Z. Ivinskis, mons. K. Razminas, dr. J. Gailius.

Šv. Petro bazilikos kapitulai priklauso apie 10 arkivyskupų bei vyskupų ir eilė žymių Vatikano valst. sekretoriato bei kongregacijos paregūnų. Naujasis kanauninkas turės progos šiuos įtakingus asmenis informuoti apie Lietuvą. Kan. J. Bičiūnas Panevėžio vyskupijos kunigas, įšv. 1938 m. žymiuosiuose Romos universitetuose po karo studijuodamas įsigijo 3 daktaratus: teologijos, kanonų teisės ir orientalinės teologijos. Yra parengęs spaudai keletą studijų, dalyvauja lietuviškoje veikloje.

A group of Lithuanians, present at the ceremonies during which Rev. J. Bičiūnas was accepted to the capitula of St. Peter's Basilica in the Vatican.

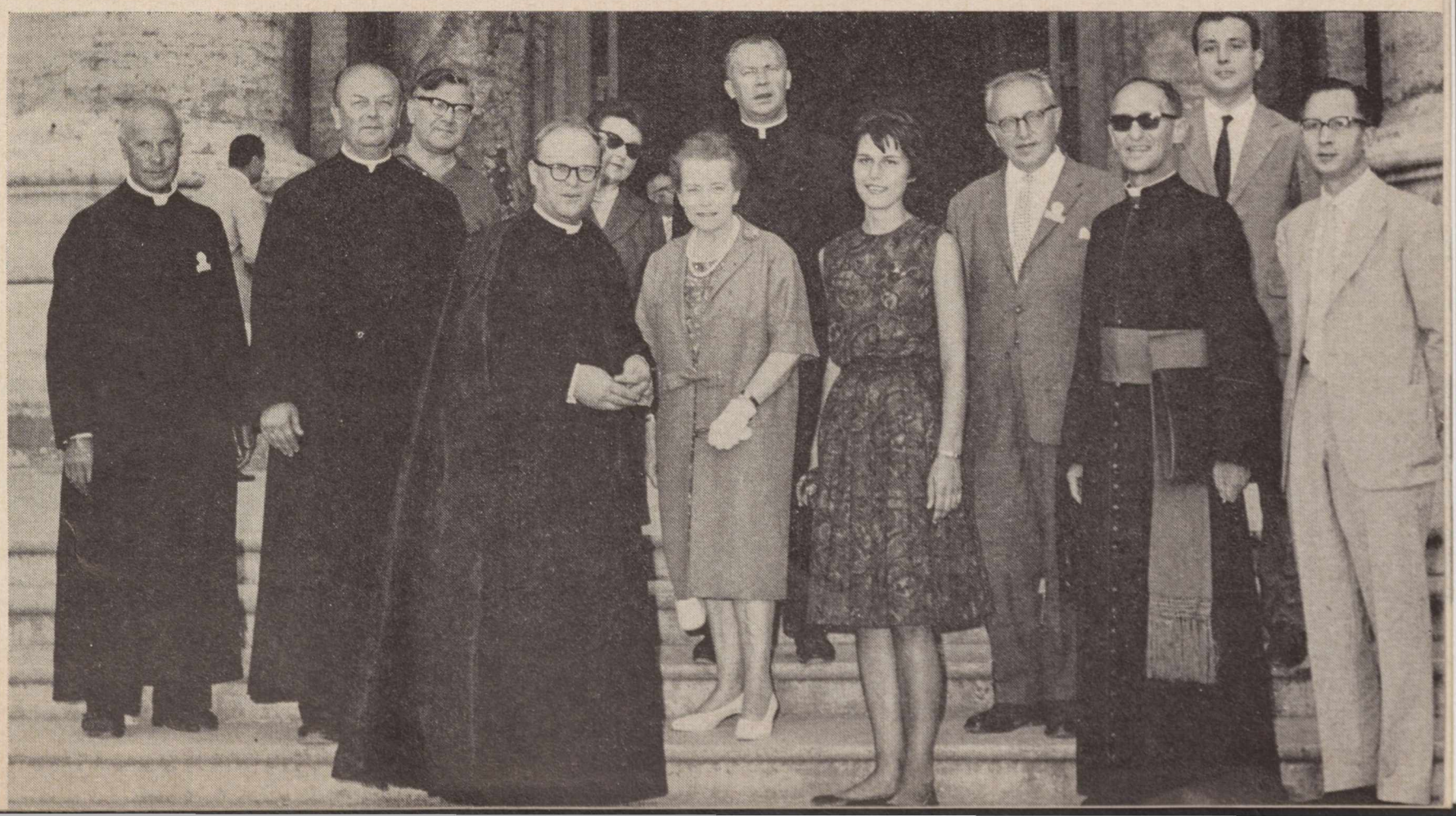

ŽMONĖS, DIENOS IR DARBAI

— Lietuvių Dienų administracijai reikia 1950 m. LD žurnalo sausio, vasario, kovo ir balandžio mėn. nr. Kas turi atliekamus, malonėkit atsiųsti, už juos administracija atsilygins metų prenumerata. Jei kas turėtų dalį ar vieną nr., prašome atsiųsti taip pat, bus atsilyginta trigubai.

—**Stasys Goštautas,** "Arte Lituano" ir "Arte Columbiano" ispaniškaii parašytų knygų autorius, gavęs vieno JAV universiteto stipendiją, atvyko čia ir dabar susipažindamas su Amerika, su didesnėmis lietuvių kolonijomis ir keliaudamas po kraštą, aplankė Los Angeles ir LD redakcijai paliko savo romano "Ant Dievo slenksčio" ištrauką, kurios lietuvišką vertimą iš ispanų kalbos artimiausiu laiku parodysime ir savo skaitytojams.

Los Angelės County muziejuje, kur šiuo metu vyksta JAV žymiausių grafikų paroda, malonu buvo pamatyti ir lietuvio dailininko Romo Viesulo litografiją RHI—NO.

Los Angelėse svečią priėmė A. ir D. Polikaičiai ir Alg. Gustaitis. Iš čia, aplankęs San Franciscą, svečias per Didžiuosius Canyonus grįžo į New Yorką, kur iš Kolumbijos atvyksta Goštauto tėvai. Pasireiškęs kaip meno istorikas ir žurnalistas, S. Goštautas yra dar jaunas, tik 23 metų studentas.

— **Dail. J. Paukštienės** dailės paroda, surengta Los Angeles L. Bendruomenės Kalifornijos Lietuvių Dienos proga, turėjo gražų pasisekimą. Ją aplankė beveik visi Liet. Dienos dalyviai ir nupirko 19 paveikslų. Tarp paveikslus įsigijusių yra šie: Julius Raulinaitis, Algis Raulinaitis, E. ir A. Arbai, inž. Motiejūnas, inž. Čiurlionis, inž. Jasiukaitis, Razutienė, Kemeklis, Gajaskienė, Barmienė, dr. Naujokaitis, Ąžuolaičiai, Deveniai, Bureikai, B. ir R. Dapšiai, Andrius, Skirius ir kt. LB valdybai atsidėkodama už pagalbą, dailininkė padovanojo paveikslą, kurį loterijos keliu laimėjo Skirmantas.

Dail. J. Paukštienė taip pat padovanojo paveikslą "Lietuvių Dienų" redakcijai. Nuoširdus ačiū.

—**Kun. Simonas Morkūnas,** Sioux City, Iowa, LD administracijoje užsakė 33 egz. naujos knygos "Lithuania — Land of Heroes". Knyga numatoma išdalinti įtakingiems amerikiečiams, ginantiems Lietuvos bylą.

Antroji JAV ir Kanados Lietuvių Tautinių šokių šventė

ruošiama 1963 m. liepos 17 d. Chicagos International Amphitheatre, W. 42nd ir So. Halsted St. Vyr vadovas — Bronius Nainys, 6804 So. Maplewood Ave., Chicago 29, Ill. Repertuaro komisija: Bruno G. Shotas, pirm., Donatas Bielskus, leidinio komisijos pirm., V. Grėbliūnas, bilietų kom. pirm. ir S. Šiaučiūnas, registracijos kom. pirm.

Komp. J. Zdanius tvarko muzikos srities reikalus. Repertuare numatoma: Suktinis, Kalvelis, Šustas, Oželis, Blezdingėlė, Subatėlė, Rugučiai, Kubilas, Audėjėlė, Gyvataras, Sadutė, Mikita, Blezdinginis, Jonkelis, Malūnas ir Noriu Miego.

RENKAMA SIBIRO MARTIROLOGIJA

"Lietuvių Dienų" redakcijai parašė laišką Albert Annies, Cinema-Verlag leidyklos Vakarų Vokietijoje vedėjas, pranešdamas, kad jo leidykla yra numačiusi išleisti "Marija, gelbėk mus" Sibiro kalinių maldaknygės vokiška laida. Prie maldaknygės norima pridėti prieda — Sibiro tremtinių dokumentų — laiškų, fotografijų, įvairių daiktų, liudijančių ištremtųjų gyvenimą ir kančias, nuotrauku.

Norima žinoti kas tokios medžiagos turi, vėliau būtų tariamasi dėl jų foto kopijų padarymo ir panaudojimo. Pranešti LD redakcijai arba tiesiai leidyklai: Albert Annies, Cinema-Verlag, Waiblingen/Rems, Donauschwabenstr. 40. W. Germany.

Leidykos vedėjas Lietuvos Nepriklausomybės metais lankė Vytauto Didžiojo gimnaziją Klaipėdoje, kalba ir rašo lietuviškai.

LIETUVIŲ RAŠYTOJU DRAUGIJOS VALDYBĄ

sudaro Los Angeles gyvenantieji rašytojai:

Bernardas Brazdžionis — pirmininkas, Bronys Raila — vicepirmininkas, Alė Rūta Arbienė — sekretorius, Juozas Tininis — iždininkas.

Prof. Mykolas Biržiška, LRD garbės narys, išrinktas valdybos garbės nariu, netrukus mirė.

LRD adresas yra: 4364 Sunset Blvd., Los Angeles 29, Calif.

LIETUVIŲ FONDAS AUGA

Lietuvių Fondas jau pasiekė 40 tūkstančių sumą. Už praėjusį laiką gautu procentų tūkstantinė paskirta lituanistinio švietimo reikalams.

Lietuvių Fondas gavo žinią, kad Kenošos Lietuvių Bendruomenės apylinkės ribose susibūrė vienuolika vietos lietuviu ir organizuotai įsijungė į Lietuvių Fonda, kiekvienas įnešdamas po 100 dol. Tai fiziniu darbininku auka. Jų isijungima lėmė ne jų uždarbio didumas, bet supratimas LF paskirties ir jo uždaviniu remti lietuvybės stiprinimą bei liet. kultūros ugdyma, dalininkų vardai: I. Grigaliūnas, Br. Juška, St. Milašius, A. Navickas, J. Pociulis, St. Pociulis, St. Ralys, R. Stankus, J. Šumskis, A. Vadeiša, St. Valaitis. Iš jų tarpo ypač išskirtinas 80 metų neturtingas pensininkas S. Ralys ir JAV-se gimęs R. Stankus, dažnai remiąs Kenošos lietuvių veiklą.

Būrelio iniciatriai yra J. Pociulis ir I. Grigaliūnas. Jie jau atsiuntė L. Fondui 860 dolerių, likutį pašadėdami netrukus sumokėti.

Kenošos pavyzdys galėtų paskatinti ir kitų kolonijų neturtingus, bet supratingus lietuvius prisidėti prie Lietuvių Fondo rėmimo. (S. R.)

SKAITYTOJAI, AUKOJĘ LIETUVIŲ DIENOMS PAREMTI, ISIGYDAMI LAIMĖJIMŲ BILIETĖLIŲ:

ARIZNA

$3.00 — A. Urbutis.

CALIFORNIA

$6.00 — A. Loguckien.

$5.00 — Wm. Grigalun, Rev. Victor Pavalkis.

$4.00 — Mrs. E. Swetik. ....

3.00 — Bruno Katauskas, Naras Keršis, Kripaitis, F. Kudirka, Anthony Liudžius, A. Lapinskas, Fr. Laponis, Ann Laurinaitis, A. Mackevičius, P. Narkevičius, D. Mekišius, T. Mickus, Mr. &Mrs. Miller, W. P. Mission, M. Nausėda, Oblates of St. Joseph, Leo Oksas, A. Padzunas, Rev. T. Palis, A. Z. Pierce, P. Pranis, A. Pranys, V. Prižgintas, A. Puikunas, J. Puikunas, D. J. Radauskas, A. M. Puodžiunienė, J. Puškorius, M. Ramanauckas, S. Raubertas, P. V. Raulinaitis, L. Reivydas, V. Rodnite, Mrs. I. C. Rochon, J. Rutkauskas, V. Sakalauskas, J. Salys, Zoya Shlakis, Mrs. F. H. Sirutis, A. Sketeris, A. Šlapelis, E. Sabalis, A. Spirauskas, B. P. Stankus, B. Starkienė, Rev. A. Steponaitis, Mr. & Mrs. T. B. Sziklay, J. Uksas, F. Valuskis, A. Vasiliauskas, E. Wagner, A. aZtkus, Mrs. Ždanowicz;

$2.50 — S. Krumin;

$2.00 — Al. Lapinskas, Elena Sepikas;

$1.00 — P. Misevičienė, H. Misiunas, J. B. Sidas, J. Simokas, V. J. Stack, MD.

CONNECTICUTT

$3.00 — A. J. Aleksis, Rev. V. Cukuras, Rev. B. Gauronskas, R P. Grajauskas, J. Karys, G. Kazlauskas, P. Karosas, L. A. Citizens Club of Hartford, J. Raugalis, Rev. P. Sabulis, J. Sciuka, K. Seliokas, A. Šekšnas, Rev. Z. A. Smilga, W. J. Witkus;

$1.00 — G. Kuprevičiūtė, V. Valukas.

DISTRICT OF COLUMBIA

$3.00 — J. L. Babrys, P. J. Labanauskas, J. Vitėnas; **$2.00** — B. Paramskas,; **$1.00** — J. Kuprėnienė, Mrs. E. Pakulis.

FLORIDA

$3.00 — D. Jasaitis, P. P. Karalius, A. Tulys, A. Vizbara.

HAWAII

$3.00 — Sister Theresita.

ILLINOIS

$5.00 — M. Reklaitis, **$4.00** — Stepas Girskis, **$3.75** — Birutė A. Kasakaitis, MD, **$3.00** — O. Algminienė, Balys Radio & Television, G. Z. Brinkis, MD, J. Baužys, J. Bertulis, Crane Savings, Kun. A. L. Deksnys, K. P. Deveikis, P. Gedvila, V. Gavelis, Kaunas, P. Kisielius, MD, M. Klikna, K. Klinauskas, V. Vozica, A. Kutkus, R. Lampsatytė, C. A. Laucius, Stasys Laucius, Pr. Lukauskas, Lunax Chemical Co. F. Mackevičius, Regina Matonis, A. Milius, A. Milauckas, Mrs. R. Murphy, J. Našliūnas, M. Parokas, Rev. P. Patlaba, V. Paukštys, J. Petrikas, MD, Rev. Z. Ramauskas, V. Ramonas, K. Razma, A. Razma MD, J. Rimkus, Aldona K. Rugis, R. Sidrys, MD, L. Šimaitis, L. Simaitis, L. J. Simutis, V. Sinkevičius, J. Širka, V. Šmulkštys, Rev. B. Sugintas, J. Švabas, Dr. F. Tallat-Kelpša, V. Utara, Dr. K. Vaičius, J. Vaineikis, Adelė Verbickas, G Volodka, MD, F. Zavist, A. Žemaitis, J. Žilevičius, J. T. Zuris; **$2.00** — J. Gliaudelis, P. Mušinskas, A. Orvidas, V. Urbonas;**$1.00**— I. Daukus, B. Jablonskis, M. Rauba, J. Salučka, V. Senda, Rev. Ansas Trakis, Vl. Žilėnas.

INDIANA

3.00 — Mrs. Z. Kazlas.

IOWA

3.00 — Rev. S. Morkunas.

LOUISIANA

3.00 — J. Kuprionis.

MARYLAND

3.75 — Lith. Nat. Library, A. Chesonis, Rt. Rev. Msgr. L. Mendelis, C. Surdokas, J. Vaitkus, A. Vasaitis, **$2.00** — Elena Buračaitė, **$1.00** — D. Buračas, J. Mikuckis, Constantine Stokes.

MASSACHUSETTS

5.00 — A. Puzinauskas, **$3.00** — A. Adams, V. Gedmintas, Dz. Giedraitis, Ph. M. Grendall, J. J. Grigalus, O. Ivaškienė, E. Kalvaitienė, Pr. Lembertas, A. Mantautas, J. Nogelo, G. Penney, P. Pleškevičius, K. Šeštokas, A. O. Shallna, Rt. Rev. Msgr. F. Strakauskas, Izid. Vasyliūnas, F. A. Zaleskis, A. Želvis, **$2.00** — Rt. Rev. Msgr. Fr. M. Juras, **$1.00** — V. Dabrila, R. Paul, A. Skudzinskas, A. Stapulionis, Rev. F. A. Virmauskis, Geo Watkins.

(Pabaiga kitame nr.)

Visiems aukotojams širdingai dėkojame ir džiaugiamės, kad skaitytojai atjaučia savosios spaudos reikalus.

Jeigu kieno pavardė būtų ne taip parašyta, ar būtų šiaip kokių netikslumų ar net praleidimų, malonėkite pranešti, patikrinsime archyvą ir viską sutvarkysime.

"Lietuvių Dienų" pikniko metu rugp. 12 d. sudaryta laimėjimų tikrinimo komisija iš administratoriaus J. Andriaus, red. nario J. Tininio ir skaitytojų atstovo A. Gustaičio, patikrino ištrauktus bilietėlius (traukė maža, nemokanti skaityti mergytė) ir rado, kad dovanas laimėjo:

$100.00 — A. Patamsis, Deer Park, N. Y.

Portbl. Tape Recorder — John T. Zuris, Chicago, Illinois.

Rankinis laikrodėlis — A. Marčiuška, Los Angeles, Calif.

Metinę LD prenumeratą — J. Švabas, M. Bandziukas, Gražina Paukštytė, K. Kazlauskas, D. Mitkienė, S. Jankauskas, Alg. Gustaitis, A. Marčiuška, R. Jasiukonis ir V. Arbaitė.

Knygą "Vidudienio sodai — R. Rye, B. P. Walls, R. Jasiukonis, A. Patamsis, P. Poscente, St. Pukelis, Marytė Gavelytė, A. Kapočius, A. Marčiuška, K. K. Kalinauskas.

J. Prunskio Rinktinės mintys — J. Misevičius, D. Mitkienė, K. S. Karpius, K. Deltuva, P. Gedvila, B. Balčiūnas, Martynas Trakis, V Sinkevičius, Elena Sabalis, Marija Sims, J. Briedis, Kun. A. Steponaitis, C. Walls, F. Valuk, A. Puikunas, A. Čelkis, Mrs. Adelė Čibas, Balys Gražulis, J. J. Trečiokas.

I. Šeiniuas "Vyskupas ir velnias" — J. Rugis, V. Utara, V. Švipas, Mary Petrikas, J. G. Vainauskas, J. Briedis, Winter Garden Taven, J. Puškorius, Rev. J. Tamulis, Terry Dillon, Lunax Chemical Co., Br. Bujokas, O. Inovskis, E. Bitinas, O. Algminienė, A. Diciunas, J. Juodakis, A. J. Vasaitis.

Romaną "Dažytas vualis" — O. Mekišius, Danys Mekišius, S. Misiunas, J. Jermolavičius, C. J. Dicksa, A. Šmulkštys, MD, D. Karaliutė, A. Mačėnas, Paul Carol, K. Klinauskas.

Lietuva — Europos nugalėtoja — A. A. Tulys, J. Penney, A. Guest, A. Vasiliauskas, S. Girskis, V. Ramonas, W. Kreivys, L. Bajorūnas, Rev. J. Pakalniškis, R. Švabas, R. Apeikytė, J. L. Babrys, V. Sinkevičius, A. J. Aleksis, A Bertašius, Rev. Kryžanauskas, O. Deveikienė, A. Verbickas, C. Walls, S. Penney.

S. Būdavo "Varpai skamba" — B. Pūkelevičiūtė, M. Sims, L. Dicksa, V. Paukštys, J. Švaistas, Fr. Bartulis, Veronika Dūdaitė, Mrs. A. Jantosh, Rev. P. Patlaba, L. Bajorūnas,

Dovanos visiems pasiųstos.

Televizijų ir radijo taisymas

Sąžiningai ir pigiai taisau

televizijas, radijus, Hi-Fi fonografus ir vokiškas radijo-fono kombinacijas.

PRANAS KERŠIS

Elektronikos specialistas.

Skambinti HO 9-8500.

5239 Hollywood Blvd. Los Angeles 27, California

LIETUVIŲ
DIENOS
LITHUANIAN DAYS
OCTOBER / SPALIS 1962

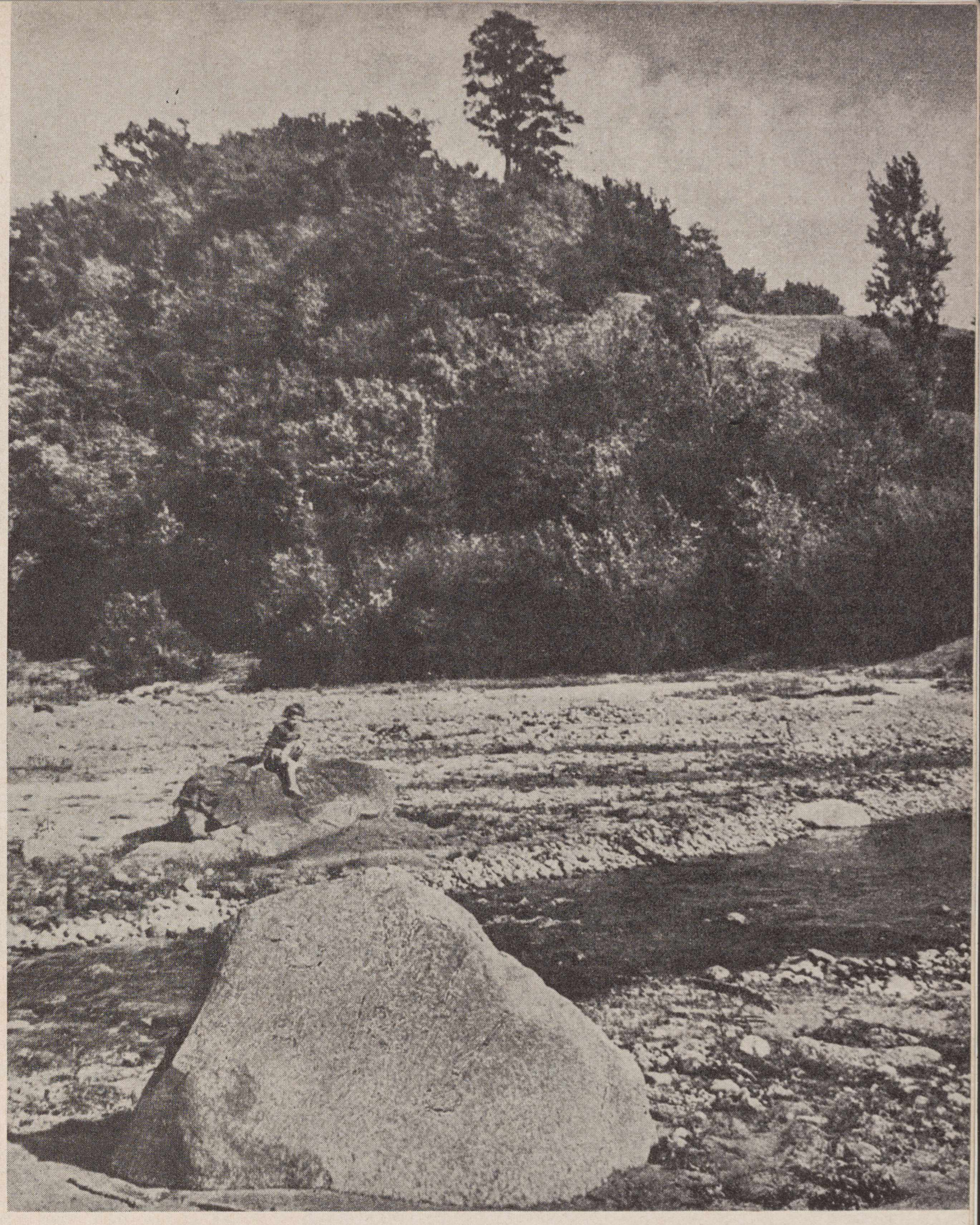

Fortress Hill of Pūnia.

Pūnios piliakalnis yra Nemuno ir Pūnelės santakoje; dešinėje Nemunas, kairėje — didelis, 2650 ha šilas. Pūnios piliakalnį rašytojai yra panaudoję kaip legendinės Pilėnų pilies vietovę. 1857 m. Syrokomlia parašė herojinę poemą "Margiris"; 1881 J. Kraševskis — istorinę apysaką "Kunigas"; 1905 — M. Šikšnys parašė tragediją "Pilėnų kunigaikštis"; Nepriklausomybės metais V. Krėvė savo senų žmonių padavimus papildė "Sena pasaka apie narsųjį kunigaikštį — Pūnios valdovą"; Maironis parašė baladę.

Istorikai mano kitaip: Pūnios piliakalnis galėjęs turėti 400 žmonių pilį, o Pilėnuose buvę apie 5000. Archeologas P. Tarasenka sako, kad Pilėnų pilis stovėjusi ant piliakalnio Kalvarijos apylinkėje prie Aistos upelio.

Lithuanians Never Lost Hope

Lithuania's subjection to Russia lasted for 120 years (from 1795 to 1915), until the German armies occupied the country in 1915. This is one of the darkest periods in the history of Lithuania. But Lithuanians never lost hope or regaining their freedom and independence. There were five uprisings against Czarist Russia: in 1794, 1812, 1831, 1863-64, and in 1904-5. All rebellions were ruthlessly suppressed. In 1831 Russians closed the University of Vilnius; in 1840 the Lithuanian Statute was abolished and Russian law substituted. For the revolt of 1863-64, in particular, the Russian government punished the Lithuanians more severely than they did any other Russian-subjugated people. Russification was intensified, and Catholicism was persecuted. A striking example is the massacre of Kražiai in 1893. Lithuanian schools were closed, and the press banned for a period of 40 years. The posession of even a prayer book in the Lithuanian language was punishable by lifelong exile to Siberia. But all efforts of the Czarist government to Russify Lithuania failed. And when Russia was involved in a war with Japan and a threat of political nature arose in the entire Russian empire, the prohibition of printing of Lithuanian books and newspapers was lifted on May 7, 1904. After the revolt of 1904-5, the Czarist government made possible some wider cultural and political activities in Lithuania.

(From the book "Lithuania — Land of heroes", edited by L. Valiukas, published by Lithuanian Days Publishers. More — Page 24)

Fortress Hill of Rudamina.
Rudaminos piliakalnis, prie Lazdijų — Suvalkų Kalvarijos kelio.

LITHUANIAN FORTRESS HILLS

If someone took you and your family and your brothers and their families and deported all of you to large forests and left you there to live as you could, what would you do? You would have only axes, knives, maybe something else.

You could have to begin life quite primitively. On the first day, perhaps, you would locate a small steep hill, beside a stream or a lake; you would construct a fence on top, to defend yourself from the wolves and bears of the forest. Afterwards, you would build rude dwellings inside this fence. And thus you would live there together with your family and your broters' families, in one place. You would hunt in the forest, gather fruits of the forest, berries and mushrooms and fish in the stream or lake.

Fortress Hill of Rumšiškiai, on the bank of Nemunas, near Kaunas.

Rumšiškių piliakalnis prie to paties vardo miestelio, Nemuno krante, netoli Kauno. Miestelyje buvo išlikusi sena istorinė bažnyčia su triaukšte medine varpine; manoma, kad tokia pat triaukštė buvusi ir pilis, kuri gynė gyventojus nuo įsibrovusių kryžiuočių.

Rumšiškių miestelis tuo garsus, kad XIX a. viduryje čia veikė valsiaus raštininkų mokykla, kurią lankė vėiau tapęs vyskupu A. Baranauskas, poemos "Anykščių šilelio" autorius. Čia nuo 1907 m. atsikėlęs su tėvais gyveno ir augo poetas .J Aleksandraviius-Aistis.

— — — —

Now you can well imagine how people lived in Lithuania in the stone and bronze age. Later, when the population grew, the people were scattered over the country, in small villages, some as hunters, others as farmers.

But the fortified farm buildings on the hill did not dissappear. During time of war, when the land was being invaded by enemies, all the people living in the surrounding areas gathered in these fortresses to protect themselves. To defend themselves better, people would dig away the ground a-

☆ NAUJA KNYGA ANGLŲ KALBOJE APIE LIETUVĄ IR LIETUVIŲ KOVAS SU KREMLIAUS ŽUDIKAIS

☆ A NEW BOOK IN ENGLISH ABOUT LITHUANIA AND HER FIGHT AGAINST THE RUSSIAN COMMUNISTS

LITHUANIA

Land of Heroes

Country • People * History • Language
Lithuania's Fight Against the Kremlin Rule
Soviet Genocidal Practices in Lithuania

Lietuva — didvyrių žemė

Ką tik knygų rinkoje pasirodė naujas informacinis leidinys anglų kalba — **LITHUANIA — LAND OF HEROES.** Žodiniam tekstui knygoje skirta 88 puslapiai. Visa kita — vaizdam (96 pusl.). Knyga yra didelio formato (7 1/4x101/4 colių) ir kietais viršeliais.

Lietuva tebekovoja

Vienuolikoje ilgesnių ir trumpesnių skyrelių paliečiamos šios temos: Lietuvos kraštas ir žmonės, istorija, kalba, lietuviai laisvajame pasaulyje, rusų invazija, 1941 metų sukilimas, partizanų kovos, sovietinis genocidas Lietuvoje ir dabartinis lietuvių pasipriešinimas Kremliaus pavergėjams. Kiekvienam perskaičiusiam knygą palieka įspūdis, kad Lietuva, nors pavergta, bet iki šiol vis dar gyva ir tebekovojanti.

Pasek kun. kleb. Morkūno pėdomis

Knyga skiriama tiems, kurie labai maža ar nieko nežino apie Lietuvą ir lietuvių karžygiškas kovas su komunistais. Tai puiki dovana čia gimusiems ir augusiems lietuviams, amerikiečių laikraštininkams, amerikiečių politinio gyvenimo vairuotojams ir JAV-bių mokyklų mokytojams.

Dar šiandien užsisakyk bent vieną egz. šios knygos ir, gavęs, įteik ją žymesniam amerikiečiui, vietos dienraščio redakcijai ar didesnei amerikiečių bibliotekai. Kun. kleb. S. Morkūnas iš Sioux City, Iowa, užsisakė šios knygos net 33 egz. Jis, kaip laiške rašo, įteiksiąs po vieną egz. savo steito senatoriams ir kongresmanams ir Iowa steito universitetų bibliotekoms. Pasek kun. kleb. Morkūno pėdomis!

Lithuania-Land of Heroes

An excellent book on Lithuania, **Lithuania — Land of Heroes,** was recently published by the Lithuanian Days Publishers of Hollywood, California.

This book contains some very fine information about Lithuania, her people and Lithuanian language. It shows also how Lithuania was occupied and incorporated against her will into the Soviet Union. Further, it shows the heroic fight of the Lithuanian nation against the Kremlin invaders.

Order a copy of this book today

Since June 15, 1940, when the Kremlin dictators enslaved the Baltic States, Lithuania has probably suffered more than any other country in the world. The case of Lithuania carries with it a great human story of heroic people. Most like you have not had an opportunity to do some reading about the ordeals and sufferings of Lithuanians in the Soviet slavery and the nation's continuous fight for freedom and independence. If this is the case, we kindly suggest to you to order a copy of **Lithuania — Land of Heroes** for your library.

Prepared by expert

Leonard Valiukas, who prepared and edited this book, had lived more than one year under the Kremlin regime. He is a graduate from University of Southern Califonia (Los Angeles, California) and holds his B. A. and M. A. degrees in Political Science from this institution of higher education. He has been a student of Soviet relations for more than two decades.

• • Užsisakyk šią knygą dar šiandien!
• • Order this book today!

*** **George Todt** (viduryje), **LOS ANGELES HERALD-EXAMINER** dienraščio nuolatinis bendradarbis (columnist), perka knygą **LITHUANIA — LAND OF HEROES.** Nuotraukoje iš kairės dešinėn: **Leonardas Valiukas,** knygos **LITHUANIA — LAND OF HEROES** paruošėjas ir redaktorius; laikraštininkas **George Todt,** paskutinių poros metų bėgyje keletą savo straipsnių skyręs Lietuvos bylos reikalui; **Antanas Skirius,** "Lietuvių Dienų" leidyklos savininkas, knygos leidėjas.

*** **George Todt** (center), **LOS ANGELES HERALD-EXAMINER** columnist, purchases a copy of the book, **LITHUANIA — LAND OF HEROES. George** Todt, one of the leading columnists in California, is flanked by **Leonard Valiukas** (left), Editor of the book, and **Anthony Skirius** (right), Publisher of the book.

Photo by L. Kančauskas

Knygos užsakymo kortelė
Order Blank

*** Užsakant knygą šią kortelę iškirpti, užpildyti ir kartu su čekiu pasiųsti "Lietuvių Dienų" leidyklai!

*** When ordering the book, please tear it off, fill it out and mail it to the Lithuanian Days Publishers!

Lithuanian Days Publishers
4364 Sunset Boulevard
Hollywood 29, California

*** Prašau pasiųsti man ..... egz. (vieno egz. kaina $4.75) knygos **LITHUANIA — LAND OF HEROES.** Mano adresas duodamas žemiau.

*** Please mail me ..... copies ($4.75 each) of the book **LITHUANIA — LAND OF HEROES** to my address which is given below.

NAME (Print) .....

ADDRESS .....

CITY ..... ZONE ..... STATE .....

*** Kartu siunčiamas čekis $.....

Enclosed you will find my check for $.....

Kultūringiausia švenčių dovana – TAI KNYGOS!

"Lietuvių Dienų" Leidykla šiais metais parengė tris įvairius knygų siuntinėlius (packages), atpiginant knygas daugiau kaip 50%.

I. Siuntinėlis (suaugusiems) – 8 knygos už $10

1. *Igno Šeiniaus* novelės VYSKUPAS IR VELNIAS. Kaina $3.00
2. *Bernardo Brazdžionio* poezija VIDUDIENIO SODAI. $4.00
3. *S. W. Maugham* romanas DAŽYTAS VUALIS arba "Septintoji nuodėmė". S. Zobarsko vertimas. Kaina $3.00
4. *St. Būdavo* apysaka VARPAI SKAMBA. Kaina $2.50
5. *Alfonso Griciaus* poezija PAŽADINTI SFINKSAI. $1.50
6. *Dr. kun. J. Prunskio* sudaryta aforizmų ir citatų knyga RINKTINĖS MINTYS. Kaina $4.00
7. *Alg. Gustaičio* LIETUVA – EUROPOS NUGALĖTOJA. $2.50
8. *A. Radžiaus* poezija PAUKŠČIŲ TAKAS. $1.50

Visos knygos kaštuoja $22.00

Švenčių proga galite sau įsigyti arba draugams dovanų (net į užsienį) pasiųsti tiktai už $10.00

Siuntimo išlaidas apmoka leidykla.

II. Siuntinėlis (vaikams) – 5 knygos už $5

1. *Vytės Nemunėlio* MEŠKIUKAS RUDNOSIUKAS su dail. Vl. Stančikaitės spalvotom iliustracijom. Kaina $2.00
2. *Alg. Gustaičio* ALGIS TRAKYS IR TAKSIUKAS ŠLEIVYS. I dalis: Kova su gaidžiu. V. Stasiūnaičio iliustracijos. $2.00
3. II dalis: Bitės užpuola. (Tie patys autoriai). $2.00
4. *Alg. Gustaičio* LIETUVA EUROPOS NUGALĖTOJA. $2.50
5. *St. Būdavo* apysaka VARPAI SKAMBA. Kaina 2.50

Viso knygų už $11.00

Užsisakant visą siuntinėlį mokama su persiuntimu tik $5.00

III. Siuntinėlis (angliškai skaitantiems) – už $6

1. Dr. A. Šapokos LITHUANIA THROUGH THE AGES. $3.50
2. *V. Ramono* romanas CROSSES (Kryžiai). Vertė M. Stark. $4.00
3. *Vysk. A. Baranausko* THE FOREST OF ANYKŠČIAI. N. Rastenio "Anykščių šilelio vertimas ir originalas. $2.00
4. *Vytauto Beliajaus* sudaryta lietuvių pasakų ir legendų rinktinė THE EVENING SONG. Kaina $3.00

Visos knygos kaštuoja $12.00

Užsakant kaip Kalėdų dovaną su persiuntimu tik $6.00

Dovanų pakietėlius siunčiame pridėdami Kalėdų atviruką su sveikinimais nuo užsakytojo. Siuntimo išlaidas apmoka leidykla.

Mano adresas

Vardas, pavardė .....

Nr. ir gatvė .....

Miestas ir valst. .....

Siunčiu $....., užsakydamas knygų siuntinėlį Nr. .....

ir prašau knygas siųsti *man / nurodytu adresu,* kaip švenčių dovaną.

Siųsti šiuo adresu

Vardas, pavardė .....

Nr. ir gatvė .....

Miestas ir valst. .....

round the hill, to make it steeper; build walls of stone around it and fill moats water.

When in the 13th century, the Teutonic Knights from East Prussia and Latvia which they had completely occupied began to invade Lithuania, the people rushed to strengthen their fortresses and build new ones. Special details of guards, military units and community lived permanently in the fortresses. The enemy burned many such castles, but the Lithuanian people built them up again.

And thus, locked inside their cstles, the people defended themselves from invaders for two rundred years.

Finally, in 1410, the Teutonic Order was crushed near Gruenwald. Their attacks ended. The castles became useless and slowly crumbled into dust. Only the hills upon which these castles stood remained. Towns and villages were established near some of these hi lls,but mostly they stand solitary in the fields, beside rivers, streams and lakes. Some are covered by trees, some are bare.

The Lithuanian people respect these hills, the places where the places where the castles and fortresses once stood. Their history is not well known; but it is true that on top of these hills the blood of Lithuanian heroes was shed many times defending their freedom. To preserve their memories they built monuments or decorative Lithuanian crosses. National holidays were celebrated on the old hills. But, of course, now, under the Kremlin rule, the Lithuanian people cannot show their feelings.

About 1000 fortress hills are known in Lithuania. In Latvia there are 300 and in Estonia only about 100. These two countries, not having many fortresses, could not defend themselves from the Teutonic Order. They were occupied by the Order and for long centuries suffered the oppression of foreign rule. **D. Č.**

Fortress Hill of Rumbonys.

Rumbonių piliakalnis, 45 metrų aukščio, kairiame Nemuno krante, Alytaus apylinkėje.

21, 22 ir 23 puslapiuose spausdinamos nuotraukos imtos iš šių leidinių: Lietuva, šalis gražioji, Dainava ir Kauno apylinkėse.

Fortress Hill of Pypliai, near Kaunas, on the bank of river Nemunas.

Pyplių piliakalnis yra ant Nemuno kranto, 3 klm. už Kačerginės. Nuo Nemuno pusės piliakalnio staigus krantas siekia 30 metų aukščio; iš piliakalnio viršūnės matyti puikus Nemuno ir Nevėžio santakos vaizdas. Tolumoje dunkso Kauno bažnyčių bokštai. Manoma, kad piliakalnyje stovėjo rąstų tvora aptverta pilaitė, turėjusi nedidelę įgulą, kuri, pajutusi priešą, uždegdavo laužą ir duodavo ženklą Kauno piliai.

Pilies tikras vardas nebežinomas, o piliakalnis gavo vardą nuo netoli esančio Pyplių kaimo.

LITHUANIAN QUARTET

Lithuanian Quartet. Stories by Aloyzas Baronas, Marius Katiliškis, Algirdas Landsbergis, and Ignas Šeinius. Edited by Stepas Zobarskas. Introduction by Charles Angoff. 212 pages. $4.95. Jacket design by P. Osmolskis. Manyland Books: P. O. Box 266. Wall Street Station, New York 5, N. Y.

Contents: Three stories by A. Baronas; On Whose Side is God? by M. Katiliškis; Words, Beautiful Words, by A. Landsbergis; The Bishop and the Devil, by Ignas Šeinius.

Translations are made by Milton Stark, Clark Mills, Pranas Jančius, Danutė Brazytė, Raphael Sealey.

These books are obtainable at LITHUANIAN DAYS, 4364 Sunset Blvd., Hollywood 29, California.

Nepaprastai perkama knyga

Lietuvės herojės smerkiantis kaltinimas sovietų priespaudai

BARBOROS ARMONIENĖS

Papasakota A. L. Nasvyčiui

LEAVE YOUR TEARS IN MOSCOW

Šitoje knygoje, pagaliau, Barbora Armonienė pasakoja karo meto istoriją, apie Sibiro tremtį, kalinimus, negalavimus ir širdgėlas, kurias ji iškentė Sovietų valdžioje. Atskirta nuo savo Amerikoje esančių vyro ir dukters dvidešimt metų, susitiko su jais tik po dukters viešo Chruščiovo maldavimo jo vizito J. A. Valstybėse metu. Jos knyga yra inspiruojantis testamentas vienos moters drąsos ir smerkiančio kaltinimo Sovietų priespaudai.

$3.95 visose krautuvėse ir Lietuvių Dienų Leidykloje

Philadelphia LIPPINCOTT New York

Vytautas The Great and his legions on the shores of the Black Sea. Painting by J. Mackevičius, Museum of War, Kaunas

Dail. J. Mackevičiaus pav. "Vytautas Didysis prie Juodųjų Jūrų", Nepriklausomybės metais buvęs Karo Muziejuje Kaune.

A Polish stamp, commemorating the uprising of 1830-31. — Lenkų pašto ženklas 1830-31 m. sukilimui paminėti.

2. General Henryk Dembinski (1791-1866), left, one of the army leaders during the uprising in Lithuania in 1831. — Lenkų generolas Dembinskis (kairėje), vienas 1831 m. sukilimo vadų Lietuvoje.

3. Russian Czar Nicholas I (1825-1855), who crushed the uprising of 1830-1831. — Rusijos caras Mikalojus I, kuris numalšino 1830-31 m. sukilimą.

Books

LITHUANIA'S RESISTANCE AGAINST NAZIS AND COMMUNIST

Lithuania, Land of Heroes, by Leonard Valiukas. Country, People, History, Language, Lithuania's Fight Against the Kremlin Rule, Soviet Genocidal Practices in Lithuania. Lithuanian Days Publishers. 88 pages of text, 96 pages of illustrations. Los Angeles, 1962. Price: 4.75.

The author of this book is Leonard Valiukas, who received his M degree in Political Science at the University of Southern California. He is a well known Republican Party worker in Los Angeles, and has personal connection with many senators and congressmen, former Vice President Nixon and others.

In editing this informative book about Lithuania, the author completed a very important task. The non-Lithuanian reader will be able to establish a picture about Lithuania's history, its people, its culture, and the fight to free itself from the Soviet occupation.

The book consists of 88 pages of text and 96 pages of illustrations. Eleven chapters form the text: Country and People, Lithuania Through the Ages, Lithuanian Language, Lithuanians in the Free World, the Soviet-Nazi Conspiracy, the Communist Seizure and Occuppation of Lithuania, The June Revolt of 1941, Lithuanian Resistance Against the Nazis, Lithuania's Fight Against the Communists, Soviet Genocidal Practices in Lithuania, Lithuania's Present Resistance Against the Kremlin Rule.

The author analyzes each topic briefly, beginning with a description of the country and ending with the resistance movement against the Soviet regime, which until now is destroying the Lithuanian nation. The foreigner will find the essential information about the nation's past and present. One of the most picturesque chapter in this book is the fight of Lithuanian guerrillas against the occupant. The author includes many excerpts from the book "Partisan Behind the Iron Curtain" by Daumantas. From these excerpts the reader will gain an understanding of what heroic battles were being fought against the Soviet occupant after the war. About 30,000 Lithuanians, young men and women, died in their country, fighting with the 20th century barbarians. The descriptions of these battles create a gruesome picture and together show the heroism of the Lithuanians.

In the Appendix, the author includes statements by Hon. J. Foster Dulles, excerpts from resolutions dealing with Lithuania's freedom, and other documentary material, showing the fight by Lithuanians in the Free World to regain Lithuania's freedom. One of the most moving documents is "An Appeal from the Lithuanian People to Pope Pius XII". The world has been deaf to Lithuanian sufferings, which the nation has been enduring for the past 18 years, waiting for liberation.

The second half of the book is made up of illustrations. They show Lithuania's countryside, people and their farms, farm work, wheat fields, industry, the famous architectural structures and churches in Kaunas, Vilnius, and other cities. Glancing through these photographs, the reader can see a complete crosssection of Lithuania's culture and civilization.

The book is handsomely published. Gracing the front cover is Žibutė Balsytė-Brinkienė in Lithuanian national costume, picture by Daumantas Čibas. Jacket by arch. Edmund Arbas. **J. T.**

A group of Lithuanian freedom fighters in 1950. None of them is any longer among the living. They all died in battles with the Communist invaders in 1951-1952.

Laisvės kovotojų-partizanų grupė. Jie visi žuvo kovose su komunistais 1951-2 m.

LITHUANIAN HISTORY IN STAMPS

ANT. BERNOTAS, Waterbury, Conn.

Part L

After Napolen's futile war with Russia, the hope of liberation did not dim in Lithuania, the Lithuanian boyars, in particular whose rights and liberties were restricted by the Russians, hoped to free themselves and join Poland again. The Lithuanian peasants, who bore the brunt of Russian serfdon, dreamed for liberation also.

Serfdom had already been abolished in the neighboring countries of Germany, Poland, following soon after Latvia and Estonia. But serfdom remained in Lithuania and in Russia itself.

As previously mentioned, the University of Vilnius harbored most of the Lithuanian intelectuals, whence came various new ideas and hopes for liberation. Not only in Vilnius alone, but in the whole of Lithuania secret societies were founded spreading hope for liberation and greater personal freedom. In forefront were the boyars of Žemaičiai, who were not so deeply polonized. Among them were poets, authors, historians (Bauža, Poška, Stanevičius and others). In Lithuania Minor (under the German rule) many fighters and educators for Lithunianism developed (poet Donelaitis, author Rėza and many others).

The Russians persecuted the members of the secret organizations, jailed them or sent them deep into Russia. But new ones took their places and carried the torch of freedom on ward.

The Poles driven by a desire to liberate themselves from Russian rule, on Nov. 2, 1830, started an uprising in Warsaw. The uprising spread quickly through the whole country. The Russians were isolated or driven out.

Encouraged by the success of the Polish people, the Lithuanians also started an uprising in the spring of 1831. At first there was unrest among the peasants in some districts of žemaitija. They hoped to free themselves of serfdom. Then followed the boyars, who grouped together; and the insurgents soon captured the cities of Raseniai, Telšiai and others. In the summer of 1831 the regular Polish army under the leadership of Generals Gelgaudas, Dembinski, Chlapowski, Rohland and others marched into Lithuania as allies. All of Lithuania was liberated, except the cities of Vilnius, Kaunas and Palanga. Many clergymen joined the uprising. Especially noted for her courage was partisan Countess Emilija Platerytė.

But soon afterward the Russians concentrated strong forces and began mopping up the insurgents in Lithuania and Poland. Large scale battles took place at Kaunas, Šiauliai and Kuršėnai. The insurgents were overpowered and scattered. Some of them were killed, others crossed the border to Prussia or Poland. General Gelgaudas and Captain Platerytė fell in the campaign. General Dembinski with survivers of his army cut his way through Poland.

The uprising in Poland was also crashed. The autonomy of Poland was abolished under the Russian order introduced.

In Lithuania many people who in one way or another took part in the uprising were killed, others banished to Russia. The University of Vilnius and many other schools, churches and monasteries were closed or turned over to the Russians (at Kaunas, Pažaislis, Kražiai and other places). The Lithuanian Statute of 1840 was abolished and Russian laws substituted. More severe oppression and Russification was in start for the country.

(To be continued)

LITHUANIAN MAPS

A multicolored map of Lithuania is now available, compiled by **J. Andrius,** with the technical assistance of Profs. A. Salys, Stp. Kolupaila, K. Pakštas, Drs. M. Braks, M. Gimbutas, and A. Šapoka.

This is the definitive map of 1939, with insets of Lithuania in the Bronze and Iron Age.

Only a limited supply available.

Wall map, approx. 35x46: $4.50
Book map, in folder: $3.50

Now available to Lithuanian Days readers

LITHUANIAN DAYS

4364 Sunset Blvd., Hollywood 29, California

A BOOK TO THE HON. JOHN W. McCORMACK, SPEAKER OF THE HOUSE OF REPRES.

Knyga "Leave Your Tears In Moscow" įteikiama Atstovų Rūmų pirmininkui John W. McCormack (D.—Mass.). Įteikia dr. A. N Tarulis iš Washingtono. Knygos įteikimą visiems Atstovų Rūmų nariams pravedė Rezoliucijoms Remti Komitetas.

«LITHUANIANS MAKE NEWS»

● The August 30th issue of "O'Osservatore Romano", the Vatican newspaper, commemorated the recently deceased Lithuanian martyr, Bishop Teofilis Matulionis. Beside presenting the bishop's biography and photograph, taken in 1956 in a slave labor camp in Pot ma, the article stated that "the Lithuanian nation had in him an uncomparable leader and heroic defender of his own spiritual and nation's rights. He, together with many other bishops, have given a shining example in these sorrowful surroundings for the Church and the Lithuanian nation".

● **Rt. Rev. J. Balkūnas** returned from a two month trip to Europe on Sept. 1st. He visited Portugal, Spain, France, Switzerland, Italy and Germany. In Madrid he made a radio broadcast to Lithuania; at the Vatican he delivered six speeches to Lithuania over the Voice of America. He took part in the Refugee Congress in Rome, visited and spoke at the "Study Week" for Lithuanians in W. Germany (see page 4). On Aug. 29th together with Rev. Dr. L. Gronis he visited VLIK and "Elta" in Reutlingen, W. Germany.

● On Sept. 23-30 **artist Vlada Stančikaitė-Abraitienė** held her exhibition in Detroit, Mich. Mrs. Stančikaitė-Abraitienė has lived in Brazil and is known in So. America. She paints in oils, tempera and watercolor, and also is known for her illustrations of children's books, which number over 40.

● In Montevideo, Uruguay, a festival was held to honor the nations enslaved by Communism. Representing Lithuania, **K. čibiras** spoke on Lithuanian fol art and the folk dance group "Gintaras" presented several dances.

● In honor of the 125th anniversary of the founding of the city of Chicago, Lithuanians published a booklet "Lithuanians in Chicago 1870-1960". 100 booklets were delivered to the mayor's office.

● The Adoption Committee for Aid to Displaced Persons organized a contest for the best drawn Christmas card. Second place went to **Miss Birutė Girdvainytė** of Memmingen, W. Germany.

● The well known Lithuanian singer, **Prudencija Bičkienė,** has signed a contract with the Lyric Opera Company in Chicago as understudy to Consuelo Rubio in the leading role of Jeroslavna in "Prince Igor". Mrs. Bičkienė is soloist with the Lyric Opera and will appear in twelve operas this season.

● A color litograph by **Romas Viesulas,** "RHI-NO", has been purchased by the Pakistan council. It is included in a traveling exhibition together with 40 other art work by other prominent American artists.

● **The Lithuanian Male Octet of Cleveland,** organized three years ago, has had concerts in Chicago, Baltimore, Rochester, Hartford, and elsewhere. Musical director is Rytas Babickas. Their repertoire includes 8 Lithuanian folk songs, seventeen compositions by Lithuanian composers, sixteen foreign compsitions and thirteen dances. This season they have been asked to perform in East Chicago, Chicago, Pittsburgh and Cleveland. The octet is planning to record folk songs and dance music for use on radio.

● **J. V. Lukoševičius,** together with 25 other students from McGill University in Montreal, Canada, last summer worked in Amsterdam, Holland.

● The Canadian Foreign Minister has informed the Concul of Independent Lithuania in Toronto, **Dr. Jonas Zmuidzinas,** diplomat and author, earlier this summer that the Government of Canada has entered the Lithuanian Consulate on the consular list published officially by the Canadian Foreign Office.

By this act the Lithuanian Consulate was granted the same rights and privileges that other similar consular missions are enjoying in Canada. Similar recognition also extended to the Estonian Consulate in Toronto.

By recognition the status of the Baltic Consulates Prime Minister Diefenbaker fulfilled his promise made to a Baltic refugee meeting in Toronto last year. It is worth noting that the Canadian Prime Minister has pledged to raise the Baltic issue in the United Nations.

● This year's Oregon State Fair at Salem included an art gallery where, among others, artist **Rev. Pijus Brazauskas** had his paintings displayed. He received the first prize and highest monetary award for his painting "Oregon Landscape". Rev. P. Brazauskas is chaplain at the Sacred Heart Hospital in Eugene, Ore. He has received invitations to exhibit his paitings in Ashland, Ore. and at the Oregon University in Eufene. He is an active member of the West Coast Artists' organization. In December of this year the organization is presenting its art exhibit in Medford, Ore. Rev. Brazauskas will participate in this exhibit.

● **Paulina Piežaitė** has received a $600 scholarship from the American Conservatory of Music. She graduated from Maria High School in Chicago and recently won first place in the high school piano competition concert. On April 15th she appeared in a concert in Mc Cormick Place, Arie Crown Theater.

● **Aldona Šmulkštienė,** who received her MA degree in German from the University of Illinois, and for the past six years taught in Elmhurst High School, has left for a year's study in Germany. She will study German and Russian at the Johannes Gutenberg University in Mainz. She and her husband, Dr. V. Šmulkštys, have for the past four years spent the summer months touring Europe.

● **Dr. R. Viskanta** is now an associate professor of the faculty of Purdue University. He will lecture and counsel graduate students seeking their MS and PhD degrees.

● On August 26th in Englewood, Florida, **Rev. Kazimieras Skripkus** celebrated Mass on the occasion of his 93rd birthday and 70th anniversary in the priesthood. He retired recently and now lives in Florida.

● **Dr. Adolfas Damušis,** chemist with the Wyandotte Chemicals Co., recently attended the American Chemists' Association convention in Atlantic City. He gave a report on the newest developments in the field of plastics. Dr. Damušis has patented four of his own inventions.

● **Eng. Steponas Keblinskas,** formerly of Boston, has been nominated by the Democratic Party for Senator in Rhode Island. He is an electronic engineer with the Raytheon Co. His son, Edward, is also with the same company, and his daughter was this spring selected Miss Tiveton to compete in the selection of Miss Rhode Island.

CALIFORNIAN LITHUANIANS WITH THE SEN. R. RICHARDS.

Kalifornijos lietuvių demokratų atstovai lankosi pas Calif. State sen. R. Richards. Iš k.: V. Saladžius, V. Bakūnas, J. Kiškis, sen Richards, T. Yakutis, kl. pirm. V. Burokas.

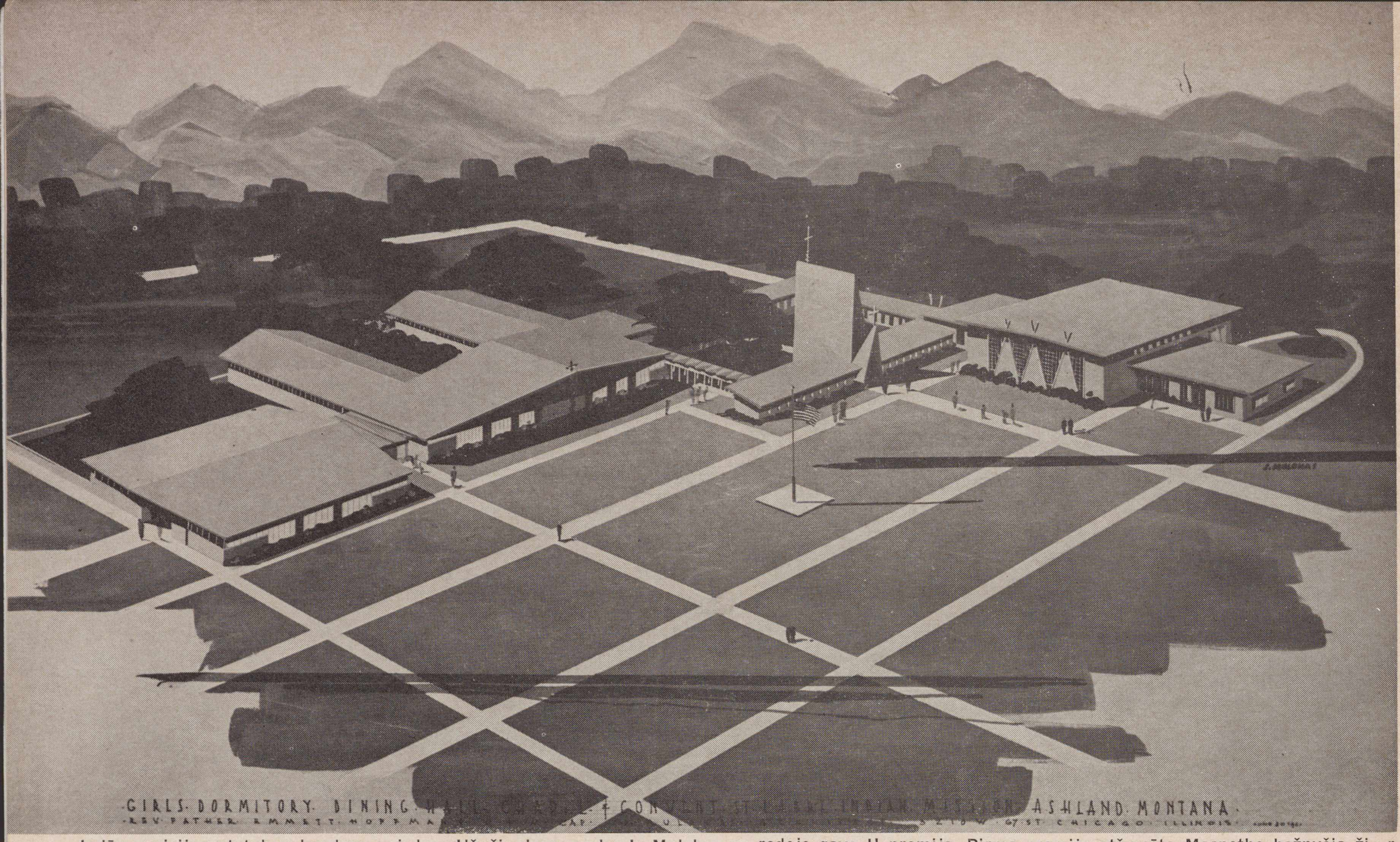

Indėnų misijos statybos bendras vaizdas. Už šį planą arch. J. Mulokas Amerikos Reg. Architektų metinės konvencijos architektūros darbų parodoje gavo II premiją. Pirma premija atžymėtą Maspetho bažnyčią žiūrėkite LD š. m. gegužės ir birželio numeriuose. Foto V. Noreika

Ne vien tik "propagandos" reikalas

Pastabos apie lietuvišką architektūrą

Ištisus šimtmečius gyvendami svetimųjų įtakoje, neturėjome progos sąmoningai atsidėti savo architektūros kūrybai. Tik kaimas savo trobesių dekoracija išlaikė lietuviškos architektūros bruožus. Bet dekoracija yra daugiau skulptūros ir drožimo sritis.

Mūsų gražios renesanso, baroko ar gotikos bažnyčios priklausė Vakarų kultūrai ir daugeliu atvejų buvo svetimtaučių statytos. Zapyškio ir Kretingos bažnyčios, Vilniaus, Kauno, Trakų pilių griuvėsiai ir gal dar vienas kitas pastatas — tai visas mūsų arhitektūros palikimas.

Tik stipriai subrendusi tauta gali turėti nuosavą gyvastingą bei autentišką architektūrą. Jos nesukurs vienas žmogus, nors ir talentingas. Architektūra turi gimti iš tautos gelmių, nes ji įkūnija tautos meną ir apreiškia jos dvasią.

Lietuviška architektūra, pradėta prieš šimtus metų, iki šių laikų tik nuotrupomis beišliko. Ją pilnai pažinti, lietuvių tautai ir pasauliui parodyti, yra didelis ateities darbas. Mūsų Kauno pastatai nepriklausomybės laikais buvo moderniški pagal to laiko reikalavimus, bet nedaug sava turėjo. Tik tremtyje, kada lietuvybės klausimas pasidarė žūtbūtinis, mūsų architektai susirūpino ir šį meną pakreipti lietuvybės labui.

Ir taip iš lėto, iš smūtkelių kryžkelėse, iš kaimo trobėsių, iš klėčių dekoracijos ir iš moderniškos architektūros elementų pradėjo kurtis mūsų tautos ne folklorišką architektūrą. Jos pavyzdžių jau turime visame pasaulyje, ypač JAV-se, kur pora talentingų architektų bei dailininkų deda visas pastangas sudaryti Amerikos lietuviams tėvynę primenančią aplinką.

Turime čia ne vien tik lietuviškų laikraščių, draugijų, klubų, dailės, dainų ir lietuviškų šokių, bet ir lietuviško stiliaus paminklų, pastatų ir bažnyčių. Lietuviškų ne vien tik dėl to, kad ten lietuviai susirenka, bet ir dėl to, kad jie yra mūsų jausmų meniška išraiška.

Tokiu būdu, kaip ir kiti Amerikos ateiviai, mes kuriame ne vien tik Lietuvos ar Amerikos meną, bet kuriame ir Amerikos lietuvių meną.

Mes negalime meno išjungti ar išimti iš savo laiko ir iš savo aplinkos, nes tada jis taptų neautentiškas, bet p s e u d o menas; turime jį kurti iš dabarties elementų ir sąlygų, turime jį išgauti iš savo gyvenimo.

Naujai kuriamai lietuviškai architektūrai gresia folklorinės imitacijos pavojus. Jeigu mes pamėgdžiosime, o ne kursime, manydami, kad lietuviškumą atstoja lietuviškų kryžių statymas, tai mūsų menas liks tik folkloriniu pamėgdžiojimu, neįgijęs lietuviškumo esmės, bedvasis manekenas, apkaišytas negyvomis plunksnomis.

Vertintina kiekviena pastanga kurti ką nors originalesnio, pasinaudojan tais pačiais lietuviškaisias elementais. Štai kodėl atidžiai sekame ir vertiname kiekvieną žingsnį mūsų architektūros kūrime. Visa eilė bažnyčių, paminklų, gyvenamų namų, mūsų architektų pastatytų, liudija mūsų tautą geriau ir vaizdžiau negu bet kokios kitos neprieinamos meno šakos.

Kaip daugelis mūsų dailininkų yra atkreipę Amerikos kritikų dėmesį, ir mūsų architektai savo darbais daro jiems rimtą įspūdį. Vienas tokių pavyzdžių gali būti arch. Jono Muloko darbai.

Šią vasarą rugp. 25 Amerikos Architektų Sąjunga Chicagoje paskyrė dvi premijas arch. J. Mulokui už pastatytą lietuvišką Maspetho bažnyčią ir už indėnų misijos projektą. Šis faktas rodo, kad amerikiečiai nėra abejingi mūsų darbams ir kad kiekvienas originalus įnašas yra jų pastebimas ir suprantamas. Todėl verta naudotis mūsų tautos kūrybiniais lobiais naujam individualiam darbe, kuriant naujas meno vertybes. Dabartinėje situacijoje mums svarbu būti neužmiršties. O vienas iš stipriausių mūsų ginklų yra menas, nes jis neturi nei etninių ribų, nei filologinių sienų.

Spauda, bendruomenė ir mes visi neturime to meno kūrybos darbo griauti, bet kiekvieną jo pastangą skatinti ir remti. Lietuvybės ugdymas nėra vien tik "propagandos" reikalas, bet ir kasdieninės realybės našta bei pareiga, nors kartais ir nesutaikoma su asmeniškais interesais.

Stasys Goštautas

Amerikos Registruotų Architektų Sąjungos pirm. C. T. Hutchens įteikia arch. Jonui Mulokui premijas: I — už Maspethe (prel. Balkūno) bažnyčią ir II-rą — už Indėnų misijos statybas (koplyčia, mokykla ir kt. pastatai).

C. T. Hutchens, American R. Architects' O. pres., presenting arch. J. Mulokas 1st and 2nd awards for his plans.

LIETUVIŲ RADIJO PROGRAMOS,

kurios bendradarbiauja su "Lietuvių Dienomis".

Los Angeles, Calif.

LITHUANIAN MELODY HOUR
Transliuojomo šeštadieniais 9 val. ryto
iš KBLA — 1490 kc stoties.
Direktorius **Bruno Gediminas,** 4023 W. 60 St., Los Angeles 43, Calif. AX 5-2260
Reikalų vedėjas — **George Rudelis,** 5027 Zelzah St., Encino, Calif.

Amsterdam, N. Y.

Lietuviška programa
WCSS — 1490 klc.
Sekmadieniais 7-8 val. vakaro.
Programos vedėjas - **Juozas Olšauskas.**
Reikalų vedėjas ir pranešėjas:
Leonardas Hartvigas
17 Eagle St., Amsterdam, N. Y.

Baltimore, Md.

"RADIJO PROGRAMA LIETUVIAMS"
Girdima Marylande ir Washington, D. C.
Sekmadienių popietėmis 12:30—1:00
WBMD 750 kilocycles
Programos vedėjai: **Albertas Juškus,** 4515 Wilmslow Rd., Baltimore 10, Md., Phone: Tuxedo 9-8693;
Kęstutis Laskauskas, 1312 Birch Ave., Baltimore 27, Md. Phone: Circle 2-1779

So. Boston, Mass.

LAISVĖS VARPAS
Naujosios Anglijos Lietuvių kultūrinė Radijo Programa
Sekmadieniais — 8-9 val. rytą.
AM bangomis 1190 kilociklų; FM bangomis 105.7 megaciklų iš
WKOX, Framingham, Mass.
P. Viščinis, programos vedėjas,
47 Banks St., Brockton 18, Mass.
Tel. JUniper 6-7209.

LIETUVIŲ RADIJO KORP. PROGRAMA
Seniausia liet. Radijo programa Naujojoje Anglijoje, veikianti nuo 1934 m. bal. m. vedama **Stepono ir Valentinos Minkų,** girdima naujų laiku (viena valanda anksčiau):
Sekmadieniais nuo 1:00 iki 1:30.
Boston, Mass. — WLYN - 1360
Programoje: pasaul. žinių santrauka, muzika, dainos ir Magdutės pasaka.
502 E. Broadway, So. Boston 27, Mass.
Tel.: AN 8-0489

Lietuvių Radijo valanda
Sekmadieniais nuo 11:00 iki 12:00 val.
WHIL — 1430 banga, Medford 55, Mass.
Jonas J. Romanas, vedėjas
170 H Street, South Boston 27, Mass.
Tel. ANdrew 8-7635

Chicago, Illinois

SOPHIE BARCUS
RADIJO ŠEIMOS PROGRAMOS
Kas rytą nuo pirmadienio iki penktadienio
10:00 — 11:00.
Šeštadienį is sekmadienį 8:00—9:30.
"Vakaruškos" pirmadienio vak. 7:00-8:00.
Visos programos iš
WOPA Stoties 1490 klc. A. M. 102-7 F. M.
7159 S. Maplewood Ave., Chicago 29, Ill.
Tel.: HEmlock 4-2413.

Cleveland, Ohio

Lietuvių Radijo programa
TĖVYNĖS GARSAI
penktadieniais 8—9 val. vakaro
per WXEN-FM stotį 106,5 mc
Vedėjas — **Juozas Stempužis.**
4249 Lambert Rd., Cleveland 21, Ohio
Tel. 382-9268

Detroit, Mich.

"BALTIC MELODIES"
Detroit WJLB, 1400 kilocycles.
Saturdays 8:30 - 9:15 P. M.
Director: **Helen Rauby.**
16926 Pinehurst, Detroit 21, Mich.
Telephone: UNiversity 1-1072.

LITHUANIAN MELODIES Radijo valandėlė
girdima kiekvieną šeštadienį 5 val. p. p. iš Detroito stoties WJLB — 1400 kil.
Direktorius **Ralph Valatka,**
15756 Lesure Ave., Detroit 27, Mich.
Telephone: BRoadway 3-2224

"LITHUANIAN VOICE"
WQRS stotis, FM banga 105,1.
Sekmadienio rytą nuo 8:30 iki 9 val.
Programos vedėjas **J. Kriščiūnas,**
803 N. Crawford, Detroit, Mich.
Tel.: VI 1-5724

Hartford, Conn.

"TĖVYNĖS GARSAI"
Connecticut valstybės kultūrinė valandėlė
Hartford — WPOP — 1410 klc.
Kiekvieną sekmadienį 11:00 iki 12:00.
Programos vedėjas **A. Dragūnevičius,**
273 Victoria Rd., Hartford, Tel. CH 9-4502

Madrid, Espana

VYKDOMOSIOS VLIKO TARYBOS RADIJO BIURAS MADRIDE
TAUTINIS ISPANIJOS RADIJAS
laiduoja lietuviškai 21:30 — 21: 45 Lietuvos laiku (arba 19:30—19:45 Vid. Europos laiku) 25 ir 42 metrų bangomis. (Kartojama kitos dienos rytą 8:45 Lietuvos laiku [6:30—6:45 Vid. Eur. laiku] 25 ir 42 metrų banga) ir (nuo pernai lapkr. 6 d.) nuo 17:45 iki 18 val. 32,02 metų banga (9.370 kilociklų).

New York - New Jersey

"LIETUVOS ATSIMINIMŲ"
Radijo valanda girdima
kiekvieną šeštadienį 5:00—6:00 val. p. p. iš New Yorko stoties WEVD - 1330 kilv. ir 97.9 meg. (FM).
Direktorius **Jokubas J. Stukas,**
1264 White tS., Hillside, N. J.
Tel.: WAverly 6-3325

Philadelphia, Pa.

Lietuvių Bendruomenės Radijo Programa
BENDRUOMENĖS BALSAS
Stotis WTEL — 860 kilocycl.
Šeštadieniais nuo 4:30 iki 5:00 p.p.
Kultūrinės, politinės apžvalgos, **žinios,** vietos kronika, muzika ir skelbimai.
Valandėlės vedėjas **Adolfas Gaigalas.**
Programas tvarko ir praveda redakcinis kolektyvas.
Rašyti: "Bendruomenės Balsas", 335 Titan St., Philadiphia 47, Pa., Tel. HO 7-4176

Pittsburgh, Pa.

The First Lithuanian Radio Program in Pittsburgh, Penn.
Pittsburgh, Penn. - WPIT - 730 kilocycles.
Sekmadieniais 12:30—1:00 p. p.
Programos vedėjai:
Povilas ir **Gertruda Dargiai.**
Visais reikalais kreiptis:
2040 Spring Hill Road, Pittsburgh 16, Pa.

Rochester, N. Y.

Lietuvių Radijo Klubas
Rochester, N. Y. — WHEC — 1460 klc.
Programos kiekvieną sekmadienį
9:30 — 10:00 rytą.
Klubo valdyba:
Pr. Saladžius, garbės pirm., 309 Alphonse St. (21); **Pr. Puidokas,** pirm. 38 St. Jacob St. (21); **A. Cieminis,** vicepirm. 226 Lux St. (21); **Vyt. Žmuidzinas,** ižd. 235 Furlong St. (21); **R. Kiršteinas,** sekr. 213 Berlin St. (21); **Br. Krokys,** narys 10 Dudley St. (5).
Programas praveda valdybos nariai ir šie vedėjai: **R. Gaidytė, St. Ilgūnas, D. Šiurilienė, H. Žemelis.**

Roma, Italia

ROMOS RADIJAS
Transliuojama kasdien nuo 20 val. 50 min. iki 21 val. 10 min. Vidurio Europos laiku, 41,15 ir 50,34 metrų bangomis.
Vedėjas **Dr. J. Gailius.**
Circonvallazione NOMENTANA 162

Sao Paulo, Brasil

"TĖVYNĖS GARSAI"
Lietuviška muzikos valanda
Radio Cometa — Z. Y. R. 217, vidutinėmis bangomis 1.130 kcls.; mikrobangomis (frequencia modulada) 1071 mg.
Sekmadieniais
13:00 - 14:25 Rio de Janeiro laiku.
Vadovauja "Tėvynės Garsų" kolektyvas.
Caixa Postal 403, S. Paulo, Brazil, S. A.
Adresas:
Ši valandėlė girdima visose Amerikose.

Toronto, Ont, Canada

TĖVYNĖS PRISIMINIMAI
Kiekvieną sekmadienį nuo 1 iki 2 pp.
WHLD stotis, Niagara Falls, N. Y. Banga 1270. Programos ved. **J. R. Simanavičius,**
145 Rusholm Rd., Toronto 4, Ont. Canada
Telef.: LE 4-1274

Vatikanas, Italia

Programa transliuojama 8 kartus savaitėje Sekmad. rytais 10:30 - 11:00 Lietuvos laiku kiekviena vakarą 20:15 - 20:30 Liet. laiku.
Bangos: 31, 25, 19 ir 196 metrų.
Vedėjas **Kun. Dr. V. Kaziūnas.**
Adresas:
Sezione Lituana, Stazione Radio
CITTA DEL VATICANO.

WASHINGTON D.C.

Voice of America — Amerikos Balsas
Voice of America, Washington 25, D. C.
Pusės valandos programa duodama kasdien Lietuvos laiku 19 val. 30 min. — 11, 13, 16, 19, 25 ir 31 metro bangomis; jos kartojamos 21 val. 30 min. — vidutine 251 m. banga ir 6 val. ryto 25, 31, 41 ir 49 m. bangomis.
Pastaba: **vasaros laiku,** kai Lietuvoj 19:30, — Washingtone 12 val. 30 min. dieną, Chicagoje — 11 val. 30 min. ryto ir Los Angeles — 9 val. 30 min. ryto, o Europoj Grinvičo laiku 16 val. 30 vak.

Waterbury, Conn.

LIETUVIŲ RADIJO PARTIJA
WATR, Waterbury, 1320 kilocycles.
Kiekvieną šeštadienio vakarą
6:40 iki 7:30 p. m.
Programos vedėjas ir direktorius,
John D. Adams-Adomaitis
27 Congress Avenue, Waterbury, Con.
Telefonai: PLaza 3-2787 ir PL 3-8898

STATEMENT REQUIRED BY THE ACT OF AUGUST 24, 1912, AS AMENDED BY THE ACTS OF MARCH 3, 1933, JULY 2, 1946 and June 11, 1960 (74 Stat. 208) SHOWING THE OWNERSHIP, MANAGEMENT, AND CIRCULATION OF

Lietuvių Dienos / Lithuanian Days, published monthly except July and August at Los Angeles, California for October, 1962.

1. The names and addresses of the publisher, editor, managing editor, and business managers are:

Publisher Anthony F. Skirius, 949 E. Amherst Dr., Burbank, Calif.

Editor Bernardas Brazdžionis, 2210 India St., Los Angeles 39, Calif.

Managing editor same as above.

Business manager Juozas Andrius, 4421 Santa Monica Blvd., Los Angeles 29, Calif.

2. The owner is: (if owned by a corporation, its name and address must be stated and also immediately thereunder the names and addresses of stockholders owning or holding 1 percent or more of total amount of stocks. If not owned by a corporation, the names and addresses of the individual owners must be given. If owned by a partnership or other unincorporated firm, its name and address, as well as that of each individual member, must be given.) —Anthony F. Skirius, 949 E. Amherst Dr., Burbank, Calif.

3. The known bondholders, mortgagees, and other security holders owning or holding 1 percent or more of total amount of bonds, mortgages, or other securities are: (If there are none, so state.) — None.

4. Paragraphs 2 and 3 include, in cases where the stockholder or security holder appears upon the books of the company as trustee or in any other fiduciary relation, the name of the person or corporation for whom such trustee is acting; also the statements in the two paragraphs show the affiant's full knowledge and belief as to the circumstances and conditions under which stockholders and security holders who do not appear upon the books of the company as trustees, hold stock and securities in a capacity other than that of a bona fide owner.

5. The average number of copies of each issue of this publication sold or distributed, through the mails or otherwise, to paid subscribers during the 12 months preceding the date shown above was: (This information is required by the act of June 11, 1960 to be included in all statements regardless of frequency of issue) 3500 copies.

Anthony F. Skirius (Signature of editor, publisher, business manager, or owner).

Sworn to and subscribed before me this 20 day of September, 1962.

[Seal] C. H. Bailey, Notary Public
Los Angeles

My Commission expires June 3, 1966.

° ° °

LIETUVIŲ DIENŲ žurnalo ir knygų PLATINTOJAI

AUSTRALIJOJE:

Melbourne — A. Vingis, B. Zumeris.
Canberra — V. Balsys.
N. Geelong — L. Bertašius.
St. Kilda — P. Bienkevičius, N. Butkūnas
Sydney — Kun. P. Butkus.
Adelaide, Edwardstown, — A. Kubilius.
Rivervale, W. Australia — Kun. L. Kemėšis.
Williamstown — Kun. L. Vaseris.
Cabramatta — J. Skirka.
Brisbane — K. Stankūnas.

LIETUVIŲ KARIAI PRIE VILNIAUS KATEDROS 1939 METAIS

LIETUVIŲ

DIENOS

LITHUANIAN DAYS